Warpulks

1. nr. 1937

La 1558

BRILJANTI, PULKSTEŅI, ZELTS, SUDRABS, KRISTALLS, DZINTARS, ALPAKA

RĪGĀ, BRĪVĪBAS IELĀ 4, TĀLR. 26336

Darbnica pasūtījumiem un izlabošanai

Krāsojiet tikai ar vislabākām drēbju krāsām

„OZOLZĪLE"

paciņās un tabletēs, kuŗas nebrūk un nebālē

Fabrika Rīgā, Dzirnavu ielā 115. tālr. 26973

MĒBELES katra pirktspējai piemērotas, bagātīgā izvēlē atradīsiet

Jāņa Prikuļa

fabrikas vienīgā noliktavā

Fabrika Daugavgrīvas ielā 13, tālrunis 42543

Rīgā, Aspazijas bulvārī 8, tālr. 33382

Labākie un izturīgākie

mazpulku formas tērpi

iznāk no akc. sab.

„RĪGAS VILNAS MANUFAKTŪRA"

ražotiem audumiem

Pieprasiet visos lielākos veikalos, arī uz laukiem

Mazpulkis

Mēnešraksts jaunatnei un mazpulku dalibniekiem

1937. GADA

SATURS

Vispārēja satura raksti.

Lpp.

Jauna gada novēlējumi mazpulkiem 1
Jaunu darba gadu sākot. Redakcija 2
Ceļa zvaigzne. Ausma Roga 2
Valsts Prezidents mazpulku eglītes vakarā 4
Krāsim ziņas par mūsu tēvu tēvu dzīvi. A. Karnups 33
Mazpulku pirmie soļi ģimenes locekļu un senču pētīšanā. Prof. J. Prīmanis 34
Trīs karogi plīvo cieši blakus. A. Grīns 49
11. aprīlis 145
Jaunu darba posmu sākot 146
Jaunā laika pravietis. Arn. Lūsis 148
Mazpulki un Kronvalda gars jaunajā Latvijā. J. Druva 193
Mazpulki un piecpadsmitais maijs. Ed Virza 194
Jautrības loma rakstura veidošanā. N. Kauss 212
Kapsētā. A. Ķišķis 230
Lai nepietrūktu dziesmu un prieka. A. Roga 241
Visu prieku svētki. A. Gulbis 242
Kā tapa pirmais kokļu orķestris. R. Akers 256
Nāc nākdama Jāņu diena, tev ir pulka gaidītāju! J. Stumbris 264
Kā tu vari iet nometnē. B. Radziņš 274
Dāiļuma vērtība. J. Ozoliņš 289
Mazpulku organizācijas līdzdotais kapitāls. K. Eņģelis 318
Smelsimies no senču gara avotiem un izkopsim latviskus tikumus 337
Ko nozīmē upuri. Kapt. J. Ķikulis 342
Mācīsimies pazīt latvju kultūras ceļvežus. A. Lūsis 343
Kur daudz redzēsim un mantosim. Agr. V. Bušs 357
Dod Dieviņi, divi vārpas viena salma galiņā. J. Stumbris 362
Veidosim sevi. L. Vērdiņš 366
12 baušļi pareizas un laimīgas dzīves mākslai. Prof. Dāles 371
Tā bija svēta vēlēšanās. A. Roga 385
Ja jūs visi tā gribesit. Prezidenta vēstījums 3. Pļaujas svētkos 387
Jums tas jāsaprot pirmajiem. A. R. 392
Budelīti, tēvainīti, nāc manā sētiņā. J. Stumbris 412
Mazpulku VII kopējā sanāksme Jelgavā 423
Lai Virsvadoņa dzīve un darbs mums vienmēr ir ceļa rādītājs 433
Mūsu zēniem. A. L. 438
Aicinājums. Arn. Lūsis 440
Palieciet uzticīgi. A. Grīns 481
Vakar Mārtiņš no Rīgas laidās, šodien sētā ierībināja. J. Stumbris 503
Vāksim čakli tautas tradicijas. A. Kasandris 504
Par savu kaktiņu un stūrīti. A. Eglītis 514
Ziemassvētkos. Arn. Lūsis 529
Mūsu sentēvu Ziemassvētki. F. Šterns 551
Viesosimies pie kaimiņiem. V. Miķelsons 553
Kādiem mums jāaug? K. Eņģelis 555
Mazpulku dalībnieki Ziemassvētkos. Agr. K. Ķirsis 562
Apzinīgi darba darītāji. A. Bērziņš 566

Latvijas mazpulku novadu apraksti ar attēliem.

Rīgas pilsētas mazpulku novads 5
Rīgas-Cēsu mazpulku novads 51
Daugavas mazpulku novads 99
Valkas-Valmieras mazpulku novads 147
Gulbenes mazpulku novads 195
Rēzeknes mazpulku novads 243
Daugavpils mazpulku novads 291
Jēkabpils mazpulku novads 341
Jelgavas mazpulku novads 395
Talsu-Ventspils mazpulku novads 437
Kuldīgas mazpulku novads 483
Liepājas mazpulku novads 531

Stāsti un apraksti.

Lāča bērni un Lūsienes meita. T. Saiva 6, 60
Kur ķirši zied. B. Radziņš 10
Dzimtas asinis. A. Francis 14

Lpp.
Divi nevienādi rēķini. H. K. 19
Virsleitnanta Ģelbes nāve. V. Ķārkliņa 52
Baldone. L. Bļodnieks 84
Lieldienu vēsts. A. Lūsis 97
Prieka zvaigznes. A. Sprūdžs 100
Partizāni. A. Jansons 105, 150
Apvainojums. Fr. Šterns 154
Mīlestības un gara svētkos. Arn. Lūsis 196
Jānis Silkalns. J. Ādamsons 198
Jaunais kalējs. J. Burgevics 204
Spoku purva noslēpums. M. Lins 209
Vēsturiskā Lielvārde. A. Melbārdis 213
Kāda mazpulka Jāņu nakts. R. Čaks 244
Uz tēvzemes ziedokļa. K. Grīnbergs 247
Ivars. Vallija Juksis 258
Ezītis. A. Jansons 292
Jaunais Fu. E. Foreman-Levis 305, 354, 405, 452, 500, 547
Vectēva ābele. R. Kleinbergs-Dadzis 310
Laime vai darba rosme. A. Roga 345
Viena vasara. L. Ozolkalne 347
Saulkrasti. V. Pētersons 368
Pa kuŗu ceļu? R. Kleinbergs 396
Nelaimes uzvarētājs. L. Aka 400, 442
Zemes smaržā. J. Burdajs 448
Zeme aicina. J. Zāle 484
Tapšanas laikā. L. Celms 490
Mūsu vadītājas Ziemassvētki. P. Braucējs 532
Mātes sirds. W. Dženksone 536
Pazudušā dēla gājums Ziemassvētku naktī. A. V. 554
Kā strādā Italijas un Vācijas jaunatne. U. Vilciņš 566
Skaistā godalga. J. Šneiders 558
Stirniņa. V. Brammanis 560

Dzejas.

Vīri un varoņi. A. Brocis 63
Varoņu daudzinājums. A. Francis 98
Klusās rindas. A. Brocis 197
Kursā. A. Veids 197

Pārskati.

Mazpulku septītais darba gads 358
Mazpulku astoņi gadi. Agr. K. Ķirsis 506

Lauksaimniecība.

Priežu un egļu sēklas. Inž. mežk. E. Bakūzis 20
Apvieno savā lauciņā praktisko ar daiļo. Ņ. Berga 24
Mazpulku ziemas sanāksmes. Agr. K. Ķirsis 28
Sīkumi ar lielu nozīmi. Agr. L. Zariņa 30
Apkopsim un uzposīsim tēva sētu. H. Kalmiņš 64
Mani piedzīvojumi saules puķu audzēšanā. A. Kasandris 68
Trušu krātiņi un aploki. H. Brička 70
Mazpulku dalībnieki, pavasaris tuvojas. Agr. K. Ķirsis 72
Pavasara darbi cīņā ar augļu dārzu kaitēkļiem un slimībām. P. Elksnis 75
Novērosim laiku. J. Barloti 109
Dzīvžogu augi. Agr. A. Kalniņa 110
Mazpulka dalībnieka pirmie pavasara darbi. Agr. K. Ķirsis 113
Arājs un aršana. J. Irbe 114
Pārveidotā zeme. Agr. R. Ozoliņš 118
Ķārklu audzēšana. Inž. mežk. E. Bakūzis 120
Cāļu perināšana. Agr. H. Veldre 126
Pieci gadi mazpulkā. J. Daniels 226
Arī cūkkopība dod ienākumus. G. Delle 128
Jaunajā košumdārzu līdumā. H. Kalmiņš 160
Augļu koku mēslošana pavasarī. J. S. 167
Novērosim putnus. J. Kronītis 168
Bagātīgi ziedošas viengadīgās vasaras puķes. Ņ. Berga 170

Lpp.
Mazpulkiem jāturpina sekmīgi sāktie augu aizsardzības darbi. Prof. Dr. agr. M. Eglītis 173
Vairāk vērības Latvijas lazdai. H. Tormans 174
Augļu koku karbolinejs dārza kaitēkļu apkaŗošanai. J. Sm. 177
Apmežosim izcirtumus un lauksaimniecībai nederīgās zemes. Inž. mežk. E. Baķūzis 178
Mazpulka dalībnieka pašreizējie uzdevumi. Agr. K. Ķirsis 182
Stādīsim avenes. P. Dindons 215
No spraudekļa līdz spēcīgam stādam. H. Kalmiņš 216
Brīvdabas melone. J. Ķārkliņš 217
Mazpulka dalībnieka pašreizējie uzdevumi. Agr. K. Ķirsis 218
Cāļu ēdināšana. Agr. H. Veldre 221
Mani piedzīvojumi kāpostu dēstīšanā. T. Bergs 223
Mazpulka dalībnieka pienākumi vasarā. Agr. K. Ķirsis 268
Kāpostu taurenis. V. Melderis 270
Aršanas sacīkstēm tuvojoties. J. Irbe 272
Daži vārdi par bekona cūku audzēšanu. G. Delle 276
Turku kvieši. A. Tormanis 279
Mazpulkiem jāiekārto rudzu sēklas kodināšanas mēģinājumi. Prof. Dr. agr. M. Eglītis 317
Jaunajiem putnu draugiem. J. Pētersons 319
Mazpulku dalībnieku pašreizējie pienākumi. Agr. K. Ķirsis 325
Mani truši. I. Grindulis 326
Mana telīte. A. Zemīte 364
Kā jāpiedalās ražojumu apskatē. K. K. 408
Agrās lecektis. P. Dindons 415
Gaidīsim jaunu pavasari un ziedus. Ņ. Berga 418
Mazpulka dalībnieka darbi rudenī. Agr. K. Ķirsis 421
Trušu slimības. H. Brička 457
Izmantojiet meža kokus un krūmus krāšņumdārza ierīkošanai. Agr. A. Kalniņa . 458
Pundurkociņi — mazpulku dalībnieku prieks un lepnums. K. Jūbalts 460
Rudens darbi „Līdumnieku" augļu dārzā. L. Bramanis 461
Kas jāievēro mazpulku dalībniekiem. Agr. K. Ķirsis 466
Mazpulku dalībnieku pašreizējie pienākumi. K. K. 511
Mani meteoroloģiskie novērojumi. A. Kasandris 561

Mājsaimniecība.

Pušķojumi. E. Stumbris 22
Zīda groži, zelta sleji. A. Brastiņa 74
Meteņa dienā. I. Zauls 80
Lieldienu olu krāsošana. J. Stumbris 116
Sacensības adīšanā. I. Zauls 131
Konservu izstāde. I. Zauls 314
Novērojumi adītāju sacensībās. I. Zauls 322

Amatniecība.

Slēpju kopšana. E. Brants 78
Kā palīdzēt pavasarī putniem iekārtot lizdas. J. Siliņš 124
Kā pagatavot telti. B. Radziņš 180
Kā pagatavot mugursomas. B. Radziņš 281
Kā nostiprināt virvēm un auklām galus. E. Hūns 464
Ziemassvētku eglītei latvisku rotu. Ādams Kalns 552
Amatniecības kursu rīkotāju ievērībai. J. Ādamsons 564

Aviācija un technika 81, 321
Kārtība un izturēšanās 36, 133, 372
Veselība un veiklība 37, 77
Kā dzīvo un strādā mazpulku dalībnieki ārzemēs 58
Tautiskas rotaļas un dejas 79, 467, 517
Grāmatu apskats. 85, 140 571
Pašu darbs. 40., 86., 134., 186., 232., 282., 329., 374., 424., 468., 519., 567
Mazpulku dzīve. 42., 88., 136., 188., 234., 284., 332., 376., 426., 472., 522., 569
Paziņojumi. 45., 91., 138., 189., 236., 286., 333., 378., 428., 475., 524., 573
Atsauksmes sacensībai Meža cirtēji. 141., 185., 229., 255., 331., 380., 430., 476., 521
Joki. 92., 142., 238., 335., 383., 479., 527
Līžuks un Jānītis 47., 93., 143., 190., 239., 287., 334., 431., 478., 526., 575
Jautājumi un atbildes. 48., 94., 144., 191
Vaļas brīžos. 240., 288., 572

4178 L. Audze gr. sp. Rīgā, Baznīcas ielā 4a

Mazpulkus

Latvijas Lauksaimniec. kameras mēnešraksts jaunatnei un mazpulku dalībniekiem
Iznāk katra mēneša 15 dienā
Redakcija un ekspedicija: Rigā, Baznīcas ielā 4a. Tālr.: redakc. 21617, eksped. 22522
Abonēšanas maksa: Gadā Ls 2,—. Atsevišķs numurs 20 sant. Tek. rēķ. pastā 4564
Sludinājumu maksa: 1/1 lapas puse — Ls 100,—, 1/2 l. p. — Ls 50,—, 1/4 l. p. Ls — 25,—

1. (72.) Nr. 1937. g. 15. janvāri VII g. gāj.

Sf-2681 m
L. V. B.
Nr. 352.931

Jauna gada vēlējumi mazpulkiem.

Jaunais gads būs tāds pat darba un cīņu gads, kā iepriekšējie. Padarīsim arī viņu visi — veci un jauni — par savu sasniegumu un uzvaru gadu.

K. Ulmanis

Valsts un Ministru Prezidents

Sirsnīgi sveicinu ikvienu Latvijas mazpulku saimes locekli jaunajā gadā un novēlu mazpulku organizācijai un katram viņas dalībniekam sekmes un panākumus darbā un dzīvē. Jaunatne, kas pareizi izprot mūsu Vadoņa lielos aicinājumus, ir vienotās Latvijas idejas īstenie mantinieki un Latvijas turpmāko likteņu sargi.

A. Teikš *Izglītības ministrs*

1937. gadā mazpulku jaunatne lai ar vēl labākām sekmēm veic ievadīto darbu un kultūras nostiprināšanu mūsu laukos. Nopietnā, mazpulku dalībniekiem piemērotā darbā lai ikviens no jums rod jaunas, paliekošas vērtības.

LATVIJAS VALSTS BIBLIOTĒKA

Zemkopības ministrs

Jaunu darba gadu sākot

Mazpulku Virsvadonis Dr. K. Ulmanis Rīgas mazpulku eglītes vakarā

Žurnāls „Mazpulks", uzsākdams savas šī gada gaitas, saturā turpinās tos pašus iemītos ceļus, sniedzot saviem lasītājiem gan daiļliterātūras, gan praktiska satura rakstus. Nebūs aizmirsti arī atpūtas brīži, kuŗos jaunatne mīl smieklus un arī tiecas uzšķilt vienu aiz otras jaukas asprātības dzirkstis.

Bet lai vēl ciešāk mazpulku jaunatnes darbs un dzīve sasaistītos ar savu žurnālu, tad redakcija šinī gadā ievedusi žurnālā — jaunu nodaļu — Pašu darbs. Šinī nodaļā iespiedīsim tos apcerējumus, dzejas un arī tos zīmējumus, ko darinājuši paši mazpulku jaunieši. Lai tad nu arī jaunajā nodaļā patiesi izpaustos mazpulku jaunatnes domas, novērojumi un piedzīvojumi pašiem savā darbā un jūsmas pilnajā dzīvē. Šai nodaļai jābūt kā spogulim, kas atspoguļo visu to, ko mazpulku jaunatne jūt, domā un dara. Tikai tad šai nodaļai būs arī vērtība un nozīme.

Mēnešraksta sākuma lapas pusēs, kur pagājušā gadā īsos vārdos bija tēlota katram mēnesim raksturīgā daba un darbs, tur šogad dosim katra mazpulku novada darba, dzīves un īpatnību aprakstu.

Līdz ar šo, izsakot dziļu pateicību mazpulku Virsvadonim, mazpulku vaditājiem, labvēļiem un visai mazpulku saimei, kas pagājušā gadā tik ļoti atbalstījuši žurnāla darbu gan rakstiem, gan padomiem, ticam un ceram, ka darbs arī šinī gadā sekmēsies un ies dziļumā.

Redakcija.

Ceļa zvaigzne

AUSMA ROGA

Zvaigžņu mirdzums ir tas, kuŗu apdziedājušas neskaitāmas dziesmas. Zvaigžņotās nakts mistika un skaistums bijuši tie, kas likuši daudziem domātājiem vērst savus skatus nakts dziļumā un risināt mūžības domas. Un tanī senā nostāstā, kur gudrie no austrumu zemēm gājuši pielūgt un godināt Pestītāju, — zvaigzne bijusi ceļa rādītāja, zvaigzne ar savu spožumu vadījusi ceļiniekus pie vislielākā cilvēces spožuma . . .

Savās dienas gaitās ejot, mums aizmirstas, un mēs varam aizmirst dziesmu vārdus, kas slavina viegli drebošos, sīkos mirdzumus nakts debesu lokā, mēs varam aizmirst austrumzemju gudros, bet viens gan mums jāpatur prātā, un, proti, tas, ka visas dziesmas, visas domas, kas skandina slavu debesu spidekļiem, atver mums cilvēku dvēseles un viņu vēlējumos — iegūt sev kādu tālu, ceļa rādītāju zvaigzni, kam varētu ticēt. Ticēt un ticībā degt dzīvei un darbam.

Un tad nāk prātā kāds vīrs, kam tālā Vidzemes nomalē pēc kaŗa bija piešķirts gabals pļavas un pārējā zeme — krūmi un mežs. Divi rokas — tas bija viss tas spēks, kas, vasaru strādādams pie citiem, ziemu līda līdumus savā zemē. Un kad šim vīram gaŗām gāja kāds cits un, vēro-

dams neatlaidīgo darbu, iebilda: „Ko tu plēsies? Vai tev, vienam cilvēkam, tik traki darbi vajadzīgi. Un kas, tu domā, tev tur lāgs būs? Nav jau tās zemītes..." — tad līdumnieks atlieca muguru un, atstutējies uz šļūtes, mierīgi atteica: „Tas taisnība. Man nav vēl sievas, nav bērnu, kuŗu dēļ man vajadzētu še plēsties. Bet, kaimiņ, kaut kas jau man tomēr ir — griba zināt un redzēt, ko es pats varu. Un man ir tāda sajūta, ka tur, tanī pļavas gabalā, kas man piešķirts, es pļaušu reiz atālu lielāku, nekā pirmo zāli. Redz', un šī sajūta mani dzen tā plēsties . . ."

Jā, šī sajūta . . . Tā ir tā ceļa rādītāja zvaigzne, kas ikvienam mums pašķiŗ un sagatavo ceļu panākumiem un sasniegumiem. Šī sajūta, kas arī neatkarīgi no cilvēkiem, neatkarīgi no apstākļiem, liek mums darboties, ir tas gaišais spēks, ko daba mums ikvienam devusi līdzi, ko laima ielikusi šūpulī. Tikai mēs paši dažkārt esam līdzīgi nerātniem bērniem un šo dārgo balvu saplēšam, sagraizām ar kādu asu asmeni, ko sauc par aprēķinu un savtību.

Ja mēs domājam, — kādēļ gan mums jāplēšas, kādēļ mums dzīvē jācīnās, ja tas viss arī var neatmaksāties, ja tas augļus var nest, varbūt, tikai tad, kad būsim paši jau sirmām galvām, tuvu mūža vakaram, tad — tādās domās pagurst un saplok mūsu dzinējs, mūsu sajūta, ka mēs taču gribam zināt un redzēt, ko mēs varam. Pagurst, un mēs paliekam bez ticības sev un arī bez ticības dzīvei.

Un tikai tad, kad šo ticību mēs savā reālajā dzīvē esam pazaudējuši, mēs attopamies tukšām rokām un savās domās un ilgās vēršamies bezgalībā, kur, kā mums šķiet, mājo mūžīgi spēki, kas nav sagraujami. Mājo mūžīga ticība, kuŗai nav gala, nav vietas, kur viņa apsiktu.

Bet lai kur mēs šo ceļa rādītāja zvaigzni arī meklētu — debesu dziļumos, patieso zvaigžņu mūžīgā gājienā, vai arī savas sirds un dvēseles paša likteņa dotajā izjūtā, mums šī zvaigzne ir vajadzīga.

Mums ir vajadzīgs ikvienam pašiem sevī tāds ceļa rādītājs, kas mūs virza tuvāk lieliem darbiem, lieliem pasākumiem un tikpat lieliem panākumiem.

Ja mums šāds ceļa rādītājs ir — vienalga, vai tā ir ticība mūžībai, vai vienkārši ticība — gribai zināt, ko es pats varu, ar abām viņām mēs esam bagāti. Mums ir, kam pieķerties, ko veidot pēc savas gribas, pēc saviem nodomiem. Un tad viss mūsu darbs jau top apzīmogots ar mūsu personību, ar to gara spēku, kas mums pieder, kas mūsu daļa šinī dzīvē.

Bet ja mums nav ticības, — nav arī dzīvē viena noteikta ceļa, kas būtu mūsu pašu iemīts. Mēs maldāmies un klaiņojam pa pasauli, nezinādami, ko mēs esam vērts, šaubāmies paši par saviem spēkiem, savu uzņēmību un izturību. Un tad kādu dienu mēs sabrūkam kā nabaga nožēlojamie, kas nav varējuši saprast paši savu uzdevumu un cilvēka pienākumu še virs zemes un kuŗus pati dzīve ir atstājusi nostumtus aizdurvē.

Tas ir nožēlojams stāvoklis. Bet atsevišķi jauni cilvēki dažkārt ļaujas tam, kaut gan tagadējā dzīve un laiks celtin izceļ cilvēka roku darbu, cilvēka domu spēku.

Šis laiks rāda, ko var paveikt, kādus augstumus sasniegt, ja cilvēks tic, grib un strādā.

Tādēļ 1937. gadu dzīvosim ar to pārliecību, ka mūsu pašu sirds dziļumos mirdz mūsu ceļa rādītāja zvaigzne, kas mūs tuvina dzīvei, priekam un darbam, darbam, kas nav tikai vienai dienai lemts, bet kam piemīt lielais celtniecības spēks un ideja.

Jauna gada laimes lejot

Valsts Prezidents mazpulku eglītes vakarā virsnieku klubā

Piektdien, 8. janvārī Rīgas pils. mazpulku dalībnieki no savām mācības iestādēm slēgtās rindās devās uz virsnieku klubu, lai tur uzgavilētu tiem zēniem un meitenēm, kas pagājušā vasarā pirmie gājuši talkā mūsu dzimtās zemes kopējiem — lauksaimniekiem.

Priecīgi bija zēni un meitenes šurp nākdami, bet vēl jo spožāk uzliesmoja viņu prieks un jautrākas kļuva valodas, kad tie pie eglītes lūgto viesu pulkā ieraudzīja arī savu lielo draugu un Virsvadoni — Valsts Prezidentu **Dr. K. Ulmani.** Smaidīdams Prezidents pateicās mazajiem slavinātājiem, kuŗu gaviles gandrīz negribēja norimt.

Pēc dziļi izjustās māc. A. Lūša svētrunas skanēja kopīga Ziemassvētku dziesma un tad sākās mazpulku dalībnieku priekšnesumi, kuŗos piedalījās 572. Rīgas skolotāju institūta mazpulka zēnu un meiteņu dubultkvarteti, 824. II Rīgas valsts ģimnazijas mazp. kvintets, 838. Viļa Olava mazp. koris, 483. Pleskodales mazpulka orķestris, diriģenta Sproģa vadībā, 679. Kronvalda mazpulka, 846. 38. pamatskolas mazpulka, 618. II pilsētas ģimnazijas mazp., 676. Bolderajas mazp. un 822. Franču liceja mazpulka dalībnieki.

Priekšnesumiem, kas pārsteidza skatītājus ar savu izpildījumu, sekoja to Rīgas mazpulku dalībnieku apbalvošana, kas pagājušā vasarā bija devušies lauku darbos. Pleskodales orķestra maršam skanot, uz skatuves uzsoļoja visi mazie darba darītāji. Kaut gan dažam no šiem 85 četrlapainā āboliņa zīmes nesējiem darba gaitas nav bijušas vieglās, tie nebūt nedomā no tām atteikties un jau tagad apņēmušies nākošajā vasarā atkal doties prom no Rīgas.

Lauksaimniecības kameras priekšsēdētājs R. Dzērve uzrunāja mazos darba darītājus, starp citu norādot, ka gribam godalgot tos mazpulku dalībniekus, kas vasaru strādājuši kā algots darba spēks laukos — sākot no ganiņa līdz lielāka darba strādniekiem.

Kameras priekšsēdētāja runai sekoja godalgu izdalīšana. Zēni saņēma A. Grīna romānu „Dvēseļu putenis" vai E. Setona „Rolfs mūža mežos", bet meitenes A. Brigaderes „Skarbos vējos". Bez tam ikviens no tiem vēl saņēma 1 kg cukura no Valsts cukura monopola un ½ kg sviesta no Latvijas piensaimniecības centrālās savienības.

Visu apbalvoto vārdā Virsvadonim un Lauksaimniecības kamerai pateicās Laimons Runde no 676. Bolderājas mazpulka, soloties labo padarīt vēl labāku, un par pateicības zīmi lūdza pieņemt mazpulku dalībnieku darbus, kas izstrādāti vasarā — vaļas brīžos.

Mazpulku dalībnieki pasniedza Virsvadonim ziedus ar mazpulku krāsām.

— **Es ļoti priecājos, — atbildēja Prezidents, „ka man šovakar bija tā iespēja ierasties pie jums un priecāties līdz ar jums. Paldies, bērni, par to, ka jūs labi mācījāties strādāt, un paldies tiem, kuŗi jūs mācīja strādāt."**

Arī visi vakara dalībnieki saņēma dāvanas, jo mazpulki bija parūpējušies, lai ikviens šinī brīdī saņemtu kādu dāvanu.

Krāšņu dāvanu mazpulku saimei bija veltījis Virsvadonis — divus „Latvju rakstu" komplektus, kuŗus izlozes kārtībā saņēma 654. Lapmežciema un 922. 5. Rīgas pils. pamatsk. mazpulks. Bez tam 10 dažādas Virsvadoņa un 5 Lauksaimniecības kameras balvas saņēma mazpulku dalībnieki, bet mazpulku vadītāji saņēma 8 Virsvadoņa un 4 kameras balvas. Izlozes laikā Prezidentu un pārējos goda viesus mazpulku dalībnieki lūdza nogaršot viņu sagatavoto azaidu.

Ilgāku laiku Prezidents ar pavadoņiem uzkavējās mazo svētku viesu vidū, ejot no vieniem pie otriem un katram pasakot kādu mīļu vārdu vai uzmudinājumu.

Priekšnesumus noslēdza uzvedums „Ķūķu vakars", kas visiem skatītājiem sagādāja lielu jautrību.

Atvadoties Prezidents novēlēja saviem mazajiem draugiem sirsnīgi priecāties vēl atlikušās divas stundas, un tad, gaviļu saucienu pavadīts, atstāja svētku vietu.

Rīgas pilsētas mazpulku novads...

Seni un tāli ir tie laiki, kad pirmo reizi pie Daugavas atskanēja Rīgas vārds. Gadu simteņiem ilgi jau šīs pilsētas ielās dunējusi dzīve, vēstures lapās rakstīdama lielu cīņu, lielu grūtību un arī lielu uzvaru rakstus. Bet nekad vēl Rīgas ielas nav bijušas tik pilnas latviešu domu, latviska darba un ideju, kā tas ir tagad, šinīs pēdējos gados. Un arī mazpulku ideja še radusi atbalsi, iemājodama pilsētu mitekļos un tā no galvas pilsētas sasaukdamās ar visu zemi.

Kaut arī pagājuši tikai divi ar pus gadu, kopš Rīgā pie Galvenām artilerijas noliktavām nodibinājās 390. Rīgas pirmais mazpulks, taču šobrīd novadā jau darbojas 56 mazpulki ar 2475 dalībniekiem — 1353 meitenēm un 1122 zēniem. Novadā ieskaitīti arī 7 Rīgas jūrmalas mazpulki. 18 novada mazpulkiem jau pasniegti karogi, pie kam Rīgā 11 mazpulki iemantojuši arī karavīru draudzību, un kā šīs draudzības apliecinājumu saņēmuši no atsevišķām karaspēka daļām mazpulku karogus.

Rīgas mazpulku darbs virzīts uz priekšu, arvienu turot prātā, ka mazpulku mērķis nav tikvien veselīgu un saprātīgu lauku darba miļotāju un darītāju audzināšana, bet mazpulki audzina cilvēkus — izdarītājus, derīgus katrai vietai, katram darbam.

Rīgas pilsētas novada mazpulki pagājušā vasarā apstrādājuši kopā 3,5 ha zemes, lielāko daļu no tās kultivēdami un no nederīgas par derīgu dārza zemi ielabodami. Darbu šinī virzienā tad arī atradūši 1100 dalībnieki — zēni un meitenes. Pavadot vasaru laukos un ganu gaitās, 350 dalībnieki veikuši lauksaimniecības pētišanas darbus, pārējais tūkstotis atraduši darbu latviskos rokdarbos, mājsaimniecībā un amatniecībā, jo rosīgi šiem darbiem izmantojot ziemas periodu.

Bet tas jau nav viss, kas saistīts tikai ar praktisko darbu. Latviskais gars, kam zemes smarža vijas cauri, lēni ceļas augšup no katra darba, ko tagad dara latviešu jaunā paaudze savos mazpulkos. Un šī gara spēks, tas būs tas, kas reizi rakstīs jaunu vēsturi par Rīgu, šo mūsu lepnumu, kuŗā dižens stāv Brīvības piemineklis, kas nekad nebeigs vērsties pret sauli un debesīm.

Lāča bērni un Lūsienes meita

T. SAIVA

Dziļas un kuplu krūmu aizaugušas gravas malā, savus logus pret rīta sauli pagriezusi, stāv Lāča dzīvojamā māja. Zem paspārnes ap pelēkām sienām zied spilgtas pupiņas. Pie vecās sētas, kā lielas sveces, sastājušās sarkanas līlijas, un viņu ēnā saldi un vēsi smaržo mētras. Puslokā ap gravas pakalnu saritinājies guļ balts un putekļains robežas ceļš. — Tā ir robeža starp Vakareiropas un Austrumeiropas laiku, starp Latviju un Poliju. Tikai viens soli pāri šai šaurai smilšu svītrai, un viņā ceļa malā jau aug varenos un sulīgos krūmos salapojuši suņu burkšķi. Cik jaukas svilpītes iznāk no viņu stumbriem!

Liela ir Lāča māja. Gaiši tās logi, platas durvis, augsti sliekšņi. Viss tas ir celts priekš kara. Viss domāts bagātai un turīgai dzīvei. Vienā galā tagad dzīvo pats vecais Lācis ar sievu un dēliem — Vili, Leksi un Adatiņu, kura kristītais vārds ir Adolfs, bet otrā galā apmetušies divi latviešu robežsargi — Špicmīlens un Vaivariņš. Robežsargu apdzīvotās daļas priekšnamā ir vēl kādas citas durvis, kas ved pustumšā un tagad neapdzīvotā ziemeļu istabiņā. Bieži domā Lācis par to, cik labi būtu izīrēt šo kaktu, bet nav neviena gribētāja. Pirmajos pēckara gados viņš skaisti pelnīja ar šo pajumti, bet tagad, kad visi kaimiņi sabūvējušies, jau otro gadu tas nenes ne graša.

Lācis grib būvēt jaunu kūti, vecā ļoti sašķobījusies, bet trūkst naudas. Tīrā mazuma trūkst, bet nekur tu bez viņa neizspruksi! — Nav tā, un krusts pāri visiem nodomiem. Baļķi jau pagājušā ziemā savesti un, nupat notīriti, tie laistās saulē. Gludi un gaiši tie katru stundu duras Lācim acīs, bet tiem blakus guļ lielā kaudzē bāli zaļa sūna un arī kaitina. Trūkst tikai pāris desmit latu ko meistaru pasaukt. Negrib šie līdz jaunai ražai gaidīt. — Arī tāda darba diezgan, kur skaidru naudu maksā. — Katrs savu labumu rauga. — Lācis nospļaujas.

Silts vējiņš atnes no lauka spalgu klaigāšanu. Tur Lāča vecākais — Vilis lopus gana. Aiz sa'mu kaudzes, nikni tušēdami, kaujas Leksis ar Adatiņu. Sen jau guļ Adatiņa uz muguras, bet Leksis sēž tam uz vēdera un neapnicis apstrādā viņu dūrēm un pēc katrām divām sekundēm nikni jautā — vai pazaudēji? Tuš Adatiņa. — Pazaudēts ir, bet spīts neļauj atzīties. Lokās viņš kā lietus tārps celiņa vidū un vēl arvien cerē izsprukt laukā un atriebties stiprākajam.

No milzīgā zirgu kastaņa nokrīt zaļš kastanis uz Lekša galvas. Satrūkstas Leksis. — To tikai Adatiņa gaidījis — sprūk viņš laukā un, iezvēlis ar kāju brālim mugurā, liek, ko kājas nes, pie mātes istabā. Elsodami tie abi iedrāž virtuvē. — Ūja, ko ta nu šie-lieli puiši kā kuceni raujas — nosaka māte un ar labpatiku noskatās zēnu apaļās galvās. — Ejta labāk Vili palūkot, palīdziet lopus atgriest — ilgi jau viņš tur malā klaigā — saka tēvs, savu cepuri pie sienas kārdams. Kā truši izlien abi kaušļi caur sētas mietiem un aizjoņo gar lauka malu. Kaut kas ass un zils iemirdzas zem kuplajām Lāča uzacīm.

— Nebēdņi — ierūcas viņš, lai apslēptu savu prieku un lepnumu, — par daudz tiem vaļas. —

Viņš nosēstas pie galda un vienīgais dabū launagu, jo tikai smagā darba strādniekam pienākas garās vasaras dienas liekā deva.

Kad viņš vakarā pārnāk mājās, pirmais, ko viņš ierauga durvīs, ir sievas platā un tumšā seja un viņas gaišās acis. Viņa ir izslējusies tā kā lielāka nekā parasts un Lācis nojauš, ka noticis kaut kas patīkams. Kutelīgo neziņu valdīdams, viņš nosvērti nojūdz zirgu, sapin to un palaiž pieguļā. Pats viņš saliek un pakar iejūgu, savij strikus, pieslien izkapti pie vistu kūts pelēkās sienas un tikai tad lieliem un svarīgiem soļiem ieiet istabā. — Pie vakariņu galda sēž pajauna sieva ar zaļgani bālu seju un caurspīdīgi dzeltēniem maisiņiem zem acīm. Sievas priecīgo uztraukumu sapratis, Lācis laipni nosēstas viešņai blakus. Mierīgi Lāciene griež biezas maizes šķēles un saka — te nu Lūsiene atnākusi. Priekš kara viņas vīrs bija mūsu dzelzceļa pārmijnieks. Pagājušā gadā no Krievijas atbraukusi

Meičuks viņai peļņā, vēlu rudenī mājās nāks. Šī grib mūsu istabu ņemt. Vecās vietas tāpat katru velk. Vai izdosi? — Viņa runā nosvērti un neskatās vīra sejā. Atbildi viņa zina tik pat labi kā vīrs, bet cieņu prot glabāt. Gudra sieva. Prātīga.

Lācis nokrekšķas. — Ko lai nu saka. Pirms pabaro, tad runāsim par lietu, — norūc viņš un pašķielē uz atnācēju. Nevar jau tik ļoti parādīt, ka šiem tā iedzīvotāja kā saukta gadījusies.

Kamēr tie klusēdami strebj putru, Lācis domā, vai Lūsienei būs ko maksāt, bet neērti prasīt. Lūsiene stāsta, ka vīrs Krievijā tīfā miris, stāsta par braukšanu ešelonos, badu. Lācis nosarkst no uztraukuma. — Nav viņai naudas un nebūs — domā viņš un sakož šķidro miežu putru, it kā tā būtu pērngada maize.

Lūsiene stāsta tālāk par lieliem kruptčatkas maisiem, par petrolejas mucu, ko tā ietaupījusi no vīra dienesta laikiem uz dzelzceļa. — Bija, kam slikti gāja, bet mēs gan bada neredzējām — un viņa pārkrustas. Vienā mirklī pārtrauca Lāča žokļi savu nemitīgo malšanu. — Varbūt tomēr nauda būs? — domā viņš, un to sāk mocīt nepatīkama sajūta. Ko darīt? Viņš nospļauj šīs cīņas un neziņas rūgtumu krāsns priekšā spīdīgi baltās skaidās. Viešņa atsāk: „tagad paēduši — Dievam un saimniekam pateicība — varam arī par lietu runāt. Cik tad tu par to stūri prasi, Lāc?" Lācis sakustas. Prasīsi par maz — vēlāk pirkstos kodīsi. Prasīsi par daudz — var iedzīvotāju zaudēt. Lācis ievelk dziļi elpu, un kā parasti, lai izvairītos no atbildības un lai būtu kam vēlāk pārmest, griežas pie sievas. — Ko nu, Iev, darīsim? Cik tad nu viešņa var dot? — Pat sviedri izsitas pie Lāča deguna, un viņš tos noslauka ar plaukstas virspusi. Nav jau nekāds nieks izšķirties, to saprot arī saimniece, zina, cik daudz rūgtu vārdu viņai šis darījums tā kā tā maksās un klusē...

Puikas gražo istabas stūrī un beidzot zviegdami izsprūk sētā. — Nešķīstie — apmierināti nobubina Lācis un atvelk elpu — nu, vai 25 lati līdz decembrim nebūs par daudz? — prasa viņš un gaida. — Stūrītis kluss, varētu arī sivēnu kūtī turēt, vistiņu — ierunājas saimniece un šķielē viešņā. Lūsiene rēķina. Tagad jūlija beigas. Jēkabi nosvinēt. Paliek augusts, septembris, oktōbris, novembris un decembris. — Pieci mēneši. Vai tad līdz pirmam janvārim rēķins būtu galā? — saka viņa un arī aizraujas. Lācis pamāj. Lūsiene pārdomā. Nauda viņai ir. Oktōbrī meita Raņa nesīs algu mājās. Varētu iztikt.

Lāciene neiztur acumirkļa sasprindzinātību, pieceļas un saliek šķīvjus koka toverī. Rokas siltā ūdenī turēdama, viņa ar plecu gaiņā mušas no sejas un ausās. — Kas nu būs? Daudz gan vīrs prasījis, bet varbūt izdosies.

Lūsiene paceļ acis un ieskatās Lāča sejā. Viņa jūt, ka abi Lāči domājas to piekrāpuši, bet viņas rēķins stāv cieti — mazāk nekur nebūs un ērti te arī ir. Labi — saka viņa un mierīgi atsien galvas lakatiņu — te būs pusgada nauda. — Uz galda guļ papīrītis un spīdīga sudraba un tumša vara naudas čupiņa. Lūsiene skaita ilgi, ilgi. Tad s umj to Lācim pretī. — Skaiti, saimniek. — Ko nu — atsakās Lācis. — Skaiti vien, Lāc, nauda skaitu mīlē. Tīrs rēķins katras sirds prieca — saka viņa un blisina acis. Pie Putniņiem viņai prasīja desmit latu vairāk.

Lācis skaita naudu. Lācienei rokas siltā un lipīgā tauku ūdenī notirpušas, ap sirdi viegli un priecīgi — ja šo naudu pie vecā krājuma pieliks, būs jauna kūts un vēl

Sen jau guļ Adatiņa uz muguras...

Brūne ir Raņas mīļākā gotiņa

pāri paliks. Istabā klusi iebrien nakts, un tumsa sagulst visos plauktos un podos. Kūtī urkšķina cūka. Uz koka lāvas zem logiem guļ Lūsiene un sapņo. Viņai liekas, itkā tā atrastos pie vecu vecā dzīvības un prieka avota. Viss laiks pilsētā un bēgļos liekas nebijis, un viņa ir atkal tur, no kurienes bijusi atrauta, pie zemes. Patīkama nakts.

Visi ir apmierināti. Kaut kur aizkrāsnē grabinās žurka. — Būs jāuzmana, kur tā Raibulīte dēj — domā Lāciene —. ak vai, aizmirsu iztaujāt, kur šās meita Raņa īsti strādā. —

— — — — — — — — — — — — — — —

Saule spiež. Debesis ir tik gaišas, ka grūti pateikt, vai tās pelēkas, zilas vai balta. Kā gaiši zaļa bumba karājas saule pašā vidū un dedzina.

Smilšains klajums, kas ieslēdz priekšpilsētu un uz kuŗa izved visus pilsētas netīrumus, kūp kā milzīga cepešpanna ar dzeltēni pelēku virumu. Starp milzīgām mēslu kaudzēm, tukšām konservu bundžām, veciem zābakiem, spīdīgām stiklu lauskām un peleki apputējušām balodenēm aug bāli dzeltēnie šampinjoni ar gaiši violetām cepuŗu apakšām. Visapkārt klajumā izkaisītas stāv pamestas kazarmes kā gaļi sarkani ķieģeļu cietokšņi. Viņu ieeju caurumi bez durvīm šķiet esam atvērtas bezzobu mutes, kas izspļauj sakarsētā laukumā savas iekšienes baigo tumsu un vēsumu.

Laukuma vidū nelielā govju pulciņā sēž Raņa, Lūsienes meita, un gana savas ragainās draudzenes. Kā dunduru kostas, skraida govis nemitīgās medībās pēc apputējušām balodenēm. Tikai izretām viņas apstājas, kad atrod nelielu zaļa maura stūrīti, vai arī kad tās gremodamas uzgriež saulei savas platās un kaulainās muguras. Raņa ir pieaudzis cilvēks — viņai jau astoņi gadi, un viņa ir pelnītāja. Seši gadi bija viņai, kad māte to izņēma no patversmes, un pirmais saimnieks, kas pieņēma to ganīt zosis, uzsēdināja lielo gani sev uz pleca un aiznesa mājās. Divi gadi ir ilgs laiks. Tagad Raņa sēž karstajās smiltīs un skatās lejā. Tur apakšā guļ pilsēta, ielas, cilvēki. Aiz muguras viņai stiepjas augstais dzelzceļa uzbērums, un kad piekto reizi vilciens aizdrāž tai gaŗām — tad viņa var dzīt govis mājās. Tad ir laiks.

Šodien ir sevišķi karsts. Vēl nav pusdienas, bet Raņa tikko paveŗ savas acis un tikko spēj aizvilkties pie sava pulka barvedes Brūnītes. — Brūne, griezies — kliedz Raņa. Ragainā draudzene apstājas un atskatās. Raņa grib skriet, atgriest govis no dzelzceļa stigas, drīz nāks vilciens, bet nespēj vairs pakustēties. Baltā smilts un pelēkā, pelnainā zeme, zaļas pudeļu lauskas un konservu bundžas — viss tik karsts kā pekle. Galva smaga kā spainis. — Dzert! — Dzert! —

Raņa zina, ka šeit nav ūdens. Nav nevienas lāsītes. Vakarā, mājās ejot, viņa dzirda govis pie purvaina ezera, kas iegūlies starp katoļu un ēbreju kapsētu, bet tas ir tālu. Mazā un spriganā Melnīte piestāj pie spro-

gainās Raibaļas un laiza tās kaklu. Saule karsē kā neprātīga. Vajaga govis apgriest.— Brūne, griezies!

Brūne ir Raņas mīļākā gotiņa. Lietus laikā viņa stāv tik nekustīgi, ka Raņa var sēdēt zem viņas un izsargāties no lietus. Liela kā šķūnis un labsirdīga ir šī Brūnīte. Raņa paceļ smagos plakstus un redz, ka Brūnīte pagriež pret viņu savu baltiem ragiem vaiņagoto tumšo pieri. — Brūn, Brūnīte! Dzert. — Sakarsētais laukums kūp putekļos kā dūmos. Asas sāpes kā naža dūriens ieurbjas Raņas pierē.

Raņa atmostas vēlu. Asa mēle laiza viņas seju. — Brūnīte. — Pustumsā stāv milzīgas kazarmes. Govis sastājušās ap viņu pulciņā un gremo. Raņa pakustina vienu kāju, otru. Izstiepj rokas un sažņaudz galvu. Kas tas bijis? — Viņa nosarkst kaunā — Raņa ir iemigusi ganot! Viņa nezina, kas ir nesamaņa un nepazīst slimības. Visus spēkus saņēmusi, viņa tomēr pieceļas un uzkliedz — Brūnīt — mājās. — Mazais pulciņš lēni iešūpojas un, smiltīs smagi kājas vilkdamas, tās dodas mājās.

Dārzniece Ruļļa māte norūpējusies saņem tos jau pusceļā. — Kur tik ilgi, Raņa? Vai vilciens aizkavējies? — Raņa priecīga, saimniece pati ieliek viņai mutē izrunu. Viņa vēl neprot labi melot.

Saritinājusies viņa guļ savā gultā. Kaut kur viņai sāp, bet viņa nezina, vai tas galvā, krūtīs vai vēderā. Palagi tai liekas esam divas uguns liesmas. Raņa nomet tos un izstiepjas taisna. Nelabi. Steidzīgi viņa izslīd no gultas, un, tikko uz lieveņa izskrējusi, tā nokrīt uz ķieģeļu trepītēm un vemj. Vemj ilgi un sāpīgi. Saimniece atgriežas ar piena slauktuvi un nobīstas. — Kas tev, bērns, kait? — Raņai kauns. Kauns ir tik liels, ka viņa saraujas gluži maziņa. Grib pieceltīes. Nevar. Saimniece noliecas, paceļ kā spalvu vieglo un karsto ķermenīti un ienes istabā. Ieliek savā pēļotā gultā, apsedz. Raņa jūt, ka sviedru lāses, nē — straumes tek gar vaigiem, kaklu un kājas mirkst itkā aukstā ūdens peļķē. Viņa gribētu atsegties, bet bailes no saimnieces.

Kā caur sapņiem dzird viņa dārznieces Ruļļa mātes mierīgo balsi sakām — nezin, ko ar to nabaga vārgulīti lai dara. Slima. — Jauns kauna vilnis pārskrien pār Raņas miesu, plūst gar kaklu, ausīm uz augšu, pierē, un viss aizpeld sarkanos un zaļos gredzenos.

Trīs dienas kopj Raņu vecā dārzniece. Viņa jau izmeklējusies pagraba dzīvoklī pēc Raņas mātes, bet tur viņai pateica, ka Lūsiene aizbraukusi uz laukiem. — Darbā? — atviegloti noprasīja Raņas saimniece, bet sētniece teicās zinām, ka Lūsiene tur apmetusies dzīvot un gaidīšot savu pelnītāju meitu ar algu mājās pārnākam. — Laimīgā, tai ne bēdas, meita pelnī. Nez, kad mans Pēterītis tik tālu būs — nobeidza viņa ar lepnumu un noskatījās uz gadus septiņpadsmit vecu, spēcīgu jaunekli, kas sētā dzenāja baložus. — Man ar atbalsts vecuma dienām aug — piemetināja viņa un atkal noliecās pār lielu veļas baļļu. Rulliene smagi nopūtās un aizgāja. — Redz, visādas ir mātes pasaulē — nobeidza viņa savu stāstu vīram.

Trešā dienā Raņa atver acis, skatās — guļ viņa saimnieces istabā, saimnieces gultā, blakus uz galdiņa stāv piena glāze, burbulīšos pa virsu sastājusies krējuma kārtiņa. Istaba tukša. Raņai gribas dzert. Piena glāze stāv kā kārdinājums — tikai roka jāizstiepj, un slāpes kā nebijušas. Bailīgi apskatās Raņa apkārt, vai neviens arī nelūr aiz durvīm vai logā. Nē, neviena nav. Tikko roku drebēšanu valdīdama, viņa atspiežas pret baltajiem spilveniem un, uzmanīgi pār galdiņu pārliekusies, pieplok lūpām pie glāzes malas. Piens garšo pēc āboliem un kūts. Viens guldziens — virsma saplok. Vēl viens — nokrītas vēl vairāk. Raņa neiztur un ievelk trešo malku. Dzeltēnā svītriņa gar glāzes malu rāda to vietu, kur agrāk bijusi piena virsma. Raņa atkrīt atpakaļ pilvenos, no bailēm viņai rokas ir pilnīgi bez spēka, acis asaro. Ko teiks tagad Ruļļa māte?

Pēc brīža iečīkstas ārdurvis un atskan viegli soļi. Saimniece nāk! Raņa sastingst, saraujas un gaida. Ruļļa māte klusi paver durvis un ieskatās istabā. Sastapusi Raņas izbiedēto acu lūdzošo skatienu, viņa ātri un priecīgi pienāk pie gultas un nosēstas uz malas. — Nu, ko mazais putniņš teiks? — prasa viņa laipni, un viņas vecā seja savelkas daudzās mīļās grumbiņās. Raņas izbaiļu pilnās acis kā pienaglotas pie dzeltēnās krējuma svītriņas, kas liecina par viņas noziegumu.

(Beigas sekos)

Fudži kalns

Kur ķirši zied

B. RADZIŅŠ

Kalngala kraujā
Ja ziedētu ķesberes
Kupenās baltās
Mēnešiem ilgi. Dievs zin,
Vai tā maz mīlētum mēs?
Akahito 724 — 748.

Dzīvojot tālumā, satiku daudz dažādu svešinieku, simtiem un tūkstošiem to tur bija. Bet bija divi japāņi viņu starpā, kuŗus es sevišķi ievēroju. Taki un Iši — mēs viņus saucām, saīsinot viņu vārdus, kā Amerikā to mēdz darīt.

Viņi bija ļoti klusi, arvienu laipni, arvienu smaidīja, un bija smalkjūtīgi — tādēļ jau viņus arī vajadzēja ievērot.

Taki bija zemnieka dēls, manā augumā. Mājās viņš sevi uzskatīja par milzi, bet šeit jau viņš bija tikai vidēja auguma. Taki mīlēja stāstīt par mājām: „Tālu, tālu ir Nippona — lēcošās saules zeme (par Japānu to nosaukuši eiropieši aiz nevīžības). Tā atrodas uz salām, kuŗas apskalo zilā jūŗa. Klintīs aug skaisti koki, tek strautiņi, un ik katrā salā redzamas jaukas ielejas, jaukas ainavas, bet vidū stāv mūžīgi sniegu klātais lielais kalns Fudži." Viņa balss aizrāvās. „Tev jāredz šī zeme, jo vārdiem to nevar izteikt." Tā runāt par dzimteni var tikai tas, kas viņu ļoti karsti mīl.

Iši bija samuraja-muižnieka pēctecis. Tris gadus viņš bija gatavojies braucienam uz Ameriku, bet viņa lielais čemodans ar japāņu mākslas darbiem, ar samuraja apģērbu un daudzām jaukām lietām glabājās pagrabā, jo viņš redzēja, ka tur visu to nepratīs cienīt un saprast.

Iši un Taki stāstīja par savu dzimteni, es par savējo, un tā mēs sadraudzējāmies. Kad pie viņiem ciemojos, arī es uzvilku kimonu, dzēru zaļu japāņu tēju no mazām tasēm bez osām, ēdu japāņu saidumu un spēlēju japāņu kartis. Kad viņi nāca pie manis, mēs ēdām latviešu šprotes un konfektes, kuŗas arī Amerikā varēja dabūt. Un tā es pamazām iemīļoju šo tālo, svešo zemi, manu draugu dzimteni.

Japāņi jau sen apdzīvo savu zemi Klusā okeāna salās Āzijas piekrastē. Vairāk kā 2000 g. pr. Kristus tur jau dzīvojuši viņi, balto ciltš, pēc tam iecelojuši mongoļi, no dienvidiem malajieši, un pamazām no šīm ciltim izveidojās tagadējo japāņu rāsa. Niponieši tic, ka sen se-

Vecākās māsas bērnus nes uz muguras

Džiu-džitsu

nos laikos saules dieve sūtījusi savu dēlu uz „lecošās saules zemi", lai viņš par to valdītu.

Japānā tauta sevi uzskata par vienu lielu ģimeni, kuŗas galva ir viņu ķeizars — Teno (nevis Mikado). Ģimenes saites Japānā ir tik stipras, kā laikam gan nevienā citā valstī, senču cilts raksti ir gadu simteņiem veci un ģimenēs liels skaits bērnu, jo niponieši zina, ka savos bērnos un to bērnos viņi paši dzīvos mūžīgi.

Gan mākslā, gan zinātnēs niponiešu pirmie skolotāji bija ķinieši, viņi bija labi skolnieki un pat pārspēja savus skolotājus. Mākslas izveidošanā piedalās visa tauta. Zemnieks savus rīsa laukus iekārto, lai tie būtu ne tikai praktiski, bet ari glīti.

Savu dabu visi mīl un to glezno gleznās un apraksta dzejās. Bet par visu vairāk viņi mīl mēnesi.

Vārdus kur ņemšu,
Ko mēnesi slavināt,
Visi lai saprot —
Vārdi par rupjiem to teikt,
Naktī ko izjūtu es.

Hitomaro 667—710.

Mēnesim par godu bieži viens logs mājā ir iebūvēts apaļš.

Katrai dabas parādībai arvien savs nostāsts, sava pasaka.

Gandrīz katrā mājā ir pie sienas kāda glezna, uz zīda vai papīra gleznota; tās priekšā nolikta vāze ar puķēm. Puķu kārtošana vāzēs ir sevišķi liela māksla, to māca meitenēm skolās.

Tāpat katrai mājai ir savs dārzs, tas ir ļoti mazs, tikai dažus kv. m liels, jo nav vietas, bet tur ir attēlota Japānas daba, no akmeņiem veidotas klintis, pundurkoki ar mazām lapām un stumbriem, kuŗu neviens cits neprot izaudzēt. Tas dod illūziju, itkā redzētu lielu ainavu. Ja tikai iespējams, arī strautam jābūt šinī dārzā. Gadu simteņos japāņi pratuši izaudzēt pat zelta zivtiņas ar dīvainām formām un izskatu.

Ari apģērbs, kimono ir izgreznots puķēm un dzīvniekiem. Pavasarī ar pavasaŗa puķēm, rudenī kritušām lapām, ziemā ar sniega ainavām vai ziemas puķēm.

Viņi sevišķu vērību veltī skaistām formām. Mums liekas neparastas viņu gleznas, jo bieži trūkst perspektīvas un reālu

Japāņu dziedātāja

Sievietes mācās cīnīties ar šķēpu

Sena tējas dzeršanas ceremonija

Pavasaros zeme noklāta baltiem ķiršiem

Pakalnē ierīkotie rīsu lauki

samēru, bet viņiem ļoti skaistas, vijīgas līnijas, drēbju krokojums, figūru stāvoklis.

Protams, ka tāda skaistuma sajūta varēja attīstīties līdz ar raksturu.

Karotāji izveidoja pamazām samurai šķiru, kuri dzīvoja pēc „Bušido" bruņinieku likumiem. Agrāk samurai valkājuši divus zobenus — vienu garu, otru īsu. Samurajs uzskatījis par kaunu cīnīties ar necienīgu pretinieku, savus solījumus tas pildījis noteikti un bija arvien gatavs mirt par savu dzimteni un pavēlnieku.

Ķiršu zieds ir samuraju simbols. Ķiršu ziedi birst nevītuši kā samuraju dzīve. Ja laiks pienācis, samurajs ir gatavs mirt. Ja viņš izdarījis kaut ko, kas kaitē viņa godam, viņš sevi nogalina, izdarot harakiri. Jau no bērnības samurajus mācīja cīnīties ar zobeniem, panest aukstumu un trūkumu, savaldīties. Pat meitenēm bija jāmācās cīnīties ar garo šķēpu un iztikt ar mazumu, jo izšķērdību un ērtību viņi uzskatīja par mīkstčaulību.

Viss teiktais pamazām sakrājis tautā lielus garīgus un fiziskus spēkus.

Dienu eiropietis, vakarā japānis

Apmēram pirms 80 gadiem Japānas piekrastē ieradās amerikaņu kuģi un pieprasīja ostu atvēršanu tirdzniecībai.

Un tad šie „spalvainie velni", kā tos japāņi sauca, sāka izmantot šo zemi. Gadu simteņos sakrātos mākslas darbus tie izveda no šīs zemes, vai iedzīvojās, cik un kā vien spēdami. Viņi nepamanīja, ka zvejnieku airi ir klāti skaistiem kokgriezumiem, ka viņi japāņus apvaino uz katra soļa; viņi savā priekšā redzēja tikai tautu, kuŗa neprata lietot modernus ieročus.

Protams, ka japāņi klusībā ienīda svešos un devās uz Eiropu un Ameriku mācīties. Viņi mācījās, atgriezās mājās un strādāja, kamēr uzcēla fabrikas, uzbūvēja dzelzceļus, kuģus, iemācījās tirdzniecību un kaŗa mākslu — bet sirds nepārvērtās.

Pirms gadiem 50 franči sarīkoja japāņu mākslas izstādi. Tā radīja visā Eiropā lielu saviļņojumu, jo deva sākumu impresionismam. Arī modernu plakātu zīmēšanu ir stipri ietekmējusi japāņu māksla.

Pirms apmēram 30 gadiem Londonas cirkū parādījās mazie japāņi, kuŗi cīnījās ar angļu bokseriem. Dažās minūtēs viņi uzvarēja kaut kuŗu bokseri. Savu mākslu viņi sauca par džiu-džitsu. Tagad visā pasaulē policisti to mācās noziedznieku savaldīšanai.

Lielāko pārsteigumu pasaulei tomēr viņi sagādāja, kad 1904. gadā uzdrošinājās kaŗot ar lielo Krieviju un galīgi iznīcināja Krievijas vareno floti.

Japānā dzīvo 65 miljoni iedzīvotāju, kopā ar kolonijām 90 miljoni. Uz 1 klm^2 dzīvo 96 iedzīvotāji (4 reiz lielāka biezība nekā Latvijā). Vairāk kā puse iedzīvotāju nodarbojas ar lauksaimniecību, lai gan tur ir daudz klinšu un kalnu, kuŗus nevar lauksaimnieciski izmantot. Tādēļ viegli var iedomāties, ka saimniecības ir mūsu dārzniecību lielumā.

Kalnus norok pakāpēs, lai radītu mākslīgus laukus. Katra zemes mala ir liela bagatība. Strādājot ar lielu rūpību, tomēr zemnieks nevar pieražot pietiekoši daudz rīsa, kviešus, miežus, kartupeļus, lai visai tautai pietiktu. Rīss aug tur, kur ir daudz mitruma un siltuma.

Lauki jāapūdeņo un niponieši uzbūvējuši veselas apūdeņošanas sistēmas, kuŗās bieži pumpē ūdeni ar kājām.

Blakus zemniekiem tautu apgādā ar pārtiku arī zvejnieki. No Krievijas piekrastes līdz Austrālijai zvejo japāņu zvejnieki, un tā ir gandrīz vienīgā gaļa, kas visiem pieietama.

Japānietes ir ļoti labas nama mātes un prot no „saujas rīsa" pagatavot ļoti garšīgus ēdienus. Pārējo iedzīvotāju vairums nodarbināts rūpniecībā. Japāņiem nav izejvielu un tamdēļ, tikai pateicoties lielai taupībai un aprēķiniem, viņi var konkurēt un pat ir izkonkurējuši pasaules tirgū ar saviem ražojumiem citas valstis. Jāpiezīmē, ka zemnieku augstu cienī. Senāk, kad tauta dalījās šķirās viņu uzskatīja augstāku par amatnieku un tirgotāju.

Tagad viņi daudzās rūpniecības nozarēs pārspējuši savus skolotājus. Ar lētām precēm viņi pārpludina visas pasaules tirgus — tas viņiem panākams, pateicoties priekšzīmīgai organizācijai un lielai pieticībai.

Viņu kaŗa kuģi ir tik pat labi kā angļu kuģi, bet viņi tos nesauc par „Tīģeri" vai „Neptunu" — bet gan par „Zilo mākoni", „Sarkano magoni". Viņu flotes virsnieki saņem mazas algas un daļu no tās ziedo jauno kaŗa kuģu būvei.

Kad pirms dažiem gadiem izdomāja torpedas, kuŗās ar sprāgstošām vielām uz ienaidnieku kuģi brauc dzīvs cilvēks, kam jāvada torpeda ienaidnieka kuģim virsū, jo šaujot torpedu, tā var arī netrāpīt, un tad dārgais lādiņš pazudis, tad pieteicās tūlīt 5000 brīvprātīgo braucēju, kas gribēja mirt par dzimteni.

Kad Mandžurijā izcēlās kaŗš, kāda virsnieka sieva brīvprātīgi šķīrās no dzīvības, lai viņas vīrs nežēlotu sevi frontē. Kad vajadzēja ieņemt ienaidnieku apcietinājumu, vairāki japāņu kaŗavīri nogādāja sprāgstvielas pie ienaidnieka apcietinājumiem un, zinādami ka aizies paši bojā, uzspridzināja tos, lai radītu savai armijai brīvu ceļu uz ienaidnieku.

Ūdens pumpis lauku apūdeņošanai

Tāds patriotisms ir stiprāks par ieročiem.

Bet kas tad padara viņus tādus? — audzināšana un tad vēl zemestrīces.

Katru gadu Japānā notiek ap 1000 zemestrīces. Dažreiz viegli iedrebas zeme, dažreiz tik stipri ka sagāžas ēkas, zemē rodas lielas plaisas kas aprij tautu un uguns noposta ēkas. Viss tas liek sajust, ka cilvēks viens nekas nav, ka tauta ir viss.

Kad kādreiz iet grūti, tad patīkami ir padomāt un atcerēties šo drošsirdīgo un skaistumu mīlošo tautu. Laikam gan nekad nebūs izdevības redzēt šo skaisto zemi un tās tautu, bet garā viņu redzu un viņa man mīļa un simpatiska.

Un arī mēs būsim stipri un nelokami, tāpat, kā viņi, mīlēsim savu tautu un zemi. Tagad, es ceru mums visiem arī būs skaidrāki Kronvaldu Ata vārdi: „Tēvzemes mīlestība ir augstākā mīlestība virs zemes."

Zemnieks rīsu laukā

Japāņu dārzs

Dzimtas asinis

ALFONSA FRANČA stāsts

Arumnieki atrodas savrup no citām mājām. Čakla līdumnieku cilts tās kādreiz nodibinājusi un iekopusi meža vidū. Pirmā sēta uzcelta pakalna galotnē, no kura uz visām pusēm pamazām aizlaisti līdumi, radot plašāku āru. Bet arī no pretējām pusēm tīrumi pārmākuši mežus, un Arumnieki vairs nav pasaulei noslēpti. Viņi ir tikai mazliet noslēgušies no pārējiem aiz šaura biržu loka, tālab daudzas jauno laiku nevēlamās parādības tur nav iegriezušās, un sētā vēl valda čaklais arāju gars. Tas kā mantojums pārgājis no paaudzes uz paaudzi, un ikviena saimnieka lielākās rūpes bijušas līdz ar mājām nākošajam nodot arī šīs sētas svētības atslēgu, jo aiz tās glabājas viņas lielākie dārgumi, kuŗus zaudējot, varētu pazaudēt visas cilts ieguvumus.

Mājās vēl nesen saimniekoja Arumnieku tēvs, kuŗu pagastā ikviens vismaz vārda pēc pazīst. Jaunībā ilgus gadus viņš sabijis pagasta vecākā godā, līdz pat trakajam nemieru gadam, pēc kuŗa barons vairs nepieļāvis tā ievēlēšanu, norādīdams, ka Arumnieks atbalstījis dumpiniekus. Tikai tādēļ, ka neko nevarēja pierādīt, viņš palika brīvs. Tas tālab, ka viņš kā tēvs gādājis par sava pagasta ļaudīm, tos pārstāvēdams viņu taisnā lietā pie tiesas un muižā. Vēl no tiem laikiem uzglabājies patiesības meklētāju izteiciens: iešu pie Arumnieka tēva! Un ja pieaugušie tā vairs tagad nesaka, jo Arumnieku tēvs viņiem atmetis ar roku, savas vecuma dienas pavadīdams mierīgā atpūtā, māju vadīšanu nodevis jaunām rokām un prātam, ar balto galvu dārzā starp bišu kokiem ziedēdams kā ābele, tad bērni plašā apkārtnē viņu vēl arvienu atceras, ja kādam pāri nodarīts. Viņi zina, ka Arumnieku tēvs pret bērniem ir vēl labāks kā pret pieaugušiem, un nekad tos neaizmirst noglaust ar drebošo roku.

Glaudīdams viņu matus, tas atceras tos laikus, kad viņam pašam dēli bija jauni un to zeltainās galvas ziedēja kā lielas pienenes māju zaļumā, tā kā tie nekur nevarēja paslēpties no tēva un mātes skatiem, ja būtu padarījuši kādu palaidnību. Tie visi trīs, Pēteris, Augusts un Mārtiņš, bija jautri un kustīgi puikas, kas labprāt cits pēc cita gāja ganos, skolā un lielākos darbos, ko jau spēja veikt viņu jaunās rokas, ka nedarbiem tiem neatlika laika. Kaimiņi sprieda, ka saimnieku gan Arumniekos netrūks, kad Arumnieku tēvs būs vecs un nespēs vairs cilāt smagos rudzu un kviešu maisus, bet kad kāds saimnieks to vairs nevar, tad viņam mājas vadība jau kļūst par grūtu. Tomēr tagadējais mājas saimnieks nav viņa dēls; tam ir svešs vārds un turpmāk tikai atlikušais mājas nosaukums liecinās par to dzimtu, kas reizi savā spēku pārpilnībā un alkā pēc labas zemes nav bijusies darba un tāpēc spējusi ielauzties meža biezoknī un tur radīt tādu brīnišķīgi iekoptu sētu.

Ne Arumnieku tēvs, ne viņa dēli nebija pie tā vainīgi, ka mājas saimniekam cits vārds, kaut arī tas Arumnieku radinieks. Viņi visi vēlējās tikai labu. Pēteris kā vecākais jau bija nodomātais saimnieks. Augām dienām viņš cīnījās pļavās un tīrumos, tos vēl labāk iekopdams. Augusts laikus labi aizprecējās iegātņos, jo Arumniekus visā draudzē cienīja un turēja par godu ar viņiem saradoties. Bet Mārtiņš gāja skolās, tam bija jākļūst par mācītu vīru, jo vai tad nu visiem Arumnieka dēliem bija jādara viens un tas pats. Tā mājas un ģimenes lietas likās ļoti labi nokārtotas, un likās, ka to gadu simtus ilgā kārtība pastāvēs arī turpmāk. Arumnieku tēvam un mātei jau sāka sirmums iegulties matos, bet viņi par to nebēdāja, viņiem palika vietnieki, kas sākto turpināja tālāk. Tā bija tikai dabiska vīru apmaiņa, lai vēl labāki turpinātu iesākto darbu ar jauniem spēkiem, kas vecajam sāka apsīkt. Bet tad izcēlās karš, kas aizsauca visus jaunos citā darbā, nekā tas, kam viņi bija savā jaunībā gatavojušies. Arī Arumniekiem bija jādodas aizstāvēt dzimto zemi pret iebrucējiem, kas nāca nevien postīt un laupīt, bet arī iekarot un atņemt tēvu tēvu tīrumus, lai reizi gadusimteņos ilgai cīņai pēc šīs krāšņās zemes darītu galu. Kad abi vecākie brāļi bija iesaukti karā, arī Mārtiņš devās tiem līdzi, nevarēdams paciest, ka viņš mazāk dara dzimtenes aizstāvēšanā par tiem. Pēteris sākumā cīnījās

Karpatos, par drošsirdību pie Peremišļas, slavenā austriešu cietokšņa ieņemšanas ieguva Juŗa krustu. Kad iesauca Augustu un iedalīja nodibinātos latviešu bataljonos, kas sargāja pašu tēviju un Rīgu, Pēteris panāca, ka arī viņu pārcēla uz latviešu strēlniekiem, lai sargātu savu zemi. Arumnieku sētā jau bija ieplūduši Kurzemes bēgļi ar savām kulbām un baigām vēstīm par dzimtenes izpostīšanu un zaudēšanu, un klusos vakaros un rītos atskanēja tāla lielgabalu ducināšana pie Daugavas, atgādinādama tuvojošos negaisu, kas spējīgs visu iznīcināt. Tad Mārtiņš aizmirsa, ka tas vēl ir par jaunu ieroču cilāšanai un ka mājā jāpaliek arī kādam, kas viegli nēsā arklu, un brīvprātīgi sekoja brāļiem. Arumnieku tēvam gan nenācās viegli šķirties no visiem dēliem, bet viņš necentās Mārtiņu atrunāt — tās bija paša cilts asinis, kas runāja dēlos un aicināja tos aiziet. Viņš pats būtu paklausījis šo saucienu, ja būtu bijis jaunāks. Tagad vajadzēja palikt mājā un rūpēties, lai pa visiem trakiem gadiem, kamēr plosās kaŗš, kautkas nenoputētu un dēli atgriezušies tās atrastu senā kārtībā. Viņš pūlēdamies kļuva atkal it kā jaunāks, raudzīdams visu pārredzēt un padarīt kā senāk, kaut gan vairs tas nenācās viegli, jo nekur nevarēja dabūt labus strādniekus, nodevas bija milzīgas, un visu apkārtni pārņēma izmisums, tā kā tas traucēja arī citu darbu. Bet Arumnieku tēvs turpināja darbu ar lielu sparu viņa dēlu un sētas dēļ, kamēr vien tam kustējās rokas, aizmirzdams domāt par dēliem, kas šķita vienīgi aizbraukuši no mājas, lai tad pēkšņi atgrieztos. Vienīgi māte dažreiz, kad neviens neredzēja, noraudāja pa asarai, bet tad, aši acis izslaucījusi, darīja tālāk savu, lūkodama aizmirst tādu pēkšņu vājuma brīdi.

Tad vasaras vidū, rudzu pļaujas laikā Arumnieku tēvs saņēma pirmo bēdu vēsti — Pēteris pēdējās kaujās bija smagi ievainots un atradās Rīgas dziednīcā. Viņš tūdaļ pameta darbu un posās dēlu aplūkot, bet galā aizbrauca jau par vēlu. Pēteris bija miris un apbedīts Rīgas brāļu kapos. Tikai viņa lietas un ordeņus izsniedza Arumnieku tēvam, kas tos aizveda mājās kā piemiņu un pierādījumu tam, ka viņa cilts locekļi labi pratuši savu zemi nevien kopt, bet bijuši droši arī to aizstāvot. Māte dažas dienas raudāja, tad atkal aprima un gāja darbā kā senāk, vienīgi dažu rītu tās spilvens bija valgs, un mājā šķita nolaidies savāds klusums.

Vēl nebija pārlieku jānoskumst, palika jau Augusts un Mārtiņš, kas laimīgi izgāja daudzās kaujās. Mārtiņš jau bija virsnieks, un kad ciemojās Arumniekos, neviens viņā vairs nevarēja pazīt maigo, gaišmataino zēnu, kas pirms pāris gadiem bija no šejienes aizgājis. Varēja cerēt, ka tie abi, visus kaŗus izkaŗojuši, atgriezīsies uzvarējuši. Tad notika revolūcija, Krievija padzina caru, kuŗš neprata vadīt savu un apspieda citas viņam padotās tautas. Taču tā neko labu neatnesa, vācieši drīz ieņēma visu Vidzemi un Latgali un gatavojās tur palikt uz visiem laikiem. Beidzot, kaŗu zaudējušiem, nācās to atstāt, kad latvieši paši, tautas vadītāju un aizstāvētāju mudināti, sāka celt savu valsti. Bet jaunajai valstij bija jāiztur daudzas sīvas cīņas arī ienaidniekiem, jo ne Krievija, ne Vācija negribēja labprātīgi šķirties no brīnišķīgās zemes, kas nu draudēja izslīdēt no rokām. Tad vēlā rudenī Arumnieku tēvs saņēma otru sēru ziņu. Mārtiņš, ejot izlūku gaitās, kritis baronu algotņu bermontiešu rokās, kas to visādi spīdzinājuši, durdami un griezdami vaigos, sasējuši rokas dzeloņstiepulēm, dzīvu dedzinājuši un pēdīgi iesaldējuši Daugavas ledū, kur to pēc nedēļas, ienaidnieku galīgi padzinuši, atrada biedri.

Mārtiņš devās tieši līdzi . . .

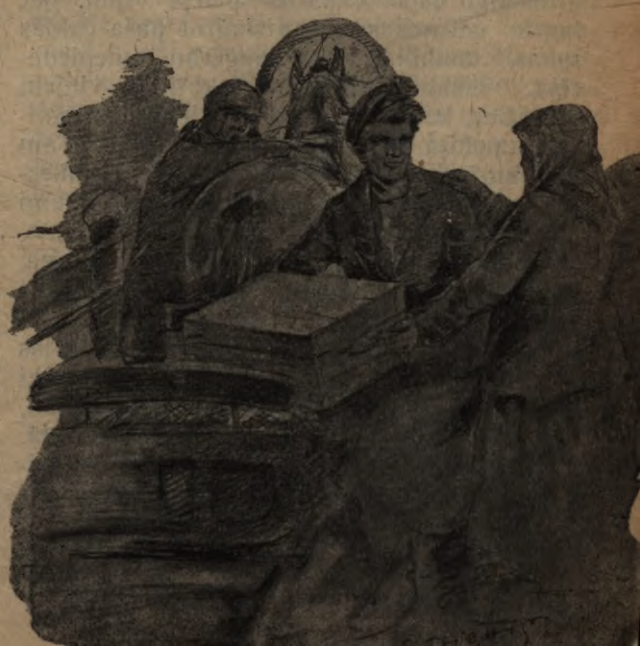

Tēvs panesa arī šo zaudējumu klusēdams, tikai viņa galva ikdienas kļuva baltāka un roka stiprāki trīcēja, pārskatot laikrakstus, kad viņš lasīja par jaunām kaujām, jo, varbūt, tajās bija kritis pēdējais, kas varēja tālāk turpināt viņa vārdu. Bet darbā viņa rokas atkal kļuva cietas, darbā nevarēja iet ar vājumu, tas prasīja, lai viņam pieder ar visām domām un sirdi. Ne tā māte — tā visu ziemu plīvoja kā svece vējā, izkusdama skumjās, līdz pret pavasari izkvēloja un izdzisa, un tās dvēsele aizlidoja Dieva dārzos, sastapties ar savu aizgājušo dēlu dvēselēm.

Nākamā rudenī iestājās miers. Augusts gan atgriezās pēc visām cīņām, bet tam jau pašam bija savas lielas mājas. Arumnieku tēvam par Mārtiņu, kuŗu tas pēc Pēteŗa bija cerējis redzēt saimniekojam, piesūtija jaunu krustu, jo viņš ar savu drosmi bija ieguvis augstāko latviešu goda zīmi. Bet kas tas bija sirdij, kas mājai. Arumnieku tēvam vajadzēja dēla, kas turpinātu tikpat veiksmīgi viņa darbu, kas pārredzētu saņemtos ābeļu dārzus un rudzu laukus, ko bija iekopušas paaudžu paaudzes. Tam vajadzēja arī viņu cilts asiņu, kas neliecas un nepadodas nekādu grūtību priekšā, kas savu ceļu iet un ar gribu visu veic līdz galam. Tādi bija visi agrākie Arumnieki, kas taisni tālab bija izvēlējušies līdumnieku darbu, lai tikai iegūtu lielākus tīrumus un lielāku brīvību nekā citi.

Arumnieku tēvam bija par viņu gados krietni jaunāka māsa Anna, kas jaunības reibumā bija ieskatījusies Arumnieku puisī Andrējā. Tas bija strādīgs jauneklis un brīnišķīgi vaļas vakaros spēlēja vijoli, bet kuŗam vēl nekas cits, atskaitot paša čaklās rokas, smuikas un apģērbu, nepiederēja. Tālab vecie Arumnieki liedza viņiem precēties, kaut nevienam no tiem citu iebildumu nebija, kā tikai — kalpa cilvēks. Tam vēl viņu acīs bija liela nozīme. Bet vai mīlestību var aizliegt? Anna saspītējās, un viņi apprecējās tāpat. Lai izbēgtu pārmetumiem, viņi aizgāja citur laimi meklēt, strādāja, iztika, krāja, cerēdami paši kādreiz sākt saimniekot, audzēja dēlus un meitas un bija laimīgi. Dažreiz viņu bērni viesojās Arumniekos, tie bija vienos gados vai jaunāki par Mārtiņu. Arumnieku tēvam tie patika, bet tad viņam pašam vēl visi dēli bija mājā. Kad tie aizgāja kaŗot, viņš par palīgu ataicināja māsas dēlu Kārli, kas vēl bija par daudz jauns, lai kaŗotu, bet gana stiprs, lai būtu labu labais palīgs. Viņam aŗot, arkls apmeta taisnu vagu kā vecam arājam, un pļaujot neviens skumšķis nepalika pavālā. Varbūt tas notika aiz spītības pašam pret sevi, ka viņš nevarēja vēl darīt to, ko lielie puiši, kas aizstāvēja dzimteni, tad viņš darīja savu darbu, aizvietodams divus, Pēteri un Mārtiņu, kas gados bija vecāki un spēkos pārāki, ar tādu pat nepieciešamības apziņu. Vissmagākos rīkus un maisus viņi cēla ar Arumnieku tēvu abi kopīgi, jo tie, kā saimnieks tad jokojās, bija tikai tādi pusstrādnieki. Bet otrā, trešā gadā Kārlis bija īsts vīrs, kas visu darīja viens pats. Vajadzēja jau arī rauties, jo Arumniekos darba pietiktu vairākiem vīriem. Arumnieku tēvs tāpat pa paradumam Kārli uzrunāja par dēlu, arī sirdī sajuzdams atbalsi šim vārdam, jo tas bija tik līdzīgs viņa paša puišiem gan vaigā, gan darbos, vienīgi acīs tam bija klāt savāds maigums, ko viņu dzimtas agrākām īpašībām klāt bija atnesis Smuiku Andrējs. Kārlis arī spēlēja, likās, pat strādāja spēlēdamies, vēl vieglāk par paša dēliem. Kā tāds varēja palikt svešs Arumnieku tēvam, bet sevišķi mātes sirdij? Kad rudenī saņēma vēsti par Pēteŗa nāvi, Kārlis vēl vairāk ieauga Arumnieku ģimenē, kuŗā nu bija radusies tukša vieta, ko vajadzēja aizpildīt. Kad ienāca vācieši un par abiem dzīvajiem dēliem vairāk kā gadu nebija nekādu ziņu, vecie Arumnieki ar Kārli sarada vēl vairāk. Viņa rokās arvien biežāk pārgāja lielākie darbi un uzdevumi, bet nu jau viņš bija plecīgs puisis septiņpadsmitos, kas varēja spēkoties ar dūšīgāko vīru. Taču vaļas brīžos viņš spēlēja uz vienas no tēva smuikām ne mazāk labi par to, tā pavadīdams savus brīvos brīžus un svētdienas, kad nekādam citam priekam nebija vietas.

Pēc Mārtiņa nāves ziņas saņemšanas Arumnieku māte jau vairākkārt tēvam ieminējās, ka nu gan laikam Kārlim būšot turpmāk jāsaimnieko, bet tēvs vēl atrunājās, ka neko iepriekš nevarot nolemt, iekams Augusts nav pārnācis. Māte nomira, Augustu nesagaidījusi, bet nepiemirsa atgādināt, ka Kārlis tai jau kļuvis mīļš kā pašas dēls.

Kad Augusts pārnāca, Kārlis Arumniekos bija nodzīvojis jau četrus gadus. Augusts papriecājās par kārtību, kas nelikās daudz mainījusies kā senāk, bet tēvam par mājām teica paldies, viņam pašam tur nebija sliktāki, kur jau bija iedzīvojies, kur palikt sauca sieva

Jau bija ieplūduši Kurzemes bēgļi ar savām kulbām un baigām vēstīm p par dzimtenes izpostīšanu

un bērni. Arī viņš domāja, ka tēvs varētu novēlēt mājas kādam citam, kas tur būtu labs saimnieks, kaut tam pašam Kārlim. Augusts otru māju nekāroja, viņš bija noguris kaŗodams un vēlējās atpūsties. Nu Arumnieku tēvs kādā rudens vakarā, kad tas pārrunāja ar Kārli tālākos darbus un nodomus, prasīja:

„Vai tu vēlētos kādreiz kļūt par Arumnieku saimnieku?"

„Vai es vēlētos? Protams, vēlos, bet vai es to drīkstu. Esmu kalpu ļaužu. Nevarēšu samaksāt tik lielu māju."

„Nē, tu esi kā mans dēls. Tevī mīt tās pašas parašas, kas piemitušas mūsu dzimtai sen gadus. Es vairs nevaru visu ne pārskatīt, ne padarīt, šis laiks mani ar savu straujumu sadedzinājis. Nu būtu jaunajiem laiks, tak Pēterim un Mārtiņam nekā vairs nevajag un Augustam pašam visa sava diezgan. Vai tu gribētu vienmēr palikt Arumniekos un mani mīlēt un godāt kā savu tēvu? Māte arī tā domāja aizejot..."

„Es gribu. Es strādāšu vēl vairāk kā līdz šim. Arumnieki nedrīkst kļūt savādāki, kā tie pastāvējuši kopš sendienām. Arumnieki bijuši priekšzīmīgi un tādiem tiem jāpaliek arvienu. Es ievērošu, tēv, tavus paradumus dzīvē, bet es neaizmirsīšu apskatīties arī, kā citur strādā. Visu, kas labs, es gribu iemācīties, tas man palīdzēs. Vai tu tā būsi mierā?"

„Es esmu vecs. Nepārsteidzies ar to jauno, nedomā, ka viss jaunais tūdaļ vislabākais, pārāks par mūsu veciem paņēmieniem. Bet ja esi pārbaudījis, tad dari tā, kā atrodi labāk, dari tā, lai tas atnes godu Arumniekiem."

„Labi, Arumnieku tēv. No šodienas es tevī saukšu par savu tēvu."

Tā Kārlis palika Arumniekos. Arumnieku tēvs ar to juta izlīdzinājis daļu tās pārestības,

ko bija māsai nodarījuši vecāki un par ko viņš agrāk nebija daudz domājis, atļaujot dzivot savu dzīvi. Bet nu jau arī viņas vīram, Smuiku Andrejam piešķīra jaunsaimniecību par vecākā dēla piedalīšanos brīvības karā, māsa Anna pati kļuva saimniece, kas lepojās ar to, ka tie bija viņu pašu nopelni, ja saimniecībā nekā netrūka. Protams, viņai nebija nekas pretīm, ja Kārlis palika Arumniekos, kur bija pavisam cita pasaule. Nu viņa ar paceltu galvu atkal varēja viesoties tur, kur bija pavadījusi savu bērnību, viņa bija saimniece kļuvusi, būdama arī kalpa vīra sieva, vienīgi to redzēja vecie kļavi un liepas, tik vecie Arumnieki vien ne. Bet arī tiem viņa bija jau sen sirdī piedevusi.

Vēl pēc gada Kārlis aizgāja karaklausibā. Pa to laiku Arumnieku tēvs iztika kā spēdams ar algādžiem. Tie gan zemi neizara tik dziļi un laukus nenopļāva tik gludi, kā Kārlis, bet bija jāpacieš. Kad viņš atgr ezās, tam nodeva visu saimniekošanu, sev paturot tikai ļoti mazus ienākumus un noteikšanu. Pēc tādas mājas dzīves nokārtošanas Arumnieku tēvam sirds atkal kļuva mierīga. Gan tur klusu smeldza lielais zaudējums, bet tas bija pa daļai atgūts. Arumniekos gan viņa vārds bija zudis, taču tas turpinājās otrā draudzes galā. Šeit dzimtas asinis tāpat kūsāja vingrās darba rokās. Viņš pats vairs daudz nevarēja, vienīgi klusos pavasara rītos tīrumā pārstaigā dažas birzes, vai vasaras dienās rosī i uzmana un pārrauga bites, kuras tam sevišķi patīk to augstākās vienības, saderības un apzinīguma dēļ, no kurām cilvēkam vēl ļoti daudz jāmācās. Tās viņš aplūko bez sietiņa, aizrunādamies: „Man jau tā bārda, bites netiek pie sejas klāt," kaut visi zina, ka bites viņu neaizkar viņa lielā rāmuma un mīlestības dēļ. Rudens pusē viņš aplūko ābeles, vai tur jau kāds ābols nav ēdams, tad ar tiem pacienā bērnus kas mīt gan Arumniekos, gan labprāt te ciemojas, jo te netrūkst ne ābolu, ne raušu, ne medus, bet vēl labāks ir Arumnieka tēvs, kas prot stāstīt, kā jākalpo zemei, lai tā klausītu mūs un dotu visas tās labās lietas, kas bērniem tā patīk. Goda dienās viņš sameklē mazu kārbiņu un vecākiem rāda spožos krustus, stāstīdams, ka vissvētākā lieta ir savu dzīvību atdot par tēviju, lai citiem kļūtu labāk. Bet kad ciemiņu nav, viņš auklē jaunā saimnieka dēlu, kam ir tāda pat pieneņu zeltaina galviņa, uz ceļiem, un dzied savā sirdī klusu pateicības dziesmu Debesu Tēvam par to, ka viss ir tik labi, ka Arumnieku turpina plūst viņu dzimtas asinis, ka tām būs arvienu jauni turpinātāji, sevī iemiesodami divu ģimeņu cildenākās īpašības, čaklību un daiļuma mīlestību. Tā Arumnieku dzimta turpinās dzīvot, viņas asiņu balss runās paaudžu paaudzēs, aicinot savu zemi sargāt un darīt to daiļu un diženu.

Bet Kārlis strādā. Viņš apzinās, ko uzņēmies un ko var veikt. Arumnieki vēl arvienu ir labākās mājas pagastā. Tur, neraugoties uz viņu nošķirtību, arvienu ierodas ļaudis paskatīties, kas un kā jādara, lai dzīvē ietu uz priekšu.

30. Vircavas mazpulka vadītājs

ŽANIS DAKSTIŅŠ

miris 1936. g. 10. decembrī un apbedīts 16. dec. Baložu kapos. Mīļo vadītāju uz pēdējo dusu pavadīja 12 apkārtējo mazpulku vadītāji un 60 dalībnieki.

327. Džūkstes-Lancinieku mazpulka vadītājs

TEODORS STRAUTMANIS

miris 1937. g. 15. janvārī. Pavadīšana 24. janvārī.

Čakliem mazpulku vadītājiem un jaunatnes draugiem mazpulku vadība un mēnešraksta redakcija novēl saldu dusu dzimtenes smiltājā.

Rēķins māmiņai

Nesu pienu un maizi no veikala ikrītus visu gadu 25 sant.
Malku plītij 8 sant.
Vienreiz mazgāju traukus 10 sant.
Mīroju kartupeļus + 10 sant.
Slaucīju istabu divas reizas 4 sant.
Izrēsu saslaikas 1 sant.
Noberzu trīs mazus 3 sant.
Kopā 61 sant.
Sešdesmit vienu santīmu saņēmu
Pēteris.

Divi nevienādi rēķini

Vecā gada priekšvakarā tēvs un māte sēdēja pie galda un pārrunāja dažādu rēķinu samaksu, kuŗus Vecgada dienā vajadzēja nokārtot. Tur bija rēķini par produktiem, malku, elektrisko strāvu. Arī mazajā Pēterī pamodās vēlēšanās vienu tādu rēķinu uzrakstīt. Bet par ko? Viņš drudžaini domāja. Varbūt mātei? Viņa taču bija to sūtījusi uz veikalu pēc maizes un piena, tāpat tas bija nesis malku un darījis vēl vienu otru darbu mājās, bet par to nekā vairāk nebija saņēmis kā tikai mātes smaidu un „Paldies, Pēterīt!"

Un tā mazais Pēteris sēdās un rakstīja mātei rēķinu par saviem darbiem, pakalpojumiem un vēl par šo un to. Kad darbu un pakalpojumu atlīdzību saskaitīja, kopā iznāca mērena summa — 0,61 ls. Lai nu kā, tomēr tas bija rēķins, un Pēteris to nākošā dienā pusdienās nolika līdzās mātes šķīvim. Māte, protams, nekavējoties zīmīti paņēma, izlasīja, pasmaidīja un izņēma no sava naudas maciņa pieprasīto samaksu. Tad lika rēķina rakstītājam parakstīties par naudas saņemšanu un pasniedza Pēterim atalgojumu. Kā mazais Pēteris tagad priecājās! Viņš nezināja aiz prieka kur dēties, apkampa māti, skūpstīja viņu, kamēr tai vai aizrāvās elpa.

„Nauda taču tagad pieder noteikti man?" viņš nerimdamies vaicāja vairākas reizes.

„Protams, tā pieder tev!" māte tam ikreizes atbildēja.

„Un es varu ar to darīt, ko vien gribu?" Pēteris gribēja arī to vēl zināt.

„Arī to!" māte apstiprināja.

Kad vakarā Pēteris sēdās pie galda, līdzās savam šķīvim viņš pamanīja zīmīti. Pēteris to tūliņ atlocīja. Un kas tur bija? Rēķins no mātes viņam. Tas izskatījās šādi:

Par pajumti un apģērbu visus daudzos gadus . . . . . Ls 0
Par apkopšanu un uzturu . . . . Ls 0
Par dažādiem sīkiem pakalpojumiem Ls 0
Pavisam kopā: m ī l e s t ī b a.

Ai! kā mazajam Pēterim pietvīka sēja. Pat runāt tas nevarēja. Viņš nokaunējās, kā vēl nekad savā īsajā mūžā. Vislabāk tagad viņš būtu no mātes paslēpies. Bet arī to viņš nespēja. Nodurtu galvu Pēteris palika sēdot pie galda. Vakarā, savā gultiņā, galvu spilvenā iespiedis, viņš gauži raudāja. Tad istabā klusi ienāca māte. „Ko tad mans mazais Pēterītis te dara?" viņa klusi pienāca pie gultiņas. Pēterītis ieraudājās skaļāk, pabāza roku zem spilvena, kur viņš bija nolicis saņemto 61 santīmu, un iespieda naudu mātes saujā.

„Es arī negribu nekā!" viņš šņukstēja.

„Kālab ne?" vaicāja māte.

„Es taču tevi mīlu!" atbildēja Pēteris un raudādams apķērās mātei ap kaklu.

H. K.

Lūgšana

LILIJA ĀBELĪTE

Lai par zemi Tava gaisma
Skaidrā, visu svētot līst,
Saltais stingums, tumsas baisma
Dvēselēs un dabā klīst.

Pavasarim rada esam —
Ļauj tā spirgto spēku just
Jaunu prieku sirdīs nesam —
Neliec darbā viņam zust.

Liec, lai lielā, svētā vara —
Mīlestība vada mūs:
Mīla visu labu dara,
Jauna, skaista dzīve būs.

Šī priede redzējusi daudzas paaudzes

Priežu un egļu sēklas

Inž. mežk. E. BAKŪZIS, LLK mežkopības nozares vadītājs.

Priedes un egles zied maija beigās vai jūnija sākumā. Kā priedēm tā eglēm ziedi divejādi. Priedēm vīrišķie ziedi — dzeltēnas spurdzes, vairāk sastopamas vainaga apakšējās daļās. Sieviškie ziedi — iesarkani, mazi čiekuriņi, sastopami vairāk vainaga augšējās daļās. Eglēm vīrišķie ziedi pirms ziedēšanas ir iesarkanas, ziedēšanas laikā dzeltēnas spurdzes, sievišķie ziedi — sarkani ciekuriņi. Priedes un egles ir vienmāju koki, t. i., uz viena koka sastopami kā vīrišķie, tā sievišķie ziedi. Egles sēklas nogatavojas pēc 6 mēnešiem — tā paša gada oktōbrī, bet priedes — pēc 18 mēnešiem — nākošā gada oktōbrī. Egļu ciekuri sēklu iegūšanai vācami, sākot ar novembri, priežu ciekurus ieteic vākt, sākot ar decembri. Ziemas sākums, kad meža cirsanas darbi pilnā gaitā, ir labākais ciekuru vākšanas laiks. Ziemas otrajā pusē, sevišķi, ja ilgāku laiku pastāv sauss, saulains laiks, ciekuri atveras, un sēklas sāk izbirt. Izbiršana turpinās līdz pat vēlam pavasarim. Ciekuru vākšana jāpaspēj izdarīt, kamēr sēklas nav izbirušas. Labas sēklas ražas neatkārtojas ikgadus, bet gan pa vairākiem gadiem. Dažos apvidos šogad gan ir laba priežu ciekuru raža, bet par priežu sēklu gadu to visumā nosaukt nevar. Eglēm šogad ir sēklu gads. Egļu sēklu gadi atkārtojas biežāk kā priežu. Pateicoties plašai lauksaimnieku mežu izciršanai, kuri sēklām bagātāki, jo tie retāki kā valsts meži un labāku gaismas apstākļu dēļ koki tur ražo vairāk sēklu, šogad Mežu departamenta ciekuru krātuves jau piepildītas, un jaunus ciekurus gandrīz vairs nekur nepieņem. Bet nav jāaizmirst, ka tēvu saimniecībās daudz vietas jaunam mežam, ka pavasarī sēklu vajadzēs arī pašiem izcirtumu un lauksaimniecībā nederīgo zemju apmežošanai un stādu audzētavu ierīkošanai to vietu apmežošanas vajadzībām, kur sēšana mazāk piemērota. Vajadzīgo ciekuru resp. sēklu vairumu aptuvenis var aplēst pēc šādiem caurmēra skaitļiem:

No 1 hektolitra ciekuru iznāk tīru sēklu: priežu — 0,6—0,9 kg, egļu — 1,2—1,5 kg.

1 ha apsēšanai vajadzīgs sēklu kg:

Sēklu	Sējot	
	laukumiņos 1×1 m	rindās
Priežu	1	2—3
Egļu	1,2	2—4

Meža jaunaudze, kādai vajadzētu būt katrā lauku saimniecībā

1 ha apstādīšanai 1×1 m attālumos vajag 10.000 stādu. 1000 divgadīgu stādu izaudzēšanai vajag priedēm apm. 2 m², eglēm — 1,5 m² stādu dobes. 100 m² dobes apsēšanai vajag 0,6—0,8 kg priežu sēklu, bet egļu — 1,0—1,2 kg.

Labākās sēklas dod spēcīgi un veselīgi koki. Tautā izplatījies uzskats, ka ciekuri nav vācami no atsevišķi augošām lauku priedēm, jo jaunie kociņi izaugot tādi pat zaroti un lietkokam maz noderīgi. Šāds uzskats tomēr nav pierādīts. Mūsu mežos sastopamas priedes ar dažādu biezo pelēko mizu — plākšņu, čaulu vai zvīņu veidā. Protams, ne vienmēr tik viegli atrast kokus ar raksturīgām pazīmēm. Tomēr, kam lielāka interese, var pamēģināt atsevišķi savākt šādu koku sēklas, vienādos apstākļos apsēt parauglaucinus un novērot jauno kociņu attīstību. Arī mūsu eglēm var atrast variācijas — viena egle plaukst agrāk, otra vēlāk, tikai tagad tās neizdosies atšķirt. Purvos augoši koki ražo mazāk sēklu, te arī lielāks pamats baidīties par sliktu īpašību iedzemdēšanu, tādēļ no šādiem kokiem sēklas nebūtu vācamas. Jāvāc tikai veseli, sēklām pilni ciekuri. Priedēm var atrast trejādus ciekurus — jaunus, tikko aizmetušos no pagājušā gada ziediem, normāli lielus (3—6 cm) un atvērušos vecos ciekurus, no kuŗiem sēklas jau iepriekšējā pavasarī izbirušas, bet paši ciekuri palikuši kokā. Arī eglēm vecie ciekuri paliek kādu laiku pie koka. Ciekuri jāvāc tīri, bez piemaisījumiem, nedrīkst sajaukt arī ar sniegu. Savāktos ciekurus var uzglabāt līdz pavasarim kādā sausā telpā plānā kārtā sabērtus, laiku pa laikam sajaucot. (Pavasarī ciekuri žāvējami saulē uz paklāja vai lēzenās kastēs). Ciekuri tomēr tā atveŗas lēnām, lietains laiks šo darbu var vēl aizkavēt, tādēļ, lai iegūtu sēklas, ciekurus parasti žāvē mākslīgi. Virsmežniecībās ir speciālas ciekuru kaltes. Lai ciekuri atvērtos, vajadzīgs pirmā kārtā sauss gaiss, un otrkārt, paaugstināta temperātūra (35—60° C). Pašu vajadzībām ciekuri žāvējami labības kaltēs, pirtīs (tikai nedrīkst uzmest „garu"), rijās vai citās siltās telpās. Ciekurus sabeŗ maisos līdz pusei un pakaŗ pie griestiem. Maisus šad tad pakrata, lai sēklas labāk izbirtu. Var arī ciekurus plānā kārtā sabērt uz krāsns, kas pārklāta dēļiem. Ciekuri arvien jāapgroza. Kad ciekuri atvērušies, sēklas nosijā caur rupju sietu vai

Mežs ir mūsu zemes krāšņums

citādi atdala. Priežu un egļu sēklām piestiprināti lidspārni, tie apgrūtina sēklu izsēšanu, tādēļ jāatdala. Sēklas sabeŗ maisā līdz pusei, aizsien galu ciet un dauza ar spriguli vai ar ādu apsistu vāli. Var berzt arī rokās ar cimdiem. Lidspārnus, tukšās sēklas un piemaisījumus atdala vētījot. Tīrās sēklas var uzglabāt sausās telpās maisos, kas pakārti pie griestiem, lai peles netiktu klāt. Labs paņēmiens sēklas uzglabāt lielākās, slēgtās ar laku vai parafinu aizlietās stikla pudelēs vai balonos. Labi uzglabātas sēklas dīgstību mazos apmēros zaudē trīs gados, vēlāk dīgstība straujāk samazinās. Labas priežu sēklas 80—90% dīgstošas, egļu sēklas — 70—80%. Pirms izsēšanas dīgstība jāpārbauda.

Mazpulka dalībnieks, kas jau tagad audzēs mežu, varēs savā mežā pats cirst nevien malku, kārtis, bet arī vienu otru tīri prāvu baļķi, un jo ātrāk savu mežu iesēs, jo vairāk un prāvākus baļķus pats cirtīs.

Pušķojumi

J. STUMBRIS

Es nobraucu tai ciemā,
Kur mudīgas mātes meitas.
Tīrs bij sētas pagalmiņš,
Izpušķota istabiņa.
13289

Svētkiem pušķotas telpas

Rūdītā latviešu zemnieku tautā pamodusies dziņa būt latviskiem. Pamazām vienu pēc otra aizgūto mazvērtīgo nomet un atgriežas pie īpatni senā, kas uz laiku, svešu varu iespaidā, nobīdīts sāņus. Latvietī mostas savs lepnums, sava atziņa, un svešu atmestās druskas var mierīgi palikt, kur tām jāpaliek. Senā aizstāvēšana un savējā cienīšana ir goda lieta. Un latviskais gods nebūs pietiekoši spožs, ja savu māju, kuŗā pavadām lielāko mūža daļu, darināsim pēc svešiem paraugiem, kaut arī tie vienu otru reizi būtu skaisti. Katra latvieša pienākums savējo stādīt pirmā vietā un tad tik citu.

Mazpulkiem, jaunajai zemnieku audzei, ir jābūt tai, kas cienī un godā tur senču atstātās dārgās tradicijas. Neaizmirsīsīm, ka mūsu senā kultūra dod tik daudz patiesības un tradiciju, kas palīdz un ļauj izveidot latvisko.

Latvietis jau visur un vienmēr mīlējis un mīl daiļumu un košumu. Ne tikai pats rotājās, bet rotāja arī savu apkārtni. Istabai un pagalmam, kuŗā tik daudz jāpavada no savas dzīves, jābūt krāšņi un patīkami pušķotiem. Te nu, sīkāk apskatot var redzēt, ka māja, sevišķi dzīvojamā istaba, ne vienmēr vienādi pušķota. Ir pat katriem svētkiem un katram godam bijusi īpaša pušķošana. Tagad gan daļa seno parašu zudusi, bet tomēr vēl tikdaudz uzkrāts, saglabājies, ka pietiekoši dod vielas latviskai telpu pušķošanai.

Vasarā, kad viss ārs pilns ziedu, nav daudz ko lauzīt galvu. Tad greznuma diezgan. Tikai ne katru ziedu lietāja istabas pušķošanai vai vaiņadziņa darināšanai. Nē, tauta tic, ka dažiem augiem piemīt māģisks spēks. Tie pasargā no ļauniem gariem. Tāpat arī kokus lietāja mājas pušķojumiem. Tikai priede, kuŗu tagad visvairāk pilsētās ielas stūŗos pārdod, nebija iecienīta.

Liekat skuju, kād' likdami,
Priedes skuju neliekat;
Ja jums nav egles skuja,
Liekat smalku paegliņu. 18552

Arī ābeles un ievas ziedus nelauž. Tās augdamas pušķo sētu. Bez tam ābele ir mātes simbols un ieva — sievas simbols.

Vasarā pušķotājiem pati daba bija lielākais un labākais palīgs, bet ziemā bija citādi. Tapēc čaklas pušķotājas jau laikus saplūca un pušķīšos pakāra istabas augšā vai klētiņā ziedus, kuŗus var saglabāt. Tie nu bija kaķa pēdiņas, zaķa auziņas, blusiņas, smilgas, lāčauzas u. c. Tāpat, strādājot druvā, labprāt uzmeklēja jumus. Te bija rudzu, miežu, kviešu un citu sējumu jumi, ko

Godām pušķota istaba

1. zīm. *2. zīm.*

uzskatīja par sevišķi retu un jauku dekorējumu. Ar to čaklākā un acīgākā darba veicēja varēja palepoties.

Rudenī tīri labi varēja izrotāt ar lapām, kuŗas pat prata ilgi saglabāt. Vaiņagos vai diegā savērtas, tās labi noderēja griestu un sienu pušķošanai. Gatavoja arī vaiņagus no ēvēļu skaidām. Saēvelē no apses koka skaidas, kuŗas nokrāso pēc patikas un pin vaiņagu, pamatā ņemot salmu loku. Tas noder ziemā, kad ziedu vairs nav.

Ziemā visvairāk lietāja no salmiem veidotas figūras. Te nu bija visādi pūzuri, luktuŗi, krīģi, salmu vijas kuŗus papildināja ar dažādiem papīra izgriezumiem, lentām, olu čaumalām, spalvām, sakaltušiem ziediem, ozolzīlēm, kastaņiem, ogām u. c.

Salmu viju pagatavošanai ņem rudzu vai kviešu salmus, sagriežot tos 3—4 cm gaŗos stiebriņos. Tāpat sagriež krāsainus papīriņus kvadrātveidīgus, saulītes veidā vai kādā citā ornāmentā. Tad veŗ pa salmiņam un papīriņam uz diega (1. zīm.). Tā sagatavo gaŗas salmu vijas, kuŗas svētkos var izlietāt kā griestu un sienu pušķojumus. Tāpat gaŗas vijas var veidot no salmu gredzeniem. Salmus izmērcē karstā ūdenī un no plakani saspiestiem salmiem veido gredzenus, vienu ar otru saistot, kā parādīts 2. zīm. Tos, tapat kā salmu vijas, izkaŗ krustām šķērsām istabā, radiāli uz griestu vidu, vai arī gar sienām. Šādi veidojumi, ja ir pietiekoša gaisma, viz, pieškiŗot visai istabai daiļumu.

Pūzuru, luktuŗu, krīģu, kā nu kuŗā vietā tos sauc, gatavošana arī vienkārša. Te ņem salmus vai nu ar vārpu, vai bez tās, atkarībā no tam, kādā veidā grib gatavot. Sagriež 20—30 cm gaŗus, uzsprauž papīra saulītes vai ornāmentā veidota papīra gabaliņu uz vārpas. Ja nav vārpas galā, tad salma vienā galā iebāž pa spalvai vai ziediņam, vai uzsprauž vairākus papīriņus vienādā attālumā. Tad salmiņus sasprauž radiāli kartupelī. Kartupeli var noloboīt lai salmi būtu vieglāk iespraužami. Ērtāki, ir ja kartupelī vispirms izvelk cauri diegu un tad kartupeli uzsprauž uz dakšām. Jāraugās, lai, iespraužot salmus, tie būtu radiāli un tā veidotu apaļu „saulīti". Pēc tam diegu, vēl labāk astru, sagriež grīstī un pakaŗ pie griestiem. Tad nemitīgi šī figūra griezīsies. (3. zīm.).

Cita veida pūzuri gatavo tāpat no salmiem vai niedrēm. pie tam vēl nokrāsojot. Tos veido četriem, sešiem, astoņiem un vairāk stūŗiem. Te nu vidū un visos stūŗos piekarina mazākas figūriņas. Vidū var pat vairākas mazas figūriņas pakārt vienu otrā — vienu par otru mazāku. Šajos pūzuru stūŗos un savienojumos iesprauž vai uzveŗ salmu puķes, sakaltētus ziedus, putnu spalvas; piekaŗos olu čaumalas, zīles, kastaņus (4 zīm.). Šis figūras tāpat pakaŗ grīstī sagriestā diegā.

Šādus dekorējumus jau redzēju pāris mazpulkos Ilūkstes apriņķī. Sevišķi skaistas bija salmu gredzenu vijas un pūzuru pušķojums kāda mazpulka ražojumu apskatē. Derētu arī citos mazpulkos to pamēģināt. Redzēsit, ka latviešu vienkāršais un viegli pagatavojamais dekorējums svētku telpām, vai paša istabai būs daudz jaukāks, daiļāks nekā smagās egļu vijas ar papīra lentām.

3. zīm.

4. zīm.

Apvieno savā lauciņā praktisko ar daiļo!

ŅINA BERGA

Dienas kļuvušas jau manāmi garākas un, kaut arī vēl sniegs klāj laukus, arī Tu jūti, ka drīzi, drīzi atkal būs pavasaris, atkal zaļos zālīte, koki tērpsies svētku rotās un kā raibs paklājs būs upju līči un pļavas. Tas būs skaists laiks, kad atkal viss zaļos un ziedēs.

Pavasarī, saprotams, Tu atkal ķersies pie sava lauciņa apstrādāšanas, sēsi un stādīsi tanī dažādas kultūras. Bet kā tad ar puķēm, vai tās Tavā lauciņā arī ziedēs? Vai Tavs lauciņš būs tik glīts, ka jau pa gabalu, nemaz neredzot baltzaļās robežzīmes, katrs garāmgājējs nojautīs, ka tas nav nekāds vienkāršs sakņu dārzs, bet gan mazpulka dalībnieka lauciņš?

Saprotams, savvaļā augošās puķes nevarēs Tavā lauciņā augt, jo pagājušā rudenī arī Tu, paklausot aicinājumam, jau esi savu lauciņu rūpīgi uzracis un pavasarī to rūpīgi irdināsi un kopsi. Bet lauciņš bez puķēm, ar praktiskiem augiem vien neielīksmo sirdi. Tādēļ jau laikus padomā par to, kā savu lauciņu sadalīt tā, lai tanī Tu varētu iesēt un iestādīt arī puķes.

Uzzīmējot lauciņa izdaiļošanas plānu, neņem par priekšzīmi bagātnieku pārspīlētos košuma dārzus vai lieliskos pilsētas apstādījumus. Tie Tev paraugam neder. Tava zemes platība nav tik liela, lai stādītu daudz un dažādas puķes; arī naudas maciņš pārāk plāns, lai iegādātos dārgas puķes, kas Tev vēl pašam grūti audzējamas, un jāsaka, Tev nemaz arī nav vajadzīgas!

Tev savā lauciņā jācenšas praktisko apvienot ar daiļo, un Tu būsi pareizi rīkojies, ja Tavs lauciņš nelīdzināsies ne īstam puķu, ne sakņu dārzam.

Ja neesi savā lauciņā vēl nekad puķes audzējis, tad pamēģini pavasarī iesēt kādu no tām puķēm, kas pēc iesēšanas nav jāpārstāda, izaug un uzzied jau tanī pašā vasarā, kā piemēram: klinģerītes, kreses vai cilpenes.

Necenties jau tūliņ pirmajā gadā iegādāties daudz un dažādu puķu sēklas! Pilnīgi pietiks, ja pirmajā gadā iegādāsies vienas vai divu puķu nelielus (10 gr.) sēklas daudzumus. Tas maksās Tev tikai dažus desmit santīmus.

Iegādātās sēklas pavasarī iesēj labi izstrādātā zemē glītās, taisnās rindiņās. Nesēj puķes augstās dobēs! Puķēm dīgstot, rūpīgi uzirdini zemi starp rindiņām. Vislabāk ar mazu, asu kaplīti. Neļauj nekad nezālēm ieviesties! Ja puķes iesētas par biezu, tad paretini tās, izraujot vārgākos stādus. Vēlāk tās ik pa laikam rūpīgi apkaplē un rudens pusē pakāpeniski novāc visas ienākušās sēklas. Tā rīkojoties, Tev nākamajā pavasarī būs jau tik daudz sēklu, ka, ja vien vēlēsies — varēsi savu lauciņu glīti izdaiļot. Arī iemainīšanai pret citu puķu sēklām Tev vēl atliks tiku tikām! Pārpalikušās sēklas mēģini iemainīt pret tādu puķu sēklām, kādas Tu vēl neaudzē, bet kas Tev ļoti patīk. Varbūt, ka citam

Vidus ceļš (cilpenītes un pīpenītes)

Mazpulku nozīme (angļu raizāle)

kādam atkal vajaga to puķu sēklu, kuŗas Tu audzē. Pameklē, un Tu redzēsi, ka būs noņēmēji!

Lai varētu puķu sēklām apmainīties vai tās pārdot, katrā ziņā jāzina puķu nosaukumi. Puķu nosaukums var viegli aizmirsties, tādēļ ,ja esi kādu puķu sēklu iegādājies, tūliņ atzīmē savā piezīmju grāmatiņā tās nosaukumu.

Tagad pastāstīšu Tev par kādu pilsētas mazpulka divu gadu veiksmēm un neveiksmēm mazpulka lauciņu izdaiļošanā. Varbūt, ka arī Tu varēsi ko mācīties.

Mazpulku dalībnieku lauciņi atrodas vienkopus, pilsētas ierādītā vietā, jo mazpulka dalībnieku vecākiem pašiem zemes nav. Minētam mazpulkam, tāpat kā daudziem citiem šīs pilsētas mazpulkiem, zeme tika ierādīta nosusinātā, bet neuzartā zāļu purvā. Darbs bija paredzams ļoti grūts, bet mazpulka dalībnieki čakli ķērās p'e zemes uzrakšanas un jau tajā pašā pavasarī iedēstīja savos lauciņos kartupeļus.

Bet tā kā mazpulka dalībniekiem bija mīļas arī puķes, tad vienojās, ka katrs sava lauciņa malā ierīkos puķu dobi. Kāds dalībnieks izveidoja savā lauciņā paaugstu, iegarenu, puķu dobi. Tā kā citiem mazpulka dalībniekiem puķu audzēšanā trūka piedzīvojumu, arī tie rīkojās tāpat. Katrs vēlējās redzēt savā dobē daudz un dažādas puķes. Tādēļ arī nelielajā puķu dobē iesēja un sastādīja daždažādas, gan pirktas, gan radu dāvinātas puķes. Un tā tanī vasarā vienā dobē auga gan mārpuķītes, atraitnītes un pīpenītes, gan klinģerītes, kreses, cilpenes, lupīnes un medus puķītes, gan asteres, leukojas un lauvmutītes. Un vienā otrā dobē starp minētām puķēm pat auga vēl kāds kupls dāliju krūms!

Kā jau vari iedomāties, visu šo dažādo, bez šķirņu un krāsu izvēles sēto un stādīto puķu mudžeklis deva ļoti bēdīgu skatu. Arī auguma ziņā puķes bija ļoti nevienādas — augstākās, kuplākās apēnoja un nomāca zemākās, sīkākās.

Lai gan puķes bieži laistīja, tās augstajās dobēs cieta lielu sausumu. Dažas uz līdzenas zemes izbirušas puķu sēklas uzdīga daudz ātrāk un deva daudz spēcīgākus stādus bez kādas laistīšanas. Un tas arī saprotams, jo līdzenā zemē mitruma bija pietiekoši, bet augstajās dobēs liela daļa

No vidus ceļa katrs var piekļūt savam lauciņam

ūdens notecēja prom, nepaspējot nemaz zemē iesūkties.

Rudens pusē vairākām puķu šķirnēm rūpīgi novāca ienākušās sēklas. Seviški daudz novāca cilpenīšu sēklu; pīpenītēm gan sēklas nenovāca, bet rudenī, zemi uzrokot, saudzēja dažus stādiņus, t. i. zemi ap tiem neuzraka. Nākamā pavasarī ap vecajiem, nokaltušiem pīpenīšu stādiņiem no rudenī izbirušām sēklām izauga ļoti daudz jaunu stādiņu.

Neapmierināti ar pirmā gada „daiļuma" skatu, mazpulka dalībnieki nolēma turpmāk rīkoties citādi. Vispirms ziemas mēnešos izstrādāja kopīgu mazpulka lauka izdaiļošanas plānu (skat. zīmējumu).

Nākamā pavasarī galvenā un vidus ceļa krustojuma katrā pusē ierīkoja ieapaļus laukumus mazpulka nozīmju izveidošanai. Tajos iesēja angļu raizāli. Kad zāle bija sadīgusi, ar asu lāpstiņu izveidoja mazpulku nozīmi — āboliņa lapu. Zāli īsi apcirpa, un cirpšanu vasarā vairākas reizes atkārtoja.

Ziedošām puķēm iežogotie lauciņi

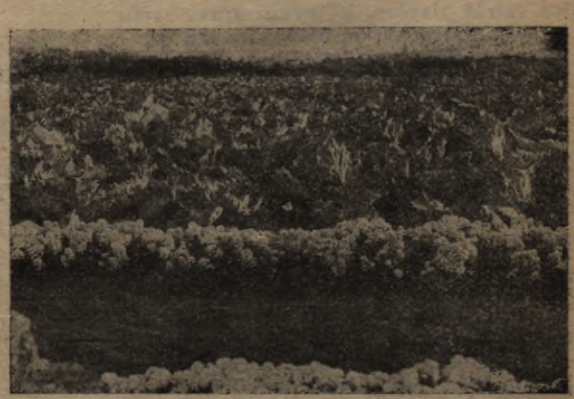

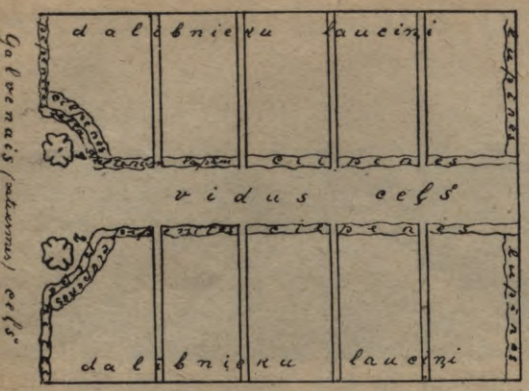

Lauciņu plāns.

Skats būtu vēl glītāks, ja abi laukumiņi (1 un 2) būtu pilnīgi apsēti ar zāli un mazpulku nozīmes kontūras izceltas zālienā ar kādām puķēm vai arī visa nozīme veidota no puķēm.

Cilpenīšu sēklu nebija tik daudz, lai apsētu galvenā un vidus ceļa malas, tādēļ palīgā ņēma pīpenīšu stādiņus. Ar dažu citu ievākto puķu sēklām mazpulka dalībnieki apsēja arī sava lauciņa ārējo malu. Vasaras lupīnes, no kurām bija ievākts samērā daudz sēklu, izlietoja kaimiņu mazpulku robežu apzīmēšanai.

Lai puķes neziedētu vienā reizē, tās sēja dažādos laikos. Vispirms ziedēja cilpenes mazpulku nozīmju tuvumā, vēlāk vidus ceļā.

Ar otro lauciņu izdaiļošanas mēģinājumu, rīkojoties pēc iepriekš izstrādāta plāna un izsējot pašu vāktas sēklas, mazpulka dalībnieki bija jau pavisam apmierināti. Otrajā gadā mazpulka lauciņi atstāja koptu, tīkamu iespaidu, un katrs gaŗāmgājējs jau pa gabalu saprata, ka tas nav nekāds vienkāršs kāpostu lauks — tai gadā galvenā kultūra bija kāposti — bet gan mazpulka dalībnieku lauciņi.

Mīļo lasītāj, apskati labi pievienotos uzņēmumus, vērīgi pārdomā vienkāršo izdaiļošanas plānu un pārliec, vai arī tev nederētu izdaiļot savu lauciņu ar vienkāršām, lētām, bet tomēr glītām vasaras puķēm! Iespējams tas Tev, bez šaubām, ir! Vajaga tikai gribas un mazliet uzņēmības.

Tagad ziemā izdomā un uzzīmē sava lauciņa izdaiļošanas plānu, lai pavasarī vairs par to nebūtu jādomā. Ja Tev puķu sēklu nav — iegādājies tās. Tam nav vajadzīgs daudz naudas. Jau par 50—80 santīmiem Tu varēsi iesēt tik daudz, lai citu gadu Tev viņu būtu papilnam. Neatliec sava lauciņa izdaiļošanu uz citu gadu, iesāc šo darbu jau šinī pavasarī un godam to veic!

Neaizmirsti, ka Tu piederi pie jaunās Latvijas gvardes, kuŗai jāiet visur dzīvē pa priekšu. Tava Virsvadoņa vārdi: *«Skaistuma un krāšņuma nekad arī mums par daudz nebūs un jo vairāk mums būs daiļuma un krāšņuma tur, kur ejam, jo vairāk arī mēs paši tapsim daiļi un krāšņi,»* lai ir Tev mude un aicinājums pielikt arī savu roku mūsu tēvzemes daiļošanā!

Zemes zēns

Ilze Kalnāre

Ko gan es vairāk mīlu vēl kā savu sētu,
Ko vairāk slavinu, kā rudzu druvu svētu
kā asnus tīrumā, un ābeles un kļavas,
Un tēva mežu, tēva cirtumus un pļavas.
Pie manām kājām vārpas noliecas un klanās,
Un arklu nesot rasa margo pēdās manās,
Viss mani sveicina, viss mīl un svētī,
Vai eju ataugā, vai pagalmā, vai klētī.
Šī zeme mani, savu arājdēlu zina.
Tā arāja, kas gadiem sēdams viņu mina,
Kas mūžīgs ir, kā Dievs un saule, visam pāri
Ar smilti saaudzis un ziedu pilnu āri.
Es priecīgs ņemu velēnu no zemes melnās
Un sakņu smaržā skurbdams turu viņu delnās.
Es smagu vārpu tvīkdams piespiežu pie vaiga,
Skan ausīs vasarīga vēju dūkoņa man maiga,
Es zinu: zeme šī ir mana mūža vieta,
Jo viņas dzīvība kā sula manī lieta.

Jauniem zemniekiem

(N. mazpulkam)

Arvīds Osītis

Kā lai pateicos par sengaidīto prieku,
Ko ar grāmatām man atsūtījāt Jūs...
Kur nu visas dāvanas lai lieku!
Jumta istabā par maz tām vietas būs — —

Manam tēvam zeme ļoti liela:
divus pūrus miežu tikko sēj...
Tad vēl pāri paliek vistām iela,
līča stūris vienai gotelei...

Varbūt tādēļ, draugi, kauns man stāstīt,
art vēl neprotu un zirgu sajūgt grūt...
Tomēr mīlu rudzu vārpas glāstīt,
kad ik skara pirmo briedu jūt...

Ko tad vēl tā, draugi, lai Jums saku:
visu pateikt nevar priekā sirds...
Manas dzejas lūdz Jums gaišu taku,
Jūsu darbs lai latvju zemei mirdz.

Kopsim nolaistos augļu dārzus!

J. ČIPĀNS, 502. Ardavas mazpulka dalībnieks

Ceļojot pa dzimtenes ārēm, šur tur pie sētām vērojami gan mazi gan arī lielāki augļu dārzi. Daži ir vēl nesen stādīti, citi ir vidēji veci, un ir arī veci dārzi, bet reti tos var redzēt spēcīgi augošus. Lielais vairums ir nekopti, nemēsloti, kaitēkļu un slimību pārņemti.

Neizprotami ir vērot tādu parādību, kad patiesībā augļu dārzi ir lauksaimniecībā labākais ienākuma avots un veselīgākā uztura devējs.

Ka patiešām nekoptajos augļu dārzos atrodas lielas vērtības, to zinu no saviem piedzīvojumiem. Priekš trim gadiem manā rīcībā nāca vecs, nolaists augļu dārzs. Tas bija tik tālu nolaists, ka apm. 1/3 koku bija nokaltusi, un palikušie daudzi tikko uzrādīja dzīvības zīmes, dažā kokā tikai pa kādam zaļam zaram, citi koki noauguši ķērpjiem un sūnām.

Lai gan dārzs bija ļoti nolaists, pieliekot mazliet pūles, šis dārzs pagājušā gadā deva Ls 200,— un šogad Ls 600,— ienākuma, pie kam augļu netrūka arī savām vajadzībām.

Jāatzīst, ka tikai pa daļai esmu izdarījis kopšanas darbus: izaru velēnaino zemi, pirmajā gadā iesēju labību, vēlāk katru gadu audzēju sakņaugus. Augļu kokiem izgriezu liekos zarus, devu nelielā daudzumā kūtsmēslus, pa daļai nobrucināju veco mizu, uzliku līmes riņķus un pāris reizes apmigloju.

Kaut gan augļu dārzi lauksaimniecībā var dot krietnu ienākumu, tomēr daudzās latviešu sētās tie ir ne ienākuma avots, bet sētas iemītnieku nolaidības un paviršības zīmētājs.

Ja dārzu kopšanas nozīmi neapzinās vecākā paaudze un tie, kam atgādinājumi ķerties pie šī darba bieži ir kā saucēja balss tuksnesī, tad vismaz mēs, jaunā paaudze — mazpulku dalībnieki, kam arī mērķis ir daiļot lauku dzīvi, kopsim (ja tādi ir) pie savām mājām vārgos augļu kociņus — noņemsim no savām sētām paviršības un nolaidības zīmes. Kopdami vārgojošos kociņus, reizē daiļosim arī mājas apkārtni, par ko mums augļu koki dos gardus augļus. Ja nav pa spēkam uzkopt visu dārzu, tad kopsim dažus kokus. Vecāki, redzēdami mūsu cenšanos, mums palīdzēs uzkopt visu dārzu.

Katru brītiņu, ko bieži pavadām bezdarbībā vai pie kāda nenozīmīga darba, labāk pavadīsim pie augļu koku kopšanas. Jo vairāk pūlēsimies, jo vairāk, saldāki un skaistāki būs augļi. Jāpiezīmē, ka katrs dārza darbs jādara ar saprātu. Trūkstot zināšanām un ar neapdomīgu rīcību var pat kaitēt dārzam. Tāpēc, pirms stājas pie darba dārzā — jāuzzina, ko darīs, kā darīs, ko ar to panāks. Lai šīs zinības iegūtu, jālasa vajadzīgā literātūra, jālūdz padoms tam, kam ir zinības un praktiski pieredzējumi. Nepietiek izlasīt viena autora darbus, bet jālasa, cik iespējams vairāk, jo katrs autors ieteic ko jaunu par kādu jautājumu vai aizrāda savus pieredzējumus un panākumus darbā. Tāpēc pie šī darba jāķeras jau tagad, ziemā, lai pavasarī būtu pilnīgi skaidrs, kā rīkoties un kā strādāt augļu dārzā.

Mazpulku dalībniekiem visu labāko JAUNAJĀ GADĀ un labus panākumus mūsu drīzumā izsludināmai sacensībai!

A/S J. G. FARBENINDUSTRIE
birojs „SLĀPEKLIS"
RĪGĀ, KALPAKA BULV. 2

Mazpulku ziemas sanāksmes

Agr. K. ĶIRSIS

Mūsu laikos nav vairs cilvēku, kas nesajustu vajadzību pēc sabiedrības, vajadzību satikties ar citiem, pārrunāt un apspriest dažādus jautājumus vai kopēji darboties kādā organizācijā. Cilvēks ir sabiedrisks. Jaunatnei pirmā sabiedrība ir mazpulks. Mazpulkā jaunatne mācās ne tikai pirmos patstāvīgos darbus sev par labu, bet mazpulkā arī jāsastopas ar pirmiem sabiedriskā darba sākumiem. Mazpulkā ir arī kopējs darbs, kas jāstrādā savas sabiedrības, sava mazpulka labā. Šis kopējais darbs mazpulku jaunatnei jāstrādā ar tādu pašu prieku, kā visi citi darbi.

Mazpulka dalībniekam jāsaprot, ka katrs var celt savu mazpulku, vairot viņa labos darbus un var arī mest ēnu uz to. Katrs dalībnieks ir atbildīgs ne tikai sev, bet arī pret visiem līdzdalībniekiem savā mazpulkā.

Lai sabiedriskais darbs mazpulkā labi sekmētos, ziemas sanāksmēs visiem dalībniekiem jāiepazīstas pilnā mērā ar mazpulku darbības un iekārtas noteikumiem, kā arī ar sanāksmju norisi un tehnisko darbu kārtību, kā tas aizrādīts pag. gada 9. apkārtrakstā, kas piesūtīts vadītājam un valdes locekļiem. Tāpat ziemas sanāksmēs ir laiks apskatīt tuvāk visus tos vēsturiskos jautājumus par latviešu senvēsturi, par senlatviešu darbu un cīņām, lai ikkatrs mazpulka dalībnieks skaidri izprastu mūsu tautas lielo vēsturi un varētu nest šos patiesos uzskatus tālāk tautā.

Ziemas sanāksmēs jāpārrunā arī visa pagājušās vasaras darbība. Par pagājušā vasarā audzēto kultūru viens vai divi mazpulka dalībnieki nolasa referātus, pēc kam visi to pārrunā. Katrs dalībnieks norāda uz saviem īpatiem novērojumiem un piedzīvojumiem. Ziemā jau laikus jāvienojas par nākošās vasaras darbību. Vajadzīgās teorētiskās zināšanas par nākošo audzējamo kultūru vai dzīvnieku jāpiesavinās jau laikus. Tas jādara pašiem dalībniekiem, sagatavojot priekšlasījumus pēc literātūras, vislabāk diviem vai trim dalībniekiem, katram pēc sava autora. Pēc dalībnieku priekšlasījumiem lietišķus aizrādījumus un paskaidrojumus var sniegt mazpulka vadītājs vai kāds pieaicināts agronomiskais darbinieks.

Ļoti ieteicams, lai dalībnieki visi pēc kārtas katrs savā sanāksmē atreferē īsumā to, kas rakstīts jaunākā „Mazpulka" numurā. Tas veicina dalībniekos lielāku interesi par savu mēnešrakstu, palīdz labāk izprast dotos aizrādījumus un laikā tos izpildīt.

Dažas sanāksmes ieteicams apvienot ar t. s. „v a k a r ē š a n u", mazpulka dalībnieku pašu starpā, kur jaunatne kopīgi strādātu dažādus rokdarbus, saistot darbu ar dziesmām, mīklu minēšanu un pasaku stāstīšanu. Katram mazpulka dalībniekam jāzina mīklas, ko uzdot citiem, jāprot uzdotās atminēt, tāpat jāzina arī kāda tautas teika vai pasaka, vislabāk tāda, kas saistās ar tuvāko apkārtni vai ar kādu vēsturisku notikumu mūsu dzimtenē. Arī tautas dziesmu krājumam katra mazpulka dalībnieka galvā vajadzētu būt krietni lielākam nekā tagad tas mēdz būt. Mūsu senčiem ir bijusi katram darbam, katram gadījumam piemērota tautas dziesma, bet tagad mums bieži vien pietrūkst vajadzīgās tautas dziesmas dažā labā svarīgā gadījumā, kad vajadzība ko teikt vai dziedāt.

Daudz skaistas, vērtīgas dziesmas ir aizmirstas, un mēs esam aizņēmušies svešas, mūsu tautai nepiedienīgas „ziņģes" ar svešām, ķērcošām meldijām. Tām bieži vien nav nekāda daiļuma nedz dziļāka satura. Mazpulka sanāksmēs un sarīkojumos lai atmetam visus mūsu garam svešos „šlāgerus", bet skandinām tikai mūsu pašu rakstnieku un mūsu skaistās tautas dziesmas.

Tāpat mazpulka sanāksmēs un „vakarēšanā" pēc pabeigta darba ieteicams vingrināties tautisko rotaļu un deju izpildījumā, lai mazpulku jaunatne prastu arī veselīgi un tautiski priecāties. Mazpulku dalībniekiem ir jābūt tiem, kas pirmkārt savos sarīkojumos un vēlāk visā sabiedrībā atdzīvina mūsu senās tautas dejas un rotaļas, atmetot amerikaniskos un nēģeriskos „šīberus." Ir jau paraugi, ka labam pasākumam, ko iesākuši mazpulki, rodas necerēti liels pulks sekotāju. Par piem., v a l s t s k a r o g u i z l i k š a n a lauku sētās, ko

mazpulki iesāka 1932. g. un kas vēlāk palika par visas sabiedrības goda lietu.

Tāpat mastu ierikošana karogu pacelšanai latvisku rokdarbu darināšana jau pamazām iesakņojas vispārībā. Arī tautas dejām un rotaļām ir jāsāk savs uzvaras gājiens mazpulku jaunatnes rindās.

Ziemas sanāksmēs jāpārrunā arī nākošās vasaras ekskursijas, kur vēlētos braukt un ar ko gribētu iepazīties. Ieteicams jau ziemā iesākt sarunas ar kādu tuvāku vai tālāku mazpulku par viesošanos vasarā un vienoties par izdevīgāko laiku. Neviena mazpulka ekskursija nedrīkst notikt tā, kur pa ceļam netiktu apmeklēts kāds mazpulks vai mazpulka dalībnieks, kur netiktu redzēts citu jauniešu darbs un sadzīve. Ziemas sanāksmēs jāsakārto albumi ar mazpulka dzīves un darba skatiem. Vēlams kādu albumu no sava mazpulka nosūtīt kā sveicienu kādam tālākam mazpulkam. Sevišķi ar tiem mazpulkiem, no kuriem pagājušos Ziemassvētkos saņemts kāds dāvinājums: svētku eglite vai dāvanu sainītis, jāuztur siltas un draudzīgas attiecības. Pagājušā gada nometnēs, sacīkstēs, plaujas svētkos mazpulku dalībnieki savstarpēji iepazinās ar daudziem dažādiem tāliem un svešiem mazpulkiem. Šī iepazīšanās turpināma ziemā, sarakstoties vai arī nodibināma kāda jauna draudzība ar kādu citu mazpulku. Mazpulka vaditājam ir visu Latvijas mazpulku saraksts ar adresēm, kur var izvēlēties to mazpulku, ar kuŗa dalībniekiem vēlas pārmainīt domas vai arī apmainities skatu albumiem. Tie, kas jau pietiekoši savstarpēji iepazinušies, var sarakstities un vienoties nākošā vasarā apmainities savām dzīves vietām. Dalībnieks no Vidzemes vai Latgales var aizbraukt padzivot pie cita mazpulka dalībnieka vecākiem Zemgalē vai Kurzemē un otrādi, un izpildīt tos pašus darbus un pienākumus, ko veic savās mājās. Tādējādi nevienā saimniecībā darba rokas nesamazinātos. Dzīve citos apstākļos, strādājot pie svešiem ļaudīm, pieradina paklausīt, rada lielāku patstāvības sajūtu, kas nostiprina raksturu un reizē vieno un tuvina jaunatni nešķiramā mazpulku kopējā saimē. Padzīvojot citā pusē, citos apstākļos, jaunatne tuvāk iepazīstas ar mūsu skaisto dzimteni, iemīļo savu tēvu zemi un mācās augstāk vērtēt un atzit dzimtās sētas nozīmi.

Ja kādam mazpulka dalībniekam iespējams uz visu vasaru vai arī veselu gadu aizbraukt no tēva mājām, pastrādāt pie sveša saimnieka, kuŗa dēls vai meita arī mazpulka dalibnieki un varbūt jau pazīstami, tad Latvijas Lauksaimniecības kamera šādiem praktikantiem svešās saimniecībās izmaksā arī īpašu pabalstu-stipendiju, līdz Ls 100,— par vienu gadu. Saprotams, pirms izbraukšanas gan jāpiesakās LLK mazpulku un jaunatnes audzināšanas nodaļā, citādi pabalstu nepiešķirs.

Ziemā katrā mazpulkā jācenšas arī pavairot dalībnieku skaits, aicinot piedalīties mazpulka darbā visus tos, kam būtu vajadzīgā interese un patika strādāt. Daudzos gadījumos ir jaunekļi un jaunavas, kas labprāt piedalitos mazpulka darbā, bet tiem ne pašiem, ne vecākiem nav sava īpaŭuma, ne zemes stūrīša, kur tie varētu izpildit kādu patstāvīgu uzdevumu. Mazpulku dalībnieku — zemes īpašnieku bērnu pienākums ir palūgt savus vecākus, lai tie palīdzētu bezzemnieku jaunatnei, dodot viņu rīcībā nelielus zemes gabaliņus. Cerams, ka neviens to arī neliegs. Mazpulku īpatās nodarbībās atrod savu vietu arī tie, kuŗiem nav iespējams nekādu zemes darbu strādāt — tā tad arī tādi, kuŗiem nav iespējams zemi sagādāt, nav noraidāmi.

Sevišķi nepieciešami mazpulkā saistīt skolu beigušo jaunatni, kuŗa ziemā ir brīvāka no ikdienišķo pienākumu izpildīšanas un ar lielāku centību var nodoties mazpulka darbam sanāksmēs, pārrunām, veselīgām izpriecām un nest latviešu garu un jaukos tikumus pieaugušo vidū. Ārpusskolas jaunatne, kas vecāka gados, labāk var veikt arī sarežģītākās nodarbības mazpulkā, kā: lopkopības darbus, ilgstošās pieccīņas u. t. t.

Mazpulku darbā jāvienojas kopīgi saimnieku, rentnieku, kalpu un ierēdņu bērniem, tāpat skolēniem, kas vēl mācās un sagatavojas dzīvei un arī tiem, kas jau skolu beiguši un iesākuši paši patstāvīgas dzīves gaitas, laukos vai pilsētā, neatkarīgi no viņu aroda un nodarbošanās — jo mazpulku darbā visiem ir viens kopējs mērķis — „Augsim Latvijai!"

Sīkumi ar lielu nozīmi

Daži aizrādījumi tīra piena iegūšanā

Agr. L. ZARIŅA

Tīra gāju govis slaukt,
tīra ganus sagaidīt.

Sakāmvārdam — mazs cinītis gāž lielu vezumu — liela nozīme arī piena iegūšanā. Arī te vissneievērojamākais, pat, kā liekas, mazsvarīgākais apstāklis sabojā visu labi domāto un labi darīto. Par to, cik liela tīrība jāievēro piena iegūšanā, te nerunāsim, jo vienmēr un visur tiek atgādināts: tīrību kūtī, tīrību govju slaukšanā, tīrību piena apkopšanā u. t. t. Nevaram teikt, ka prasības pēc lielākas tīrības piena iegūšanā būtu bez panākumiem, bet, lai sasniegtu pilnību, vēl ir daudz ko vēlēties. Tā, bieži vien, gadās sastapt raibaļas vai arī brūnaļas, kas gandrīz līdz ausīm novārtījušās mēslos, un nevienam nenāk prātā, ka te kautkas būtu darāms. Te gaida pavasari ar lietu, vēju un sauli, kas liks pazust mēslu pikām un citiem netīrumiem. Šādos apstākļos nav ko brīnīties, ja tīra, balta piena vietā iegūts netīrs, dzeltēns. Un arī šis trūkums rodas, nemaz ļauni nedomājot. Lai gan reti, tomēr ir sastopamas laidara kopējas, kuŗām liekas, ka mēslu kažociņš pasargā gotiņu no aukstuma.

Ne jau visas lopu kopējas un kopēji saprot ielās briesmas, ko nes katra mēslu piciņa, kas slaucot iekļūst pienā. Tāpat ir govju slaucējas, kas roku mazgāšanu uzskata par lieku laika kavēšanu. Bieži vien kārtīgas roku mazgāšanas (ar ziepēm, tīrā ūdenī) vietā apmierinās ar to noskalošanu nelielā ūdens lāsītē, kas modes pēc paņemts līdz uz kūti. Šādu trūkumu varētu atzīmēt bezgala daudz, un to novēršana neprasa no mums neiespējamo, bet vienīgi pareizi izprastu darbu.

Šinī darbā kā liel palīgi savās tēvu mājās variet būt jūs, mazpulku dalībnieki un dalībnieces un visa jaunatne. Vēl nesen mūsu lauku jaunatne, it sevišķi tie dēli un meitas, kuŗi pārkāpuši vidusskolas slieksni (vēl ļaunāk ar tiem, kas Rīgā bijuši), domāja, ka darbi tēvu sētā tiem pārāk „prasti", un ka tie veicami vienīgi vecākiem, kopā ar algotiem strādniekiem. Bet tagad, kur katrs ir lepns par savām ganu gaitām, par katru darbu, ko spēj veikt lauku sētā, kur ikkatrs grib būt mīļākais un lielākais palīgs saviem vecākiem — jūs, mazpulku dalībnieki, variet nākt kā lieli, neatsveŗami palīgi lopu apkopšanas un piena iegūšanas darbā. — Ļoti svarīgs pašreiz ir tīra piena iegūšanas jautājums, jo vienīgi no tīra piena var izgatavot labu sviestu. Arī valdība, lai varētu iekaŗot labāku stāvokli pasaules sviesta tirgū, nolēmusi izmaksāt augstākās piemaksas par pienotavās nodoto pienu tām saimniecībām, kas nodod I šķiras pienu.

Mazpulku dalībnieki, zēni un meitenes, kas

beiguši skolas gaitas un strādājiet mājās, palīdzot vecākiem, un arī tie, kas ejiet skolas gaitās un tikai sestdienas, svētku un vasaras brīvlaikus pavadiet mājās, ķeraties pie šī darba. Ejiet aizvien govis slaukt, izpildiet darbā visus dotos norādījumus un skataities lai arī pārējie slaucēji darbu kārtīgi izpilda. Sekojiet ne tik vien lopu kārtīgai apkopšanai un pareizai piena izslaukšanai, bet iedziļinaities katrā darba sīkumā, cenšaties darbu saprast, tad nekādas nejaušības piena iegūšanā, apkopšanā un uzglabāšanā neradīsies un jūs varēsit būt lepni, ka jūsu mājās iegūtais piens būs vienmēr I šķirā.

Tīru pienu var iegūt tikai no tīras govs

Ja govs netīra arī piens netīrs

Piena netīrību noteic ne jau pienā iekļuvušie kūtsmēsli un citi mēchaniski piemaisījumi, bet gan līdz ar tiem pienā iekļuvušie sīkorganismi, kuŗus tautā dēvē par „baciļiem." Tie ir ļoti sīki organismi, kuŗus mēs nevaram ar pirkstiem sataustīt, nedz arī saredzēt. Tos varam saskatīt vienīgi ar speciāliem instrumentiem tūkstoškārt palielinātus, kā sīkus punktiņus un stabiņus. Cīņa ar šo pasauli, kuŗu mēs neredzam, bet kuŗas iemītnieku darbus stipri vien jūtam, ir visai grūta. Lai cīņu sekmīgi veiktu, tad katram slaucējam jābūt skaidrībā par to, kur šie piena bojātāji mitinās, un no kurienes tie iekļūst pienā. Pūšanas un citi nevēlamie dīgļi milzīgos vairumos sastopami kūtsmēslos, tāpat putekļainā kūts gaisā, netīrītā govs ādā, tesmeņa ārpusē, ja to rūpīgi nenotīra u. c. Vispār varētu teikt — kur ir netīrība, tumsa, mitrums un putekļi, tur ir arī bīstamākie bakteriju perekļi. Par to, ko varam darīt tīra piena iegūšanas labā, mums liecina skaitļi, kas iegūti, slaucot vienu un to pašu govi vienos un tajos pašos apstākļos, vienīgi, pirmo reizi slaucot, tesmenis nav tīrīts, bet otrreiz tas tīrīts, ievērojot visus noteikumus.

Pirmajā gadījumā 1 cm³ piena saturējis 20.000 dīgļu, bet otrajā gadījumā tikai 200 dīgļu. Govju slaukšana un apkopšana mazpulkā jau vairākkārt aprakstīta, tādēļ šoreiz pakavēsimies pie dažiem apstākļiem, kas pienu var sabojāt pēc slaukšanas.

Pēc slaukšanas piens tūlīt jāfiltrē. Filtrēšanai parasti lieto vates filtrus, flaneli, vai arī linu audeklu. Pēdējais gan nekādos apstākļos nav pieļaujams, jo linu audekls, līdzīgi smalkam sietam, aiztur vienīgi lielākos netīrumus, bet sīkās mēslu daļiņas laiž cauri. Vislabākie ir vates filtri, bet te atkal uzmanīgi jāvēro tas laiks, kad vates ripas jāpārmaina, t. i., tiklīdz piens vairs

Apskatot pienu zem mikroskopa
tāds izskatās tīrs piens *un tāds netīrais*

Tā plīst siers, ja piens bijis netīrs

labi netek, tūliņ jāliek jauna ripa. Nekad nedrīkst šādos gadījumos kāstuvi kratīt un dauzīt gar kannas malām, jo tad vates ripā rodas plaisas, pa kurām visi aizturētie netīrumi satek pienā. Labs filtrēšanas materiāls ir arī flanelis. To lietojot, jāskatās, lai ikreizes flaneļa lupatiņa tiktu kārtīgi izmazgāta, pretējā gadījumā tā ātri paliek cieta un, pieliekot degunam, jūtam nepatīkamu smaku. Tas viss norāda, ka drāniņā ir palikušas piena daļas un ka tās sākušas pūt. Šāda lupatiņa nekādā ziņā nav lietojama, jo te jau savairojies bezgala daudz pūšanas dīgļu, kas filtrējot visi iekļūst pienā.

Liela nozīme piena iegūšanā ir lietojamo trauku tīrīšanai. Trauku parastai mazgāšanai, kad tos izskalo vienīgi ar siltu ūdeni, ir ļoti maza nozīme, jo no siltā ūdens piena

Tādai kāstuvei jābūt katrā saimniecībā

olbaltumvielas sarec un pielīp trauku sienām, tās kļūst nespodras un drīz vien savairojas pūšanas dīgļi, kas, ielejot traukā svaigu pienu, sāk to sabojāt. Lai lietojamie trauki vienmēr būtu nevainojami tīri, jārīkojas šādi: visas slauktuves, kāstuves, piena kannas (izņemot alumīnija traukus), flaneļa filtri un tāpat trauku mazgāšanai lietojamās sukas vispirms jāskalo ar aukstu ūdeni, tad jāberž ar trauku suku un apm. 2% siltu sodas ūdeni, un pēc tam jāskalo ar tīru, siltu ūdeni. Pašās beigās, lai nonāvētu visus traukā palikušos dīgļus un lai veicinātu trauku ātrāku izžūšanu, nepieciešama visu piensaimniecības piederumu karsēšana vārošā ūdenī. Pēc tam tie novietojami sausā telpā. Nedrīkst ne kāstuvi, ne arī ko citu atstāt virtuvē, kur aizvien gaiss ir mitrs. Saulainās dienās ieteicams piena kannas, tāpat slauktuves apgāzt ieslīpā stāvoklī, tā, lai iekšā iespīdētu saule.

Metalla trauku tīrīšanai nav ieteicams lietot kaļķi, tas laupa spīdumu. Aluminija traukus tāpat vispirms izskalo ar aukstu ūdeni, tad vairrākkārt mazgā ar suku siltā ūdenī. Pašās beigās karsē vārošā ūdenī. Trauku tīrīšanas lielo nozīmi tīra piena iegūšanā lai rāda skaitļi. Tā, piemēram, Harisons savos pētījumos rāda tīras slauktuves lielo iespaidu uz dīgļu skaitu pienā. Viņš salīdzina pienu, kas iegūts vienādos apstākļos, tikai katru reizi ņemtas dažādi mazgātas slaucenes.

Analizei piens ņemts	Bakt. sk.
1) no paviršī tīrītas slaucenes	1 cm^3 piena 442.000
2) no rūpīgāk tīrītas un nedaudz tvaicētas	54.000
3) no pareizi tīrītas un 5 min. tvaicētas	800

Še mēs redzam, ka, slauceni pareizi mazgājot, varam dīgļu skaitu 1 cm^3 piena samazināt par 441.000

Tikpat interesantus skaitļus savos pētījumos atzīmē Burijs un Karlsons. Izmeklēšanai ņemts vienādos apstākļos iegūts piens, kurš pēc tam uzglabāts dažādi tirītos metalla traukos.

Piens ņemts no trauka:	Bakt. sk. 1 cm^3 piena
1) skalota ar aukstu ūdeni .	390.000
2) rūpīgi mazgāta aukstā ūdenī	110.000
3) mazgāta ar aukstu, pēc tam ar vārošu ūdeni	17.000

4) skalota aukstā ūdenī, tad rūpīgi ar sodas ūdeni un beidzot ar vārošu ūdeni 100

Arī te mēs redzam trauku tīrīšanas lielo nozīmi.

Zināma vērība piegriežama arī piena vēdināšanai un dzesēšanai. Vēdināšanas uzdevums izgaisināt pienā kūts „aromatu", kas citādi piešķir pienam sasmakuma garšu. Ja mājās dzesētāja nav, un pienu dzesē kannās, tad tās atstājamas vaļā, un piens reizu reizēm jāapmaisa ar tīru kaŗoti, lai tas labāk vēdinātos. Piens katrā ziņā jādzesē zem 10° C, jo šo temperātūru var uzskatīt par robežu, virs kuŗas pienā esošie dīgļi vairojas ļoti strauji, bet zem tās vairošanās norit samērā lēni. Tā piens, kas 24 stundas uzglabāts pie 18° C, satur apmēram 300.000 dīgļu 1 cm^3, bet tas pats piens, turēts 24 stundas pie 5° C, satur tikai apm. 3000 dīgļu 1 cm^3. Apskatītā piena filtrēšana, piena trauku un citu piederumu pareiza tīrīšana un tāpat piena vēdināšana un dzesēšana parasti tiek uzskatīta par nenozīmīgu, bet še mēs redzam, ka arī „sīkumi" lielā mērā ietekmē tīra piena iegūšanu.

Tādēļ, mazpulku dalībnieki, ķeŗoties pie šī darba, nekad neaizmirstiet sīkumus, jo bez tiem jūsu darbam nebūs cerēto panākumu.

Krāsim ziņas par mūsu tēvu tēvu dzīvi

A. KARNUPS

Jo dienas, jo mazāk mūsu vidū redzamas tās sirmās mātes un tēvi, kas latviešu zemi skatīja pirms 50 un vairāk gadiem. Bet ar katru dienu un katru no viņiem, ko apglabājam kapu kalnā, aiziet mūžībā daļa to liecinieku, kas auguši un dzīvojuši pirms mums un kas seno dzīvi pazina īstenībā.

Mēs zinām, ka mūsu tagadējā dzīve cieši ir pamatota mūsu tēvu tēvu tradicijās, tāpēc ikvienam no mums būtu atminami tautas dziesmas vārdi:

Iet saulīte launagā,
Iet māmiņa vecumā;
Steidziet, bērni, jautājiet
No māmiņas padomiņu.

Lai nākamām dienām saglabātu pēc iespējas kuplāku ziņu daudzumu par to, kas kādureiz mūsu zemē bijis un kā mūsu tēvu tēvi dzīvojuši, kad no katras vecas māmiņas, no katra sirmgalvja, no katras latviešu sētas un no katra pagasta ir jāvāc kopā ziņas par latviešu seno dzīvi, senajām paražām un dzīves gājumu. Šis darbs nava viegls, tas prasa daudzu roku darbu un daudzus gadus.

Mazpulku jaunatnei šeit ir liels un svētīgs darba lauks. Tāpēc arī „Mazpulkā" iespiež jautājumu sarakstus, uz kuŗiem būtu savācamas pēc iespējas pilnīgas atbildes un pēc iespējas no visiem sirmgalvjiem.

Īsie paskaidrojumi jautājumu sarakstu sākumā domāti ziņu vācēju iepazīstināšanai; atbildes vācot un rakstot tie nav jāatkārto. Atbilžu rakstīšanai papīra lielums nav svarīgs.

Ziņas vislabāk rakstīt tā, lai uzrakstītais būtu saprotams arī jautājumu nelasot. Ja nu tomēr kāds uzrakstītājs vēlētos ietaupīt laiku atbilžu sniegšanai, tad katras atbildes priekšā vajaga uzrakstīt jautājumu numuru un burtu, piem. 2 vai 2a, 2b u. t. t. Tas nepieciešams, lai ziņas nesajuktu. Ja kādā apgabalā viens vai otrs priekšmets nebūtu pazīstams vai tiktu saukts citā vārdā, vēlams to atzīmēt.

Kopā ar ziņu vākšanu ļoti ieteicams vākt un piesūtīt visus iespējamos apģērba gabalus vai to daļas un paraugus, tāpat arī audumus, dvieļus, kamanu segas u. c. Senās kultūras pētīšanai ir viena alga, vai šie gabali uzglabājušies veseli vai ir galīgi noplīsuši. Savāktajiem priekšmetiem vai paraugiem jāpiesprauž zīmīte ar atzīmi, kuŗās mājās, kādā pagastā priekšmeti atrasti un kuŗā vietā tie pagatavoti. Jāpiemin arī, kādam nolūkam priekšmets gatavots, piem. krekla audums, gultas segas paraugs un taml. Ieteicams pierakstīt arī attiecīgā priekšmeta vai parauga vecumu.

Mazpulku pirmie soļi ģimenes locekļu un senču pētīšanā

Prof. J. PRĪMANIS

Darba prieks un darba griba vienmēr ir pavēruši ceļu labākai un gaišākai nākotnei. Šis darba īpašības ir skaidri vērojamas arī mazpulku dalībnieku dzīvē. Viņu darbība ikgadus iet plašumā un dziļumā. Tā kļūst arvienu daudzpusīgāka, nopietnāka un arī interesantāka. Tagad mazpulku dalībnieki jau pieliek savas rokas un prātu daudzos un dažādos darbos, kas dod gandarījumu ne tikai darba darītājiem, bet nes svētību visai mūsu tautai un valstij. Par to mēs visi varam tikai priecāties un ar to ikviens mazpulka dalībnieks var būt lepns.

Blakus citiem darbiem pagājušā ziemā mazpulku darbības programmai pievienojusies jauna nozare — dzimtas pētīšana. Sakarā ar to 1935. gada beigās arī tika izsludināta sacensība. Šinī sacensībā pavisam piedalījušies kādi 50 mazpulku dalībnieki. Domājams, ka dalībnieku skaits nav prāvs īpaši tādēļ, ka šī darba veikšanai bija dots samērā īss laiks — tikai daži mēneši. Uz šo apstākli pilnīgi pareizi arī norādījuši vairāki sacensības dalībnieki. Laika trūkums droši vien ir par iemeslu arī tam, ka lielākā darbu daļā nav atrodamas daudzas un vispusīgas ziņas par ģimenes locekļiem un senčiem. Plašākus darbus par savas dzimtas izcelšanos un tās locekļiem varējuši sniegt gandrīz vai vienīgi tie, kuriem palīdzējuši daži vecāki ģimenes locekļi, vai arī tie, kuŗu ģimenēs jau agrāk bijuši lielākā vai mazākā daudzumā sakrāti attiecīgie materiāli. Visumā tomēr sasniegtie rezultāti rāda, ka darbu iesniedzēji, izņemot tikai nedaudzus, centušies sniegt tik, cik viņiem ir bijis pa spēkam un cik to īsais laiks atļāvis.

Kā jau ikviens jauns un neparasts darbs, kad to iesākam, rada dažas grūtības un līdz ar to ne vienmēr labi sokas, tā arī šis darbs. Bet ja darbā rodas sekmes, ja tiek sasniegts kaut arī neliels panākums, tad parasti bijušās grūtības aizmirstas, sejā staro prieks, sirdī mājo apmierinātība, un rodas vēlēšanās gūt jaunus sasniegumus. Domāju, ka taisni mūsu ģimenes locekļu un senču pētīšana — dažādo ziņu vākšana par viņiem — ir ļoti interesants darbs. Esmu pārliecināts, ka tā tagad domā gandrīz ikviens no tiem, kas piedalījies šinī sacensībā. Jo kam gan nav prieks dzirdēt vai lasīt par to, no kurienes mūsu dzimta ir cēlusies, cik dziļas ir saknes un plaši zari mūsu ciltskokam un kādas asinis rit mūsu dzīslās? Ir tak patīkami klausīties vecāko un vairāk piedzīvojušo cilvēku stāstījumos un lasīt vēsturisko rakstu nodzeltējušās lapās par mūsu priekšteču sūrajiem un grūtajiem dzīves sprīžiem, par viņu priecīgām un saulainajām dienām, par viņu izturību, neatlaidību un panākumiem dzīvē. Vai nav arī patīkami vērot un salīdzināt, ka mūsu tagadējā dzīve ir daudzējādā ziņā brīvāka, ērtāka un vieglāka par mūsu senču dzīvi, un zināt, ka lielā mērā par to mums jābūt pateicīgiem viņiem? Tāpat arī ir interesanti izpētīt, kad un kādā ceļā radies mūsu uzvārds, kā cēlusies mūsu dzimtā sēta, veidojusies tās ārējā seja u. t. t.

Viss tas mūs ciešāki saista ar pagātni, ar dzimto zemi un ierosina uz jauniem darbiem.

Ņemot vērā sacensībai iesniegto darbu formu un saturu, gribu šeit dot dažus aizrādījumus kā tiem, kas turpmāk ģimenes locekļu un senču pētīšanas darbu grib turpināt, tā arī tiem, kas to grib sākt.

Vispirms gribu aizrādīt uz manu rakstu „Ģimenes locekļu un senču pētīšana" pagājušā gada „Mazpulka" žurnāla 11. un 12. numurā. Ja sacensību dalībnieki būtu ciešāk turējušies pie tanī sniegtiem aizrādījumiem, tad nebūtu radusies daļa to trūkumu, kas vērojami tagad vairākos sacensību darbos.

Nākotnē katrā ziņā vajag atmest rakstīšanu uz atsevišķām papīra loksnēm, kaut arī vēlāk tās tiktu saspraustas; to varētu darīt vienīgi tanī gadījumā, ja tās ļoti rūpīgi tiek sašūtas. Vislabāk tomēr lietot gatavas burtnīcas vai klades. Visas ziņas, it sevišķi skaitļi, jāraksta rūpīgi un skaidri, lai, vēlāk lasot, ne tikai citiem, bet arī pašam autoram

Trīs paaudzes

nekad nevarētu rasties neskaidrība un pārpratumi. Priekšteču un pēcnieku tabulām izgatavojamas attiecīga lieluma aploksnes, kuŗas tad līdz ar tanīs ievietotām tabulam uzglabājamas atsevišķi, vai, kas vēl labāk, cieši pievienojamas tekstam.

Tālāk vērā ņemams, ka daudz lielāka nozīme ir izpētīt mazāku dzimtas dalībnieku skaitu un to darīt pamatīgi nekā savākt nedaudzus un pat paviršus datus par daudzām personām.

Sacensības dalībnieku darbi visumā rāda, ka autori vairāk centušies lielāku vērību piegriezt senčiem, bet mazāk uzmanības ziedojuši savu vecāku, brāļu un māsu, t. i. savas ģimenes locekļu garīgās dabas, ķermeņa aprakstam, kā arī tiem daudziem un dažādiem notikumiem, kas saistās ar viņu dzīvi un darbu. Taisni ar viņu pētīšanu mums vispirms vajag nodarboties, jo par mūsu ģimenes locekļiem mums ir izdevība vispilnīgāk un visvieglāk savākt visāda veida ziņas. To darot, nevajag taču aizmirst, ka tagad par viņiem sistēmatiski sakrātās mutvārdu ziņas nākotnē mūsu pēcnācējiem būs vēl vērtīgākas nekā tie atsevišķie un bieži vien trūcīgie fakti un nostāsti, kurus mēs varam sameklēt par mūsu senčiem. Laikā nesavāktās mutvārdu ziņas pamazām aizmirstas un vēlāk galīgi izzūd. Cītīgi savācot un atzīmējot visus svarīgākos notikumus mūsu ģimenes dzīvē, mēs līdz ar to pamazām rakstam mūsu dzimtas vēsturi, kuŗu varēs turpināt mūsu pēcnācēji.

Ierakstot ziņas par vēl dzīvojošiem ģimenes locekļiem un radiniekiem, kladē vai burtnīcās vienmēr jāatstāj pietiekama lieluma brīva vieta, kuŗā vēlāk varētu atzīmēt klātpienākušos jaunākos faktus. No sacensību dalībniekiem šo apstakli ņēmuši vērā tikai daži.

Tā tad tikai pēc rūpīgas ģimenes locekļu izpētīšanas vajag pāriet pie senču pētīšanas. Stājoties pie šī darba, ieteicu ikvienam papriekšu sastādīt priekšteču tabulu un sarakstu, t. i. meklēt pēc vecāku vecāku un to tiešo priekšteču izcelšanās un tikai tad ķerties pie pēcnieku tabulas izveidošanas un ciltskoka zīmēšanas.

Labi un pareizi darījuši tie, kas blakus sausajiem un vienmuļīgajiem senču biografiskiem datiem centušies pievienot tos dažādos notikumus, kas saistīti ar atsevišķo personu dzīves gaitām. Tas visu darbu padara dzīvāku un interesantāku.

Pirmos nedrošos soļus ģimenes un senču pētīšanā mazpulki ir spēruši un tie jau rāda, ka jaunā teka, pa kuŗu šie soļi virzās, nākotnē kļūs gludāka, skaidrāka un, cerams, arī platāka.

KĀRTĪBA UN IZTURĒŠANĀS

Lai jūsu dzīve nebūtu tik bēdīga

A. SKALDA

Kāds ievērojams jaunatnes audzinātājs salīdzina nesmalkjūtīgus cilvēkus ar kurlmēmiem. Visi mēs gan atzīstam, ka kurlmēmo bērnu dzīve ir patiesi bēdīga un nožēlojama, jo viņu baznīca ir bez zvaniem, viņu dziesmas — bez meldijas, viņu domas viņu jūtas — bez vārdiem un viņu balss — bez skaņas, — bet, tālāk jautā šis pats audzinātājs, vai nav daudz tādu bērnu, kas nav ne kurli, ne arī mēmi un tomēr dzīvo kurlmēmo dzīvi, jo viņi nekad nav mācījušies kārtīgi lietot savas ausis un savu muti.

Tie ir bērni, kas nodarbojas tikai ar sevi. Viņi dzird tikai to, kas attiecas uz pašiem, bet pret citu vajadzībām viņu ausis ir kurlas. Viņi ir ļoti uzmanīgi, kad tos aicina ēst, bet kad māte žēlojas par nogurumu un aicina tos sev palīgā, tad viņi neliekas ne dzirdot. Ja kāds skaļi izteic savu vēlēšanos, tad tie gan sadzird, bet ja kāds klusi un kautrīgi ko palūdz, tad viņi to nemaz neievēro. Viņi ātrāk neattopas par nodarīto pārestību kādam no saviem rotaļu biedriem, iekams tas nesāk stipri raudāt. Viņi ir tie, kas stundām klejo pa mežu, lai varētu izņemt no ligzdām putnu olas un labi izprot katra putna balss nokrāsu, vai tie viens otru pielabina vai biedina, dusmojas vai gavilē, bet pret cilvēku balss noskaņām viņi ir vienkārši nejūtīgi un kurli. Un vai tad par tādiem nevar sacīt — cik bēdīga ir viņu dzīve!

Par indiāņiem stāsta, ka viņu dzirde tā attīstīta, ka tie, ausi pie zemes pielikuši, sadzirdot no tālienes zirga soļus un ka tie no lapu čabēšanas dzirdot cilvēka tuvošanos. Vai arī mēs nevarētu savu dzirdi tā ievingrināt, ka no balss skaņas varētu nojaust, kas not ek cita cilvēka sirdī, vai tā bēdīga, vai uzbudināta, saīgusi vai apbēdināta, nogurusi vai sakaitināta. Ja indiāņi mācās lietot savas ausis, lai varētu pārspēt savus ienaidniekus, vai arī no tiem laikā aizbēgt, tad mums būtu jāvingrinā un jāmācās, lai, pašiem negribot, nedarītu kādam pāri un nebūtu kādam par nastu.

Vai nav nepatīkami, ja cilvēks nenoprot, ka tas otru kavē un nogurdina, kamēr to viņam strupi neatgādina. Lai izvairītos no šādiem momentiem, tad nepieciešami novērot, kā izturas cilvēks, kuŗu mēs apgrūtinām ar saviem jautājumiem un lūgumiem, sevišķi vēl tad, ja viņš ir noguris, vai arī tam citi steidzami darbi. Ja kāds tam visam stingri neseko un vajadzīgā brīdī neprot atkāpties, tad tāds pēkšņi satrūkstas tikai tad, kad jau beigusies apgrūtinātā cilvēka pacietība. Bet ir arī tādi cilvēki, kas pat nopietnākā nevaļā neatteicas pieņemt apmeklētājus un tomēr ar smalku dzirdi apdāvinātie no viņu balss skaņas saprot, ka apmeklējums izdarīts nelaikā.

Slikti dara arī tie, kas reizēm izturas kā mēmi un īstā brīdī neprot pateikt neviena sirsnīga vārda, neprot izteikt savu pateicību, atzinību vai līdzjūtību. Un dažreiz šiem cilvēkiem nemaz netrūkst sirsnīgu jūtu, bet viņi nemēģina tās izrādīt savas kautrības un neveiklības, vai kūtrības un grūtsirdības dēļ. Protams, ka liekuļot jau nu neklājas, bet kādēļ gan nepateikt patiesi un dziļi izjustu prieku, sirsnību vai nožēlošanu.

Cik bieži bērni neatrod par vajadzīgu pat pateikties saviem vecākiem par visiem tiem upuŗiem, ko viņi nesuši savu bērnu labā. Cik bieži neapzināmies, ka esam kādu sarūgtinājuši, bet izdarīto nožēlot un atzīties, ka tas nav bijis ļauni domāts, to mēs kavējamies darīt. Cik bieži novēlojam izteikt līdzjūtību saviem tuvākiem cilvēkiem un vilcināmies rūpīgi pārdomāt, kā vislabāk apmierināt un izklaidēt viņus lielās bēdās un sāpēs.

Ikdienišķā dzīvē sastopam nesmalkjūtīgus cilvēkus ļoti bieži arī starp tiem, kas par daudz runā. Un lai gan ne vienmēr tur ir saskatāma apzināta ļaunprātība, tomēr pļāpās nekā nav svēta, tās ne ikreiz pieturas pie patiesības, bet mēģina visu sagrozīt, pievienot visdažādākās baumas un beidzot, kad izpaudums atgriežas pie pirmā pļāpas, tad izrādās, ka dažreiz viņš to nemaz

vairs nevar pazīt. Ir gadījumi, kad pļāpu dēļ izjūk vislielākā draudzība, jo katrs vēlas sev tikai tādu draugu, kam pilnīgi var uzticēties un par kuŗu nav jāšaubās, ka uzticēto noslēpumu viņš varētu izpaust tālāk.

Kļūdās arī tie, kas iedomājas, ka smalkjūtība, gluži tāpat kā pieklājība, ir tikai svētdienas apģērbs, kas nepieciešams ejot svešos ļaudīs un ka nemaz nav svarīgi, kā viņi izturas mājās savējo vidū. Velta ir viņu apņemšanās izturēties ārpus mājas laipni un godprātīgi, ja viņi mājās pie tā nav jau pieraduši, jo cilvēkam nav iespējams nemaz tik viegli izlikties. Un tā, pašam negribot, drīz vien atklājas viņa īstā daba: te neviļus tas sākrunāt ķildīgā balsī, ko tas nekad nedarītu, ja mājās tādu runas veidu nebūtu sev atļāvies un pie tā jau pieradis, te nejauši tam pasprūk teikums vai vārds, kas spilgti raksturo viņa patieso būtību un iekšējo dabu.

Kas mājās ir rupjš un nekrietns, tas nekad ārpus mājas neatstās smalkjūtīga cilvēka iespaidu. Sākumā slēpdams savu īsto garīgo seju, viņš jutīsies nedrošs, un katra viņa kustība būs piespiesta un nebrīva, līdz beidzot pienāks brīdis, kuŗā skaidri un nepārprotami atklāsies īstā patiesība.

Tādēļ, mazpulku dalībnieki, padomājiet un pārdomājiet kā jūs gribiet dzīvot — kā ļaudis, kuŗu baznīcas ir bez zvaniem, dziesmas bez melodijas, vai arī būt tie, kas vērīgi seko citu un savām izjūtām un nekad neaizmirst mācīties krietnībā un vingrināt savu dzirdi, lai tā kļūtu smalkāka un reizē ar to sirds jūtīgāka visam, kas notiek ap mums.

Slēpotāju rotaļas

ART. GRĪNBLATS, fiz. audz. instr.

I.

Slēpošanas rotaļām būtu ierādāma ievērojama vieta mazpulku jaunatnes apmācībā, jo tās lielā mērā saista interesi, palīdzot nostiprināt iegūtās veiksmes slēpošanā.

Tomēr rotaļu izvēlē centrā jāpatur pats slēpotājs: rotaļās jāievēro pietiekoša intensitāte, slēpotāju auguma pakāpe, dzimums, slēpotāju veiksme, laika un sniega apstākļi u. t. t. Iekārtojot nodarbes, jāievēro, ka tās rotaļas, kuŗās dalībniekiem jāstāv uz vietas, nogaidot savu kārtu, būtu vēlamas vienīgi mazā salā un kā nomierināšanās līdzeklis pēc lielākas piepūles.

Vienā apmācības paņēmienā nebūtu vēlamas vairāk par 3 rotaļām. Nav vēlams sniegt paskaidrojumus par rotaļas noteikumiem, dalībniekiem atrodoties apmācības vietā, bet gan noteikumi jāiztirzā jau laikus, kādā sanāksmē. Šādā veidā būs novērsta nevēlamā kavēšanās uz vietas. Vadītājs var dot komandas ar svilpi, karodziņu vai rūporu.

Zemāk atzīmētās rotaļas sagrupētas pēc grūtības pakāpēm.

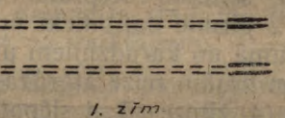

1. zīm

1. Dzelzceļš (piemērota dalībniekiem vecumā no 9 līdz 11 g.).

Dalībniekus sadala 2—3 kolonnās pa 1 (1. zīm.). Kolonnu uzdevums novilkt dzelzceļa sliedes starp 2 mezgliem. Uzvar tā kolonna, kas novelk vistaisnāko līniju.

2. Gūstā (piemērota dalībniekiem vecumā no 9 līdz 14 g.).

Dalībniekus sadala 2 grupās, kuŗas nostāda retotā vienrindas līnijā 60—80 m attālumā vienu no otras, ar fronti vienā virzienā (2. zīm.). B grupas 3—4 dalībnieki

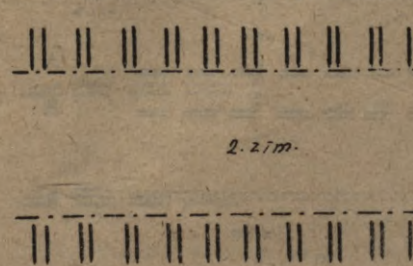

2. zīm.

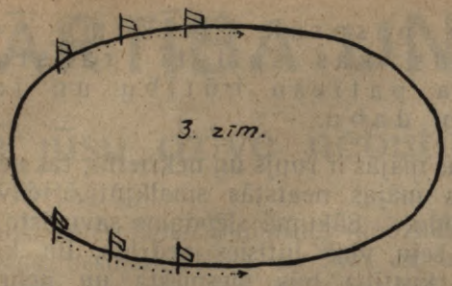

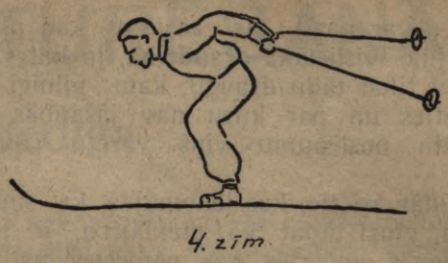

dodas pie A grupas un izaicina dalībniekus, pieskaroties ar nūju pie slēpes gala. Izaicinātie strauji pagriežas par 180° (ar palēcienu vai vēdekli) un cenšas panākt izaicinātāju. Kas pirmais sasniedz robežlīniju, tas saņem pretinieku gūstā. Pēc tam rindas pagriežas apkārt (par 180°), un rotaļa var turpināties mainītās lomās. Uzvar tā grupa, kas saņem visvairāk gūstekņu.

Rotaļas mērķis: iegūt veiksmi pagriezienā uz vietas un ātrskriešanā.

3. Komandu sacensība (piemērota dalībniekiem vecumā no 10—14 g.).

Dalībnieki, virzoties kolonnā, izveido gludu ovālveida slēpotāju ceļu (3. zīm.). Gar ovāla garo malu sākumā iesprauž karodziņus. Komandu 2 pirmie dalībnieki nostājas 12—18 m attālumā no karodziņiem un, ieskrienoties abām nūjām reizē atgrūžas, pievelkot brīvo kāju (4. zīm.). Tad slēpotājs turpina slīdēšanu, līdz tas pilnīgi apstājas. Karodziņu pārvieto tanī vietā, kur apstājas slēpes gals. Nākošie dalībnieki uzsāk slīdēšanu no vietas, kur tagad iesprausts karodziņš. Uzvar tā komanda, kas veic vislielāko slīdēšanas attālumu.

4. „Nakts un diena" gājienā (piemērota dalībniekiem vecumā no 13—16 g.).

Dalībnieki sadalīti 2 kolonnās, kuras soļo apm. 4 m attālumā viena no otras (5. zīm.). Vienu kolonnu apzīmē ar nosaukumu „nakts" otru — ar nosaukumu „diena". Kad vadītājs sauc: „Nakts!", tad „naktij" (A kolonnai) jābēg, bet „dienai" (B kolonnai)) jāķer.

Bēgšanas robežu apzīmē 2 slēpotāji (a, b), nepārtraukti virzoties apm. 50 m attālumā no kolonnām. Katrs dalībnieks, panākot pretējās komandas dalībnieku, viegli pieskaras ar nūju slēpes galam, tā iegūstot punktu. Kad vadītājs sauc: „diena!", tad „dienai" jābēg u. t. t. Uzvar kolonna, kuras dalībnieki iegūst lielāku punktu skaitu.

Piezīme: 1) Atļauts pieskarties ar nūju vienīgi slēpes galam, bet ne slēpotājam.

2) Rotaļai neder kalna nogāze.

Rotaļas mērķis: iegūt veiksmi puspagriezienā soļojot un atrskrējienā.

5. Pēdējais pāris gājienā (piemērota dalībniekiem vecumā no 13—16 g.).

Dalībnieki soļo kolonnā pa 2 ar vedēju priekšgalā (6. zīm.). Pēc vadītāja signāla pēdējā pāra dalībnieki izskrej virzienā uz priekšu, cenšoties sadoties rokās. Vedējs cenšas panākt tos un pieskarties ar nūju pie kāda dalībnieka slēpes gala. Ja tas izdodas, tad vedējs, kopā ar panākto, stājas kolonnas priekšgalā, bet brīvais dalībnieks stājas vedēja vietā.

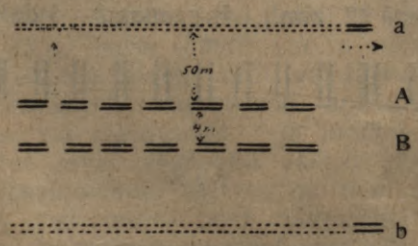

5. zīm.

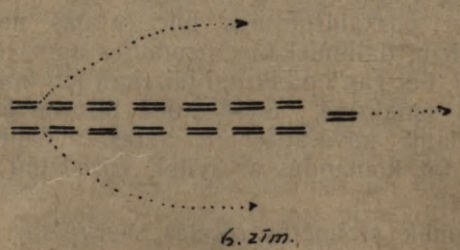

6. zīm.

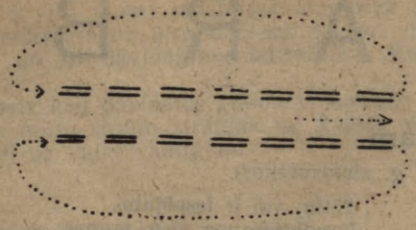

7. zīm.

Ja vedējam neizdodas panākt bēgošos, tad tam vēl reiz jāapstājas kolonnas priekšgalā (tomēr ne vairāk par 2 reizēm).

Rotaļas mērķis: iegūt veiksmi ātsrkriešanā un pagriezienos.

6. Ieņemt vietas (15—17 g.).

Dalībnieki virzās kolonnā pa 2 tā, lai attālum starp kolonnām nepārsniegtu 4—5 m (7. zīm.). Pēc vadītāja signāla pirmā pāŗa dalībnieki pagriežas uz āru un virzās uz kolonnas galu, cenšoties ātrāk nostāties savas kolonnas aizmugurē. Tas dalībnieks, kuŗš pirmais pareizi ieņem vietu, iegūst savai kolonnai 1 punktu. Pēc tam to pašu turpina nākošie pāŗi. Uzvar tā kolonna, kas iegūst lielāku punktu skaitu.

Rotaļas mērķis: iegūt veiksmi pagriezienos skriešanā un bremzēšanā.

7. Stafete (piemērota dalībniekiem vecumā no 10—18 g.).

Dalībnieki sadalās 2 komandās vai 4 grupās, kuŗas novietojas, kā norādīts 8. zīmējumā. Pēc signāla komandu pirmie skrej, līdz sasniedz savas komandas pretīmstāvošo dalībnieku. Šinī brīdī vadītājs dod signālu, pēc kuŗa skrej savukārt pretīmstāvošās grupas pirmie numuri.

Šai rotaļai var būt dažādi varianti:

a) Nostāšanās kā 8. zīmējumā. I komandas pirmie skrej un, sasniedzot 10 m attālumu no savas komandas pretīmstāvošiem spēlētājiem, iedur nūjas sniegā un novirzās sānis. Šinī momentā II komandas pretīmstāvošie izskrej un, satveŗot atstātās nūjas, ar tām turpina skrējienu.

b) Sadalās 2 komandās un izdara stafet-skrējienu, apejot iespausto karodziņu(9.zīm.)

8. Lapsa (piemērota auguma pakāpei no 15 g. sākot).

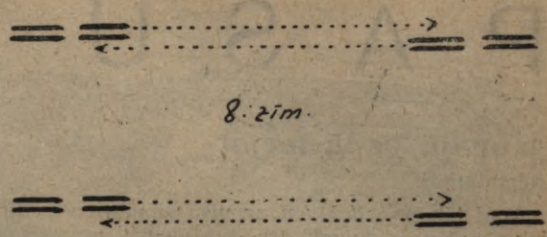

8. zīm.

No slēpotāju vidus izvēl lapsu. Lapsai ir maisiņš ar papīra gabaliņiem spilgtās krāsās. Lapsa pirmā dodas sniega laukos un atzīmē savu ceļu, izmetot ik pa 20 m papīra gabaliņu. Pēc 5 minūtēm lapsai seko pārējie slēpotāji, cenšoties pēc atstātām zīmēm atrast pareizo virzienu un noķert lapsu. Bet lapsa, kā jau viltīgs zvērs, mēģina dažādi jaukt savas pēdas, gan virzoties atmuguriski par savām pēdām, gan metot cilpas, gan slēpjoties, kur vien iespējams. Kad mednieki pamana lapsas atrašanās vietu, tad sākās interesantākais medību posms.

Rotaļas noteikumi: 1) Lapsa nedrīkst aiziet tālāk par 100 m no pēdējā izmestā papīra, līdz kamēr viņu pamana mednieki. Kad lapsa pamanīta, tad tai tiesības mēģināt izbēgt no vajātājiem.

2) Lapsu uzskata par noķertu, kad tai vai tās slēpēm pieskaŗas kāds no medniekiem.

3) Spēle turpinās vai nu līdz lapsas sagūstīšanai vai arī noteiktu laiku.

4) Ja noteiktā laikā mednieki lapsu nesagūsta, tad tie spēli zaudējuši.

Piezīme: iesācējiem labāk atļaut spēli uz laiku, kas nepārsniedz 20—30 min.

Rotaļas mērķis: sasniegt veiklību ātrskriešanā, attīstīt novērošanas un orientēšanās spējas.

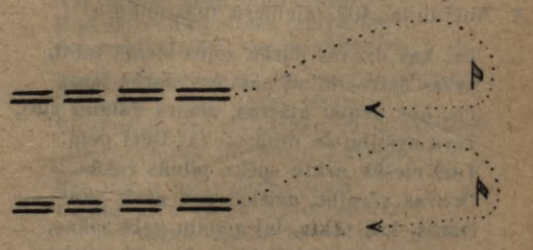

9. zīm

PAŠU DARBS

Jaunajā gadā ieejot

Bērzmalietis

Kad cilvēks cilvēkam ar visu sirsnību vēl tikai labu, tad viņa dvēselē top itkā vieglāk un viņš šai brīdī redz sevi skaidrāk — redz savas kļūdas un sajūt nepatiku pret tām. Viņā ieskanas kāda dziļa, maiga stīga un šīs skaņas saka viņam, ka jaunais ir jāizskauž. Gadmijas pusnakts stundā ļoti daudzi apņemas un solās labot savas līdzšinējās kļūdas, solās kļūt stiprāki un izskaust savas vājības. Tai brīdī liekas, itkā tas būs viegli panākams. Bet pienāk atkal rītdiena, paiet nedēļa, mēnesis, un lielākā daļa solījumu palikuši tikai tukši solījumi un apņemšanās.

Tie ir visi glēvi cilvēki, kuŗu solījumiem un vārdiem nevar ticēt. Viņi piekrāpj citus cilvēkus — piekrāpj savus draugus un paši sevi. Šie cilvēki ir nelaimīgi — sūdzas par dzīves grūtībām un dzīves netaisnīgumu. Dzīve viņiem ir slogs, un nereti viņi to pārtrauc pašos spēka gados. Šie cilvēki laimīgu dzīvi nekad nav redzējuši. —

Vai tas nav pārāk bēdīgi?

Bet vai arī mūsu jaunatne drīkst atkāpties no saviem solījumiem un apņemšanās —? Nē, nekad!

Ja mēs esam saņēmuši labus jaunā gada novēlējumus un savās sirdīs apņēmušies labot savas kļūdas, — strādāt labus darbus, par kuŗiem prieks mūsu vecākiem un audzinātājiem un kuŗi nes svētību mūsu valstij, tad arī šo apņemšanos un solījumus izpildīsim, lai arī reizēm grūti tas liktos. Paturēsim prātā to, ka, ja mēs jaunībā atkāpsimies no sava vārda un apņemšanās, tad tālākā dzīvē tas vienmēr notiks, jo mēs būsim sevī šo lielo vājību ieaudzinājuši.

Tikai nedomāsim, ka vājības un kļūdas uzreizi izskaužamas. Mēs vēl esam jauni, tāpēc viss jādara ar saprātu, lai sevi nepārpūlētu un nebūtu jāslīgst atpakaļ. Sevis veidošana jāsāk pamazām, tikai tā mūsu gars augs vienmēr stiprāks un pakļaus miesu savā varā.

Būsim vienmēr un visur nelokāmi labo darbu darītāji un sevī labā glabātāji, tad tā būs drošākā ķīla mūsu un mūsu tautas mūžībai.

Mazpulka dalībniekam

A. Aneraude, 402. Ziemeru mazpulkā.

Tu, kas druvās darba soļus steigā mini,
Savas dzīves laimi pats sev darbā lem;
Tu, kas druvu glāstus, zemes valgmi zini,
Tēva svētību še mītās tekās līdzi ņem.
Turi ciešāk arklu spēka pilnās rokās,
Druvas vērojot, dzirkst acu asais skats —
Darbs, kas sākts, lai godam galā sokas,
Darba ritmā aizsteigsies pēc gada gads.

Tēvam

(1936. g. ziemsvētkos).

Tētiņ, vai ir iespējams
Pateikties par visu mums —
Ko tu esi gādājis,
Nepiekusdams strādājis!
Dažu reizi mēs varbūt
Nesapratām, cik tev grūt.
Nerātni kad palikām,
Nelabprāt tad klausījām.
Lūdzu, tētiņ, piedod to!
Jo tikai vislabāko
Tagad tevim vēlējam —
Dāvanu to nododam.
Ņem nu šo kā pateicību
Par to lielo mīlestību,
Ko mums esi rādījis —
Mūs tik tālu skolojis.

Vēlēšanās jaunā gadā

A. Vanags, 365. Mēmeles mazp. diženais.

Vecais gads ir nogrimis mūžībā. No tā ir palikušas tikai atmiņas, darba svētība, drosme un ticība sev, savam darbam. Sākās jauns dzīves posms — jauns gads — kuŗš nes sevīm līdz daudz darba, daudz prieka un svētības.

Mīļie draugi! Mums pieder darbs. Ķersimies pie tā vēl ar jo lielāku drosmi un mīlestību. Liksim sev par cēlāko mērķi, gaišāko ideālu — mūsu solījumu — Dievam, vecākiem, dzimtenei un tautai. Tad mūsu vārds — Mazpulks — skanēs vēl skaidrāk. Tad mūsu darbs un slava jo spožāk spīdēs Latvijas saulē!

Draudzīgā aicinājuma 2 gadu atcerei

K. Grundulis, 616. Sērmūkšu mazp. dalībnieks

Tu, vecais skolas nams, ar tekām senajam
Jel valdi mūžīgi par mūsu atmiņām!

Atis Zālītis.

1937. gada 28. janvārī paiet 2 gadi no Prezidenta **Dr. K. Ulmaņa** 1935. gada 28. janvāŗa draudzīgā aicinājuma. Prezidents atgādināja mums visiem, ka mūsu dzimtenes skolām trūkst grāmatu. Šis aicinājums radīja brīnumus, jo šī lielā atsaucības un dāvinājumu straume vēl nav beigusies.

Tagad, varētu sacīt, drīz visas skolas būs saņēmušas skaistas un vērtīgas grāmatas, gieznas un daudz citu vērtīgu mantu.

Kāds latviešu rakstnieks par grāmatām saka tā: „Bieži dzīvē gadās, ka nav mums draugu, domu biedru. Lasīsim tad grāmatas, un rakstnieki taps par mūsu draugiem — audzinātājiem."

Šiem vārdiem dziļa, patiesa nozīme. Tādēļ, mazpulku dalībnieki, lasīsim grāmatas. Vērtīgu un labu grāmatu tagad, droši, netrūks nevienā skolas bibliotēkā.

Par to visu mums jāpateicas draudzīgā aicinājuma ierosinātājam Prezidentam, kā arī dāvinātājiem, un šo dāvinājumu kārtotājam Kultūras fondam.

Katrreiz, kad dāvinātās grāmatas turēsim rokās, tās liks mūsu sirdīm straujāk un kvēlāk pukstēt tēvzemei un viņas vadītājam.

Derīgu grāmatu nozīme

A. Sliede, 32. Vaives mazp. dalībniece

Laba, vērtīga grāmata ir cilvēka visuzticamākais draugs. Viņa ir pamatā visas tagadējās kultūras dzīvei. Neizsmeļams ir tas dažādu padomu skaits, ko dod mums grāmata. No ikvienas labas grāmatas plūst tas brīnišķīgais spēks, kas aizslēpies aiz visa redzamā — burtiem. Un ne tik lasīšanas brīdī vien, bet arī ilgāku laiku pēc tam, cilvēks staigā šī lielā spēka vadībā. Derīga grāmata ir tā, kas atmodina cilvēka gaišos spēkus, paļaušanos cilvēka labajām īpašībām. Tad lasītājam rodas griba sevi veidot pēc kāda grāmatas varoņa parauga, rīkoties tā, kā rīkojušies varoņi, aizkarot cilvēka dvēseles visdziļākās, visskanīgākās stīgas. Tādēļ, mazpulku dalībnieki, nelasīsim, varbūt tik daudz nevērtīgos, tā sauktos „lubu" romānus, bet lasīsim vairāk labas, derīgas grāmatas, kuras attīstīs mūsu domāšanas spējas un dos mums arī prieku un patiku strādāt un savus uzdevumus veikt.

Tēva mājā

A. Aneraude. 402. Ziemeru mazpulkā.

Kā dūjas pelēkas, kas piesaulītē glaužas,
Snauž tēva mājas sirmā birztalā.
Tur rītos saulstari caur zariem aužas,
Un aizkūp zilā migla upmalā.
Tur vakaros dzied ievās lakstigalas,
Un sirdī mostas gaišais bērna prieks.
Skrien putniem līdzi sapņi, ilgas manas,
Kā baltās pārslas, kuras atnes sniegs.

Mans pļavu auzenes lauciņš

F. Neicinieks, 198. Vanagu mazp. dal.

Pļavu auzeni iesēju tanī laukā, kur iepriekšējā gadā paredzēju ierīkot savu mazpulka lauciņu. Zeme bija vidēja labuma. Priekšaugs — mieži.

Kūtsmēslus izveda un ieara rudenī, krietni noecēju ar atsperecēšu, pēc tam ar vienkāršām ecešām. Maijā uzsēju mākslīgos mēslus 1,5 kg. superfosfata, 0,5 kg 40 % kalija sāls un 1 kg Čiles salpetra. Sēklas sēju 50 cm attālās rindās. Pirmajā gadā sēklu nedabūju, bet zelmenis gan bija mīksts. Prieks bija skatīties, cik garšīgi govis ēda manas pašas audzējumu. Otrā gada pavasarī devu atkal pilnmēslojumu. Vasarā ievācu arī pirmās sēklas. Pļavu auzeni pļāvu, kad sēklas vēl nebija pilnīgi gatavas, jo citādi tās ātri izbirst. Pēc nopļaušanas sasēju kūlīšos un sastatīju žāvēšanai. Sēklas izkūlu izsitot rokām, jo gatavās sēklas ļoti viegli birst. Izkūlu pavisam 12 kg sēklu, kuras pārdevu par Ls 1,20 kg ieņemot 14,40 ls.

Pirmā raža (198. Vanagu mazp. dal. F. Neicinieks)

Ražošanas izdevumi bija šādi:

pašas darbs 6 stundas ā 15 sant.	—	Ls	0,90
citu darbs 1 stunda ā 25 „	—	„	0,25
zirga darbs 1 stunda ā 23 „	—	„	0,23
citi izdevumi	—	„	1,—
Kopā		Ls	2,38

Šos Ls 2,38 atskaitot no ienākuma Ls 14,40 vēl atlikums bija iepriecinošs.

Pļavu auzeni var audzēt katrs lauksaimnieks un katrs mazpulka dalībnieks, jo tas labi atmaksājas.

Simts aizlūgšanas...

M. Lundberga, 882. Babītes mazpulkā

Simts aizlūgšanas pie Dieva sūtu es
Par tevi, tu mans mīļais tēva nams.
Kā sveiciens kluss un mīļš no dzimtenes
Man liekas svešā malā mežu šalkoņa.

Simts aizlūgšanas pie Dieva sūtu es
Par tevi, mana mīļā dzimtene,
Lai tās kā puķes savu smaržu nes
Uz augšieni pie Visuvarenā.

Par tēviju

E. Krauze, 618. II Rīgas pils. ģimn. mazpulka dalībniece

(Veltīts Nācionālajam teātrim pēc lugas „Valmieras puikas" izrādes).

Vai miruši ir lielie varoņgari,
Kas tautas sirdī bija radušīs,
Kad iztrenkāti klīda latvju bari
Pat nebij galvai vietas atpūsties.

Tad tomēr visus tā kā burvju liesma,
Pie sevis saista, dārgā tēvija;
No simtām krūtīm atskan viena dziesma:
„Dievs svētīta lai mūsu Latvija."

Pār mūsu mīļo dārgo zemi
Daudz savu galvu ķīlām atdeva,
Un arī tagad atskan sauciens — ņemi,
Kad vajag manu galvu, tēvija.

MAZPULKU DZĪVE

Valsts Prezidenta pateicība mazpulkiem

«Ziedojumi no mazpulkiem, kas gandrīz katru dienu ienāk Uzvaras laukuma izbūves komitejai, runā par jaunatnes karstu vēlēšanos piedalīties mūsu tautas lielajā kopīgajā darbā. Nav svarīgs katras summas lielums, bet gan centīgo līdzgaitnieku plūdums no malu malām. Šāda mūsu nākotnes nesēju atsaucība ir spēks, kas vienmēr palīks uzticīgs tēvzemei un brīvībai. Sirds paldies lai saņem visi šie talcinieki.»

K. ULMANIS, Valsts Prezidents
Uzvaras laukuma izbūves komitejas priekšsēdētājs

Lai Ziemassvētku mirdzums būtu gaišāks...

Lielais vēstuļu skaits ar pateicības un prieka pilnajiem vārdiem apliecina, ka svētīgs ir bijis tas pilsētu un lauku mazpulku darbs, ko dalībnieki ve kuši, sagādājot gaišāku svētku mirdzumu saviem tuvākiem, trū īgākiem draugiem. Ar lielu prieku un sirsnību arī šogad lauku mazpulki iesūtīja svētku eglītes un lauku ražojum — dāvanu paciņas Rīg s trūcīgiem bērniem. Sūtījumus saņēma ne tikai no kalnainās Vidzemes, mežiem bagātās Kurzemes, bet pat no tālākiem Latgales novadu mazp lkiem. Pavi am 120 lauku mazpulki bija atcerējušies pilsētas bērnus. Viņi iesūt juši vairāk kā 1500 eg īšu un 520 dāvanu paciņu. Prieks un sajūsma mirdzēja Rīgas mazpulku dalībnieku acīs, kad priekšsvētku dienās tie stājās Ziemassvētku vecīšu lomās un lauku draugu sūtītās dāvanas pēc pašu sameklētām adresēm iznēsāja trūcīgām ģimenēm.

Lai Ziemassvētku mirdzums būtu gaišāks arī tanīs lauku mazpulkos, kas Latvijas pierobežā vai Jūrmalas smiltāios centīgi strādā un arī gaida priecīgus Ziemassvētkus atnākam, 32 Rīgas pilsētas mazpulki uz Ziemassvētkiem nosūtīja 80 lauku mazpulkiem 600 dažādas dāvanas, gan praktiskas mantas, gan svētku saldumus. Taču galvenais šeit nav vis dāvanu materiālā vērtība, bet gan tas garīgais siltums un mīlestība, kas dāvanu pavada, lai arī tālajam draugam Ziemassvētku mirdzums būtu gaišāks, ko apliecina arī 527. Ķesterciema mazpulks savā vēstulē: „Mazpulku dalībnieki bija ļoti pr ecīgi pārsteigti. Atraisot sainīšus, tūliņ pierakstīja sūtītāju vārdus, lai varētu kādu piemiņu pretī sūtīt. Tās nebūs skaistas un dārgas dāvanas, bet gan pašu roku darbs."

Godalgoti mazpulku dalībnieki — meteorologi

Pag. 1935./36. g. ziemā LLK mazpulku un jaunatnes audzināšanas nodaļa saziņā ar Z. M. Meteoroloģisko biroju izsūtīja vairākiem mazpulkiem uzaicinājumu — novērot sava mazpulka apkārtnē sniega segas biezumu, kas bija jāizdara sistēmatiski visu ziemu katru dienu, lai palīdzētu Z. M. Meteoroloģiskam birojam noskaidrot dažādas meteoroloģisko apstākļu īpatnības un svārstības. Vērā ņemot iesūtīto sdatus, īpaša komisija 1936. g. 31. dec., kurā piedalījās nodaļas un Meteoroloģiskā biroja pārstāvji, godalgoja par centīgu un apzinīgu pienākumu izpildīšanu tos mazpulku dalībniekus, kas iesūtījuši noteiktākus un sistemātiskākus datus:

35. Mālupes, — E. Auniņu, 57. Durbes — Ž. Rubežu, 75. Allažu — A. Kalniņu, 117. Ļaudonas — L. Riekstiņu, 119. Tāšu — E. Šalti, un R. Neimani, 137. Planīcas — K. Gebauru, 238. Ugāles — E. Eniņu, 341. Sesavas — E. Ozolu, 345. Naudītes — L. Jākobsonu, 378. Cirgaļu — E. Bormani un N. Ābelīti, 404. Suntažu — K. Salmiņu, 436. Gārsenes — V. Kalnieti, 527. Ķesterciema — A. Štrodachu, 531. Briņķpedvales — Ž. Bērziņu, 622. Olaines — A. Melbārdi, 624. Zvārdes-Ķerkliņu — A. Puķi, 688. Odzienas — V. Leju un M. Ziemani, 806. Lubezeres — K. Celmiņu.

Katram dalībniekam piešķīra kā balvu Fr. Dravnieka „Laiks un tā pareģošana", un katram mazpulkam — bibliotēkai — „Meteoroloģiskā biroja gada grāmatu" un tiesību sūtīt savus turpmākos meteoroloģiskos novērojumus Meteoroloģiskam birojam par brīvu, neapmaksājot vēstules ar pastmarkām.

Jāvēlas, lai arī šogad mazpulku dalībnieki būtu centīgi meteoroloģisko novērojumu izdarītāji, jo 85 mazpulki, saziņā ar Z. M. Meteoroloģisko biroju ir izraudzīti tādos rajonos, kur būtu nepieciešami dažādus novērojumus iegūt mūsu valsts klimatisko apstākļu noskaidrošanai. Visi mazpulku vadītāji attiecīgos uzaicinājumus ir jau saņēmuši.

Godalgoti savas ģimenes senču pētnieki

1935. g. „Mazpulka" 12. numurā izsludinātai sacensībai **„Vispilnīgākais savas ģimenes senču apraksts"** uz 1936. g. 1. aprīli darbus iesūtīja 54 dalībnieki. Darbu pārbaudīšana prasīja ilgāku laiku. Tagad tā nobeigta un godalgošanas komisija piešķīrusi godalgas, ievērojot katra apraksta plān-

veidību, vispusību, akurātu izpildījumu un katra dalībnieka personīgo darbu datu savākšanā un sakopošanā.

Ļoti labus aprakstus, ārpus sacensības, iesūtījuši šādi dalībnieki:

371. Pabažu mazpulka dalībniece **Lidija Jirgensone, 393. Rūjienas draudžu** mazp. dal. **Era Zumente** un **640. Dikļu** mazp. dal. **Gunārs Konters.** Šiem dalībniekiem katram kā atzinību piešķīra A. Pumpura poēmu „Lāčplēsis" greznā ādas sējumā no LLK.

Labus aprakstus iesūtījuši: — **15. Veselavas** mazp. dal. **Kārlis Bariss** un **375. Rencēnu** mazp. dal. **Gvido Ārgalis;** katram piešķīra kā II godalgu Ls 50,— no prof. J. Prīmaņa dāvinājuma.

Vidēja labuma aprakstus iesūtījuši: — **40. Vārmes** mazp. dal. **Juris Vilsons, 126. Nurmižu** mazp. dal. **Arija Krimberga, 265. Dūres** mazp. dal. **Aina Uiska, 432. Jelgavas skol. institūta** mazp. dal. **Maija Cipriķe, 538. Kalsnavas** mazp. dal. **Mārgrieta Osis, 614. Jelgavas ģimnazijas** mazp. dal. **Edgars Bērziņš, 621. Turnas** mazp. dal. **Maija Cābulis** un **Rīgas pils.** mazp. dal. **Irēna Ulmanis;** šiem dalībniekiem kā III godalgas piešķīra katram grāmatu „Jaunatnes enciklopēdija" no LLK.

Bez tam **621. Turnas** mazpulkam un **277. Franopoles** mazpulkam, kuŗu dalībnieki sacensībā piedalījušies gandrīz visi, par veiksmīgo ierosinājumu jaunatnei izpētīt savas ģimenes senčus — kā atzinību katra mazpulka bibliotēkai piešķīra grāmatu— A. Brigaderes triloģiju „Dievs, daba, darbs" no LLK.

Vēlams, lai ģimenes senču pētīšanu mazpulku dalībnieki turpinātu, izpildot tos kā ziemas darbus, un iesūtītu LLK mazpulku un jaunatnes audzināšanas nodaļai diženo un līdumnieku sacensībās.

Visiem dalībniekiem pirms darbu sākšanas jāiepazīstas ar prof. J. Prīmaņa rakstiem „Mazpulkā" 1935. g. 11. un 12. numurā un š. g. 1. numurā. Labas sekmes!

Čiles salpetra biroja 1936. g. mazpulku dalībniekiem rīkotā kāpostu audzēšanas konkursā godalgotie mazpulku dalībnieki.

1. god. Ls 80 — Pikšēnam, Pēterim, 9. Umurgas mazp. 2. god. Ls 70 — Bergam, Tālivaldam, 679. Kronvalda mazp., 3. god. Ls 45 — Liepam, Augustam, 469 Nogales mazp., 4. god. Ls 25 — Lēnertei, Mirdzai, 624. Zvārdes-Ķerklīņu mazp., 5. god. Ls 15 — Austriņam, Jānim, 476. Vecpiebalgas-Upītes mazp. 6. god. Ls 12 — Žimentim, Fricim, 42. Kalētu mazp. 7. god. Ls 10 — Matusevičai, Stanislavai, 744. Piedrujas mazp. 8. god. Ls 10 — Cinģelim, Vladislavam, 590. Pustiņas mazp. 9. god. Ls 10 — Ķokinam, Jāzepam, 104. Dagdas I mazp. 10. god. Ls 10 — Pikšenam, Alfrēdam, 9 Umurgas mazp. 11. god. Ls 8 — Grīnfeldei, Skaidrītei, 331. Garozas mazp. 12. god. Ls 5 — Nollendorfam, Alfrēdam, 46. Lielvārdes mazp. 12. god. Ls 5 — Jakovlevam, Nikolajam. 263. Augšpils mazp. 14. god. Ls 5 — Zvagiņš, Hermīnei, 99. Sarkaņu mazp. 15. god. Ls 5 — Reinsonam, Kārlim, 245. Drustu mazp. Papildu god. Ls 5 — Liepiņam, Alfonsam, 31. Bilskas mazp.

Uz slidotavas (280. II Viesītes mazpulkā)

Pie godalgošanas galveno vērību piegrieza kopražai no 100 kv. m un caurmēra galviņas svaram. Pēc kāpostgalviņas vienlīdzīgās lapu noņemšanas un pārsvēršanas smagākā galviņa bija 9 kg, lielāka kopraža no 100 kv. m 1900 kg.

Karogiem rotātas lauku sētas, augsti paceltos mastos, š. g. 18. novembrī bija šādiem dalībniekiem:

65. Upesgrīvas mazpulkā: V. un V. Lejam, A. Zandersonam, A. un J. Pūliņam, Z. Ozoliņai, M. un F. Mednim, J. Priedem un A. Koceram.

158. Šķilbānu mazpulkā: **J. Kozlovskis, J. Circens II, J. un M. Ločmeli, A. Šakins un St. Kozlovskis.**

221. Strūžānu-Salas mazpulkā: V. Markuss, L. Gailītei, L. Platniekai, M. Ciemiņai, E. Zemlakai, N. Barinovai, M. Bernonsai, V. Miščenkai, A. Barbalam, A. Šadurskam, A. Miščenkam, E. Beķeram, K. Voitam, O. Gailītim un L. Lācis.

249. Vedeniešu mazpulkā: **J. Grass un T. Bukovskis.**

351. Ilūkstes mazpulkā: **P. Lambergs, O. Cālītis, J. Cālītis, P. Rublevskis, J. Ancāns, K. Naumava,**

Pie meteoroloģiskā novērošanas punkta (58. Jaunpils mazpulkā)

679. Kronvalda mazpulkam karogu dāvina Armijas štāba bataljons

O. Rūkins, J. Vadzis, M. Kūliņš, A. Vanaģelis, J. Gailis, V. Buganeckis, H. Smelters, J. Raznačs, M. Raznačs, J. Kačanovska, A. Drigins, J. Pūdans, N. Mežmals, L. Purvinskis, L. Pauls, H. Kokins un M. Stelmaks.

363. Biržu-Bērzgales mazpulkā: A. Bluķis un J. Niedrītis.

398. Varakļānu mazpulkā: P. Sčuckis, V. Aizsilnieks un K. Broks.

568. Litenes mazpulkā: V. Bergs.

737. Ozolmuižas mazpulkā: E. Runcis, P. Dzenis, E. Runcis, J. Cvetkovs, J. Pranēs, V. Vītols, V. Bajārs, J. Gaidulis, A. Krojs, L. Skutans.

789. Vārmes-Dūru mazpulkā: T. Akerfelds, A. Cielava, E. Gulbis, A. Muižnieks, A. Muižnieks, V. Stankevics, T. Sprūde, A. Zauers, L. Tinte, L. Druvaskalns, V. Rutkis, E. Šilders, E. Manfelds, L. Druvaskalns un E. Hartmanis.

Talsu-Ventspils novada mazpulkos mācīs tautas dejas.

Sākot ar 16. janvāri Talsu-Ventspils novada mazpulkos rīko tautas deju un rotaļu kursus. Tie vispirms notiks Lubezeres, Ārlavas-Tiņģeres, Ārlavas-Pūņu, Laidzes, Nurmuižas, Ķūļu-Dzedru, Mērsraga, Upesgrīvas, Stendes I, Strazdes, Sabiles, Sarkanmuižas, Staldzenes, Liepenes mazpulkos. Kursus vadīs Zemnieku drāmas deju konsultante Milda Lasmane.

Mājamatniecības kursi (759. N. Rancāna mazpulkā)

Ievērojams atbalsts mazpulkiem

Jēkabpils apriņķa slimnīca Jēkabpili paziņojusi Jekabpils novada mazp. inspektrisei, ka slimnīca uzņemas ārstēt par brīvu tekoši vienu Jēkabpils apr. mazpulka dalībnieku. LLK mazpulku un jaunatnes audzināšanas nodaļa sirsnīgi pateicās slimnīcas vadībai par lielo pretimnākšanu.

Gulbenes apkārtnes mazpulki izveidojuši jauku tradiciju — katru gadu 1. janvārī sapulcēties kopējā eglītes vakarā Gulbenes pilsētas pamatskolā. To zina visi Gulbenes apkārtnes mazpulki un ar lielu interesi gatavojas šim vakaram.

Šis vakars ir īsts sirsnības un tuvināšanās vakars, kur līdzi mazpulka dalībniekiem ierodas arī to tuvinieki un Gulbenes pilsētas intelliģence. Arī šogad, kaut gan pirmā janvāŗa dienā bija slikts laiks un dubļains ceļš, no 6 apkārtējiem mazpulkiem bija pulcējušies vairāk kā 100 dalībnieku. Vakaru ievadīja ar mazpulku dievkalpojumu Gulbenes dr. mācītājs Čops. Uzrunu un jauna gada sveicienus nodeva novada inspektrīse O. Riezovska. Tad sekoja mazpulku dalībnieku priekšnesumi, tautiskās dejas, deklamācijas u. c., kuŗus dalībnieki katrs savā mazpulkā sagatavojuši, lai te kopējā vakarā veltītu to citiem. Ar sevišķu gandarījumu jāmin lielā sirsnība, kas vērojama mazpulkos, jo vakarā bija klāts arī kopējs tējas galds. Bez tam katrs dalībnieks bija sagatavojis kādu dāvānu, jo vakarā notika savstarpēja apdāvināšanās, kas arī būs tradicija vienmēr uz priekšu.

Vakars noslēdzās kopējās tautiskās dejās un rotaļās.

679. Kronvalda mazpulks pag. g. 13. dec. svinēja savus karoga un svinīgā solījuma svētkus. Karogu mazpulkam dāvāja Armijas štāba bataljons. Pēc karoga saņemšanas mazpulka dalībnieki nodeva svinīgo solījumu. Svinībās bija klāt un mazpulku apsveica Rīgas pils. skolu un izglītības valdes priekšs. Milgrāvis, insp. Mežulis, mazpulku vadība un daudz delegātu no citiem Rīgas mazpulkiem.

Svētki noslēdzās ar mazpulka dalībnieku priekšnesumiem un tautas dejām.

221. Stružānu-Salas mazpulka valde jau vasarā bij nolēmusi, ka dalībniekiem šinī rudenī jāierīko karogu masti katrā mājā, kur dzīvo mazpulka dalībnieks.

Tā kā pie mastu uzcelšanas vajaga vairāk palīgu, tad nolēma vienā dienā sanākt vairākiem kopā un iet no mājas uz māju, tā uzceļot pēc kārtas visu mazpulka dalībnieku mājās karogu mastus. Līdz ar to 17. novembris Stružānu-Salas mazpulkā bij izvērties par īstiem karogošanas svētkiem, jo šinī dienā pacēlās 19 jauni balti karogu masti ikkatra dalībnieka mājās, kā zēniem tā meitenēm.

Mazpulks beidzis savu darbu pie mastu uzcelšanas, sagatavoja un uzcēla karogu mastu arī vietējai Krustceļu pamatskolai, kā dāvanu no mazpulka un kā pateicību par tanī gūtajām zināšanām.

365. Mēmeles mazpulks kopā ar vietējo aizsardžu pulciņu Mēmeles 6-kl. pamatskolā uzsāka vakarēšanu, kur starp citu vakara dalībnieki sāka mācīties arī kokgriezumus sava vadītāja Neimaņa uzraudzībā.

Ziemassvētkos mazpulka dalībnieki pa grupām apmeklēja 3 trūcīgās daudzbērnu ģimenes savā pagastā, kur iededzināja Ziemasvētku eglītes, bagātīgi apdāvinot trūcīgos bērnus.

PAZIŅOJUMI

● Mēnešraksta „Mazpulks" abonēšanas nauda un maksājumi par mazpulku literātūru un nozīmēm iemaksājama Latv. Lauks. kameras tek. rēķ. pastā 4564.

● Atgādinām, ka ziņojumu veidlapas par 1936. g. darbību, kas piesūtītas vadītājiem, jāizpilda un 2 eks. jāiesūta novada mazpulku inspektoram un nevis LLK mazpulku un jaunatnes audzināšanas nodaļai noteikti līdz š. g. 1. februārim.

● Mazpulku dalībniekus un dalībnieces, kas vecāki par 16 gadiem un vēlētos pa vasaras laiku strādāt par praktikantiem svešās saimniecībās, lūdzam pieteikties LLK mazpulku un jaunatnes audzināšanas nodaļā.

● Pilsētu mazpulku dalībnieki un dalībnieces, kas vēlētos pa vasaru iet par ganiem uz laukiem, arī var pieteikties LLK mazpulku un jaunatnes audzināšanas nodaļā, kas uzņemsies starpniecību vietu apgādē.

● LLK rakstu apgādā Rīgā, Baznīcas ielā 4a, tālr. 22322 dabūjama šāda mazpulku literātūra: „Mazpulka dalībnieka vadoņi".

Nr.		Ls
2.	— Laukkopība	0,15
3.	— Sakņkopība	0,30
4.	— Cūkkopība	0,15
5.	— Cūkkopības grāmatvedība	0,15
6.	— Iekārtas un darbības noteikumi	0,05
7.	— Apģērbs meitenēm	0,15
8.	— Veļas šūšana un lāpīšana I	0,30
9.	— Veļas šūšana un lāpīšana II	0,50
10	— Audumu krāsošana mājās	0,15
11.	— Apģērbu un telpu tīrīšana	0,20
12.	— Putnkopība	0,40
13.	— Putnkopības grāmatvedība	0,20
14.	— Laukkopības un sakņkopības grāmatvedība	0,10
16	— Ogulāji un augļu koki	0,40
17.	— Mājsaimniecības programma	0,30
18.	— Augļu un dārzāju pārstrādāšana	0,40
19.	— Veselošanās augi	0,60
20.	— Lopkopība (grāmatvedība)	0,50
21.	— Biškopība. I gads	0,50
22.	— Rokdarbu grāmatvedība	0,10
23.	— Ēdienu gatavošanas grāmatvedība	0,10
	Skolēnu militārais kalendārs	0,35

Visiem mazpulkiem aizrādām, ka katra mazpulka bibliotēkā vajadzētu iegādāt šādu grāmatu komplektu, lai dalībnieki varētu sev vajadzīgo un interesējošo apskatīt un to iegādāt arī katrs sev personīgi.

Bez tam vēl dabūjama šāda literātūra:

	Ls		Ls
Mazpulka dalībnieku grāmata	0,50	R. Vītols „Baltzaļā karoga spēks", mazpulku luga 3 cēl.	1,—
Mazpulka kases grāmata	0 25	A. Lūsis — Zeme un zelts, mazp. luga 3 cēl.	1,—
Mazpulka inventāra grāmata	0,25	Vltn. A. Eglīt.s — Karte — kā to lasīt un sastādīt	1,20
Mazpulka dalībnieku svinīgā solījuma grām.	2,50	Vltn. K Kaliņš — Karšu lasīšana	1,20
Mazpulku formas tērpu apraksts	0,20	Literātūru izsūta pa pastu, ja iemaksā naudu pasta tek. rēķinā 4564 nr. vai arī iesūta ar pārvedumu.	
Fr. Keisa „Zem baltzaļā karoga", stāsts par mazpulku dzīvi	1,50		
A. Roga „Pirms lielās dzīves", mazpulku luga 3 cēl.	0,90		

● **Mazpulku vadītāju krūšu nozīmes ā Ls 2,50 un dalībnieku krūšu nozīmes ā Ls 1,—** (zēniem ar skrūvi, meitenēm ar adatu) dabūjamas tikai Rīgā, Baznīcas ielā 4a, LLK mazpulku un jaunatnes audzināšanas nodaļā, iesūtot naudu pa pastu vai iemaksājot pasta tekošā rēķ. 4564 un paziņojot, cik zēnu un cik meiteņu nozīmes vajadzīgas. **Nozīmes uz pēcmaksu neizsūta.**

● Dalibas kartes, iesniegumus, mazpulku himnas un karoga dziesmas notis, pēc vajadzības, izsūta par brīvu LLK mazpulku un jaunatnes audzināšanas nodaļa.

● Mazpulku cepuru zīmotnes par Ls 0,20 gabalā, atšķiras par Ls 0,30 un mazpulku numuri par Ls 0,20 1 cīpars dabūjami LLK mazpulku un jaunatnes audzināšanas nodaļā. Piederumus izsūta arī pa pastu, ja naudu iemaksā LLK pasta tek. rēķ. 4564.

● Aizrādām vadītājiem, ka mēnešrakstu „Sējējs" par Ls 5.— gadā varēs saņemt **tikai tie, kas līdz š. g. 15. februārim** būs iemaksājuši naudu LLK pasta tek. rēķ. 4564 un uzdevuši pilnu adresi.

● 4. Gulbenes un 642. Jaungulbenes-Gulbīšu mazpulks, uz pašu vēlēšanos, apvienoti, nosaucot jauno mazpulku par **4. Jaungulbenes mazpulku.** 151. Jaungulbenes mazpulks pārdēvēts par **152. Jaungulbenes mājturības mazpulku.** 301. Abguldes, 308. Auru un 322. Auru-Abguldes mazpulki, uz pašu vēlēšanos, apvienoti, nosaucot jauno mazpulku par **301. Auru mazpulku.** 368. Raudas „Vārpa" un 635. Raudas „Rīta" mazpulki, uz pašu vēlēšanos, apvienoti nosaucot jauno mazpulku par **368. Raudas mazpulku.** 663. Pāles un 794. Pāles-Segruma mazpulki, uz pašu vēlēšanos apvienoti, nosaucot jauno mazpulku par **663. Pāles mazpulku.** 696. Lašu II mazpulks pārdevēts par **696. Eglaines mazpulku.** 769. Trestišķu mazpulks pārdēvēts par **769. Niedrītes mazpulku.** 778. Adamovas „Stars" mazpulks pārdēvēts par **778. Kalnezeru mazpulku.** 849. Dorotpoles mazpulks pārdevēts par **849. Baltezera mazpulku.** 928. Rīgas pils. 37. pamatskolas mazpulks pārdēvēts par **928. Vecrīgas mazpulku.**

● Pēdējā mēnesī apstiprināti un ieskaitīti pagaidreģistrā šādi jauni mazpulki:
930. P. Dzeņa ģimnāzijas, 931. Daugavpils VI, 932. So'ošnieku, 933. Vējavas, 934. I Rīgas v. ģimn. zēnu, 935. Nīcgales, 936. Krišjāņu, 937. Lutriņu II.

Norādījumi drogu ražotājiem

Sakarā ar pieņemto likumu par ārstniecības augu un garšaugu audzēšanu, vākšanu un tirdzniecību, (skat. „Valdības Vēstnesi" 1936. g.13. nov.,) šo augu uzpirkšanu, ražošanu un pārdošanu pārzina T. L. M. ārstniecības augu uzņēmums, saziņā ar Zemkopības ministriju un Latvijas Lauksaimniecības kameru. Pēc likuma visi ražotie ārstniecības un garšaugi, kuŗi pakļauti likumam, jānodod tieši T. L. M. Aptiekas ārstniecības augu uzņēmumam Rīgā, Marstaļu ielā Nr. 7, dz. 11, un tos nevar pārdot un nedrīkst uzpirkt aptiekas, drogu veikali un citas personas.

Tautas labklājības ministrija saziņā ar Zemkopības ministriju noteic katru gadu pavasarī iepērkamo ārstniecības augu un garšaugu cenas, daudzumus un sadala tos ražotājiem. (Līdzīgi kā tas ir ar cukurbietēm).

Drogas, kas pakļautas šim likumam, ir izsludinātas 1937. g. 9. janvāŗa „Valdības Vēstnesī". Bez tam drīzumā tiks izdota īpaša brošūra, kur būs minētas visas uzpērkamās drogas, to cenas, ievākšanas laiks u. t. t.

Lai noskaidrotu, kādos daudzumos un kādas drogas mazpulki šogad grib ražot, lūdzam līdz **š. g. 15. februārim** iesūtīt LLK mazpulku un jaunatnes audzināšanas nodaļai šādus pieteikumus.

1. Kādus augus mazpulks vēlas kultivēt un cik daudz cer ražot?

2. Kādus savvaļas augus vēlas ievākt un cik daudz?

Lai nerastos dažu drogu pārprodukcija, LLK mazpulku un jaunatnes audzināšanas nodaļa tad paziņos mazpulkiem, kādus augus izdevīgāk kultivēt un ko un cik daudz ievākt, kā arī dos aizrādījumus mēnešrakstā „Mazpulks" par drogu ievākšanas laiku un metodēm.

Vēlams kultivēt un kā savvaļā augošas ievākt šādas drogas:

Cortex Frangulae — Krūklu mizas, Quercus — Ozolu mizas.

Flores Calendulae s. calyc. — Klinģerīšu ziedi bez kausiņiem, Chamomillae vulg. — Kumelītes, Cyani s. calyc. — Rudzu puķu ziedi bez kausiņiem, Lamii ale — Balto panātru ziedi. Millefolii — Pelašķu ziedi, Tiliae c. bract. — Liepu ziedi ar pieziedlapām, Verbasci — Deviņvīru spēka z.edi, Violae tric. — Atraitnīšu ziedi.

Folia Farfarae — Māllēpeņu lapas, Myrtilli — Melleņu lapas, Trifolii fibr. — Puplašķu lapas, Uvae ursi — Milteņu lapas.

Fructus Cynosbati — Meža rožu augļi bez sēklām. **Herba** Centaurii min. — Augstiņu laksti, Equiseti arv. — Lauku skostu laksti, Herniariae — Kailās trūkumu zāles laksti, Iaceae — Dzeltēno atraitnīšu lakstí, Serpylli — Vecvīra bārdiņas laksti, Violae tricolor — Atraitnīšu laksti (trīskrāsainās).

Lycopodium — Staipekļu sporas, Rad. Pimpinellae — Noragu saknes, Rhiz. Calami — Kalmju apakšzem. stumbri nemizoti, mundit. — Kalmju apakšzemes stumbri mizoti, Rhizoma Graminis — Vārpatu apakšzemes stumbri, Tormentillae — Retēju apakšzemes stumbri, Spongiae fluviatilis — Saldūdens sūkļi, Secale cornutum — Melno rudzu graudi, Tubera Salep — Dzegužpuķu gumi, Fructus Carvi — Ķimenes, Sem. Papaveri — Magones, Sem. Sinapis — Sinepes baltās un melnās u. t. t.

Pavisam ievācamo un kultivējamo drogu sarakstā ir apm. 140 dažādas drogas, bet še uzskaitītas tikai pašas svarīgākās. Pārējo drogu nosaukumi iespiesti mazpulku literātūras 19. Nr. „Veselošanās augi."

LLK mazpulku un jaunatnes audzināšanas nodaļa.

Līžuks un Jānītis garlaikojas

Līžuks prasa Jānītim:
ko mēs šodien darīsim,
pelnu putru vārīsim,
vai bez darba slinkosim?

Runcis bļauj un runcis spārdās:
ko tie trakie šodien ārdās!
Man kautkas pie astes siets —
tā kā bumba, tā kā miets!

Ļauj man redzēt, cik tad gaŗu
Tavu bizi izstiept var, —
Jānis sauc un uzsāk kaŗu.
Kas lai ienaidniekus šķiŗ?

Sevi aizstāvēt tik grūti:
runcis drāž caur loga rūti!
Uzbrucējiem pamirst sirds:
nu tiks kurināta pirts!

Atmaksa nāk slapjā veidā:
Jānis peld kā kuģis reidā.
Līžuks tikai gardi smejas —
„tā jau iet, kad rumulējas!"

Tēvs ņem rokā žagarslotu
vainīgiem lai sodu dotu:
Ja jūs lopus mocīsiet
divtik otrreiz dabūsiet!

JAUTĀJUMI UN ATBILDES

Redakcija lūdz iesūtīt atbildes uz šādiem jautājumiem:

Par apģērbu vispārīgi un apģērba darināšanu

Ziņu sniedzēja vārds, uzvārds, vecums un adrese.
Kādā pagastā dzimis ziņu sniedzējs.
Par kādu pagastu ziņas sniedz.

1. Kādus apģērba gabalus par gadu kā algu saņēma puiši? Kādus meitas? (Uzskaitīt pēc iespējas sīki).

1.a. Vai viņiem deva gatavas (t. i. pašūtas) drēbes vai tikai audeklus vai vadmalu?

1.b. Vai gans arī dabūja apģērbu? Kādus apģērba gabalus dabūja gans?

1.c. Ko vēl deva gājējiem algas vietā:
Linus — cik daudz?
Vilnu — cik daudz?
Linu diegus — cik?
Vilnas dzijas — cik?
Audeklu, kādu, — cik?
Vadmalu, kādu, — cik?
Ko vēl? Cik daudz?

Par pag. mēnesī iesūtītām atbildēm piešķirtas šādas godalgas: I v. (320 var.) 845. Strenču mazpulka dal. Ž. Čakšam — balva „Kr. Barona raksti". II v. (250 var.) 415. Riebiņu mazpulka dalībniekam V. Bindāram — balva „Tautas pasakas un teikas.". III v. (235 var.) 328. Pēterniekų mazpulka dalībniekam E. Kļavniekam — balva „Noslēpumainais dārzs".

Atbildes uz iepriekšējos Nr. Nr. ievietotiem jautājumiem var vēl iesūtīt līdz 1937. g. 1. martam.

Saturs:

	Lpp.		Lpp.
Jauna gada novēlējumi mazpulkiem	1	Mazpulku ziemas sanāksmes. Agr. K. Ķirsis	28
Jaunu darba gadu sākot. Redakcija	2	Sīkumi ar lielu nozīmi. Agr. L. Zariņa	30
Ceļa zvaigzne. Ausma Roga	2	Krāsim ziņas par mūsu tēvu tēvu dzīvi	33
Valsts Prezidents mazpulku eglītes vakarā	4	Mazpulku pirmie soļi ģimenes locekļu un senču pētīšanā. Prof. J. Prīmanis	34
Rīgas pilsētas mazpulku novads	5	Lai jūsu dzīve nebūtu tik bēdīga. A. Skalda	36
Lāča bērni un Lūsienes meita. T. Saiva	6	Slēpotāju rotaļas. A. Grīnblats	37
Kur ķirši zied. B. Radziņš	10	Pašu darbs	40
Dzimtas asinis. A. Francis	14	Mazpulku dzīve	42
Divi nevienādi rēķini. H. K.	19	Paziņojumi	45
Priežu un egļu sēklas. E. Bakūzis	20	Līžuks un Jānītis garlaikojas	47
Pušķojumi. J. Stumbris	22	Jautājumi un atbildes	48
Apvieno savā lauciņā praktisko ar daiļo. Ņ Berga	24		
Kopsim nolaistos augļu dārzus. J. Čipāns	27		

Izdev.: Latvijas Lauksaimniecības kamera. Atbildīgais redaktors: RUDOLFS DZĒRVE.

A. J. Kauliņa bērnu drēbju tirgotava

Rīgā, Gaiziņa ielā № 4, pie Centrāltirgus. Tālr. 29722. Privātdz Lāčplēša ielā № 70, dz. 1. Tālr. 21541.
Pastā tekošs rēķins № 11217.

Laipni piedāvā lielā izvēlē visādus meiteņu un puisēnu apģērbus, mazpulku un tautas tērpus u. c. **pašu darbnīcā pagatavotus.**

Laipna apkalpošana. Glīts darbs. Skolām un palīdzības sabiedrībām **viszemākās cenas.**

L. Audze gr. sp. Rīgā, Baznīcas ielā 4-a (LLK gr. sp nomnieks) 2599 Šis numurs iespiests 24.000 eks.

Aug. Kurau

Drāšu audumu, pinumu un caurumotu skārdu fabrika

Rigā, Tērbatas ielā 78, tālr. 92227

NOLIKTAVA:
Tērbatas ielā 24, tālr. 27629

Pastāvīgi lielā izvēlē

dāmu, kungu un bērnu apavi, kā arī speciāli aizsardzēm piemērotas krāsas kurpes

Apavu nams „ALMA"

Rīgā, Kr. Barona ielā 15

LIELS UN IEVĒROJAMS DARBS —
priv.-doc., inž.-techn. **A. VITCKOPFA**

KOKS UN TĀ APSTRĀDĀŠANA

Rokas grāmata galdniekiem, namdaŗiem un pašmācībai, ar 692 zīmēj.

Saturs: Koksnes vairumi Latvijā un koka iekšējā patēriņa veidi. **I nodaļa: Koks kā viela.** Koksnes uzbūve un tapšana. Koksnes sastāvs. Koksnes bojājumi un vainas. Koka kaitēkļi. Koka slimības. Koku dažādas sugas. **II nodaļa: Koka īpašības.** Koka fiziskās īpašības: krāsa, spožums, smaka, svars, skaņvadība, siltumvadība, elektrovadība. Koka mēchaniski techniskās īpašības: cietība, skaldenība, pretestība jeb stiprība, atsperība, lokanība, sīkstums un trauslums. Koka technoloģiskās īpašības: šķiedrainība, raksts, degamība, siltumspēja, rukšana un briešana, izturība. Koka dabīgo īpašību uzlabošana: sautēšana un žāvēšana, speciālie paņēmieni, saslāņošana un finierēšana, blīvinoši paņēmieni. **III nodaļa: Koka apstrādāšanas līdzekļi.** Mēramie darba rīki, darba rīki apzīmēšanai, darba rīki saturēšanai, satveŗošie un triecošie rīki, koku veidojošie darba rīki (skaldošie, griezošie, liecamie, spiedošie). Galvenās koku apstrādājamās mašīnas (zāģi, ēvelēšanas mašīnas, frēzmašīnas, urbmašīnas, dobjamās, virpāšanas mašīnas, slīpējamās, kombinētās mašīnas). Palīgmašīnas koka apstrādāšanai. Koku apstrādāšanā lietojamie palīglīdzekļi (savienošanas līdzekļi, virsmu aizsargājošie un izdaiļojošie līdzekļi, materiāli koka virsmas krāsmaiņām, materiāli pārklājumiem. **IV nodaļa: Koka apstrādāšanas paņēmieni.** Koka iegūšana un pārvēršana tirgus precē. Koka ķīmiskās izmantas veidi. Sazāģētu koku tālākā apstrādāšana (skaldīšana, liekšana, spiešana, sadalīšanas un savienošanas paņēmieni). Koku paplatinājumi un uzplatinājumi. Koku sējumi. Koka virsmu noslēdzošie un daiļojošie paņēmieni (uzplākšņošana, koktēlnieka darbi, virsmas gludināšana un slīpēšana, vaskošana un blāvēšana, pulēšana un lakošana. Krāsainie virsmas segumi. **V nodaļa: Galdnieku ražojumu paraugi.** Ēku piederumi (durvis, logi). Dzīvokļu iekārtu piederumi: (galdi, krēsli, gultas, skapji, bufetes un kumodes). Patērējamo materiālu izvilkumu piemēri (vienveŗu pildiņu durvis ar aplodām, vienkārs galds, grāmatu skapis).

VALTERA un RAPAS akc. sab.

Maksā: brošēta Ls 6,50, iesieta Ls 8,50

VALSTS ODEKOLONS

TRĪSKĀRTĪGS

Vairumā un mazumā dabūjams

Armijas Ekonomiskajā Veikalā

Rigā ● Liepājā ● Daugavpilī ● Rēzeknē